

TIKKURILA
2013 TILINPÄÄTÖS

TIKKURILA-KONSERNI TILINPÄÄTÖS 2013

Sisältö

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	2	EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)	71
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	8	EMOYHTIÖN TASE (FAS)	72
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	9	EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)	73
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)	10	EMOYHTIÖN LIITETIEDOT	74-84
KONSERNIN TASE (IFRS)	11	1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	74
KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)	12	2. Liikevaihto	74
LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	14	3. Liiketoiminnan muut tuotot	74
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	14-70	4. Kulut	75
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	14	5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	75
2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot	22	6. Tilintarkastajan palkkiot	76
3. Toimintasegmentit	23	7. Poistot ja arvonalentumiset	77
4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	25	8. Rahoitustuotot ja -kulut	77
5. Hankittujen ja myytyjen liiketoimintojen rahavirtavaikutus	26	9. Tilinpäätössiirtojen muutos	78
6. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	26	10. Välittömät verot	78
7. Liiketoiminnan muut tuotot	27	11. Pysyvät vastaavat	78
8. Työsuhde-etuudet	27	12. Vaihto-omaisuus	81
9. Poistot ja arvonalentumiset	27	13. Saamiset	81
10. Liiketoiminnan muut kulut	28	14. Oma pääoma	82
11. Tutkimus- ja kehittämismenot	29	15. Tilinpäätössiirtojen kertymä	82
12. Rahoitustuotot ja -kulut	29	16. Pakolliset varaukset	82
13. Tuloverot	30	17. Vieras pääoma	83
14. Osakekohtainen tulos	31	18. Vakuudet ja vastuusitoumukset	84
15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	32	19. Johdannaissopimukset	84
16. Aineettomat hyödykkeet	33	OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	85
17. Arvonalentumistestit	34	HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN	87
18. Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	35	VAROJEN KÄYTÖSTÄ	
19. Vaihto-omaisuus	37	TILINTARKASTUSKERTOMUS	88
20. Myytävissä olevat rahoitusvarat	37		
21. Pitkäaikaiset saamiset	38		
22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset	38		
23. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	39		
24. Rahavarat	39		
25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	40		
26. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	41		
27. Pitkäaikaiset korolliset velat	42		
28. Lyhytaikaiset korolliset velat	43		
29. Ostovelat ja muut korottomat velat	43		
30. Eläkevelvoitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	44		
31. Varaukset	47		
32. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin	48		
33. Johdannaissopimukset	51		
34. Rahoitusriskien hallinta	52		
35. Muut vuokrasopimukset	58		
36. Vastuusitoumukset	59		
37. Osakeperusteiset maksut	60		
38. Lähipiiri	61		
39. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet	63		
40. Konsernirakenteen muutokset	65		
41. Muutokset laatimisperiaatteissa	65		
42. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	70		

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

MARKKINAKATSAUS

Tikkurilan toiminta-alueen talouskasvu jäi vähäiseksi sekä viimeisellä neljänneksellä että koko vuoden aikana. Venäjällä epävarmat näkymät ja hidastunut talouskasvu hillitsivät kulutusta ja heikensivät kuluttajien luottamusta vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vähittäiskauppa kasvoi loppuvuonna, mutta edellisvuotta hitaammin. Kulutuksen kasvun arvioidaan hidastuvan hieman jatkossa. Myös rakentamisen kehitys oli heikkoa. Venäjän bruttokansantuotteen arvioidaan kasvaneen noin 1,5 prosenttia viime vuonna. Tikkurilan arvion mukaan Venäjän kauppa- ja rakennusmaalien kokonaismarkkinassa ja Tikkurilan markkinaosuudessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia (Tikkurilan markkinaosuus vuonna 2012: noin 17 prosenttia).

Ruotsissa kuluttajien luottamus vahvistui tasaisesti viime vuoden aikana. Yksityinen kulutus kasvoi hieman ja kasvun arvioidaan kiihtyvän hieman

ensi vuonna alhaisen korkotason ja käytettävissä olevien tulojen kasvun myötä. Myös rakentaminen piristyi etenkin loppuvuoden aikana. Ruotsin bruttokansantuotteen arvioidaan kasvaneen hieman viime vuonna. Tikkurilan arvion mukaan Ruotsin kauppa- ja rakennusmaalien kokonaismarkkina ja Tikkurilan markkinaosuus säilyivät edellisvuoden tasolla (markkinaosuus vuonna 2012: noin 38 prosenttia).

Suomessa työttömyyden lisääntyminen ja kuluttajien varovaisuus heikensivät vähittäiskaupan myyntiä vuoden aikana. Rakentaminen laski, mikä lisäksi myönnettyjen rakennuslupien määrän vähentyminen supistaa rakentamisen aktiviteettia myös lähitulevaisuudessa. Kuluttajien luottamus vahvistui hieman loppuvuoden aikana, mutta on edelleen selvästi keskimääräistä alhaisemmalla tasolla. Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan laskeneen hieman viime vuonna. Tikkurilan arvion mukaan Suomen kauppa- ja rakennusmaalien ko-

konaimarkkina ja Tikkurilan markkinaosuus säilyivät edellisvuoden tasolla (markkinaosuus vuonna 2012: yli 50 prosenttia).

Puolassa kuluttajien luottamus säilyi melko hyvällä tasolla viime vuoden aikana. Vähittäiskauppa kasvoi kuitenkin edellisvuotta selvästi vähemmän ja rakentamisen volyymit laskivat. Puolan bruttokansantuotteen arvioidaan kasvaneen reilun prosentin viime vuonna ja kasvun odotetaan vahvistuvan kuluvan vuoden aikana. Tikkurilan arvion mukaan Puolan kauppa- ja rakennusmaalien kokonaismarkkina säilyi edellisvuoden tasolla tai kasvoi hieman. Tikkurilan markkinaosuus oli noin 15 prosenttia vuonna 2013 (2012: 15 %, lähde: IBP Research 2013).

Keskeisistä valuutoista Venäjän rupla heikkeni selvästi.

Raaka-aineiden hinnat olivat hieman vertailukautta alemmalla tasolla, ja niiden kehitys oli vakaata loppuvuoden aikana.

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2013

Alla on esitetty tammi-joulukuun segmenttikohainen liikevaihto ja -voitto.

Tammi-joulukuu (Milj. euroa)	Liikevaihto 1-12/2013	1-12/2012	Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä 1-12/2013	1-12/2012
SBU East	231,9	242,8	24,3	32,5
SBU Scandinavia	191,7	194,2	26,0	24,3
SBU Finland	104,0	107,9	14,3	12,6
SBU Central Eastern Europe	125,3	125,5	11,0	7,3
Konserni yhteinen ja eliminoinnit	0,0	0,0	-3,0	-3,0
Konserni yhteensä	653,0	670,4	72,6	73,7

Tikkurila-konsernin vuoden 2013 liikevaihto laski 3 prosenttia vertailukaudesta. Vertailukautta alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 5 prosenttia. Myyntimixin muutokset ja myyntihintojen korotukset nostivat liikevaihtoa 5 prosenttia. Valuuttakurssien epäsuotuisa kehitys heikensi liikevaihtoa 2 prosenttia.

Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä oli 72,6 (73,7) miljoonaa euroa, mikä vastaa 11,1 (11,0) prosenttia liikevaihdosta. Suhteellinen kannattavuus säilyi vertailukauden tasolla liikevaihdon las-

kusta ja suuremmista markkinointipanostuksista huolimatta. Kannattavuuden paranemisen taustalla olivat myyntimixin suotuisa kehitys, toiminnan tehostaminen ja raaka-ainehintojen kehitys.

Liikevoitto (EBIT) oli 71,5 (66,3) miljoonaa euroa, mikä vastaa 10,9 (9,9) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukauden kertaluonteiset erät liittyivät lähinnä konsernin tehostamisohjelman toimeenpanoon.

Nettorahoituskulut olivat 4,3 (7,4) miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja oli 67,0 (59,3) miljoonaa

euroa. Verot olivat 17,0 (18,6) miljoonaa euroa, mikä vastaa 25,3 (31,4) prosentin efektiivistä verostetta. Tilikauden osakekohtainen tulos oli 1,14 (0,92) euroa. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos oli 1,13 (0,92) euroa.

Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osakekohtaiset tunnusluvut tilikaudelta 2013 sekä tilikausilta 2012 ja 2011 on annettu konsernitilinpäätöksen sivuilla 8-9.

TALOUDELLINEN KEHITYS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

SBU EAST

(Milj. euroa)	1-12/2013	1-12/2012	Muutos-%
Liikevaihto	231,9	242,8	-4,5 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	24,3	32,5	-25,2 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	10,5 %	13,4 %	
Liikevoitto (EBIT)	24,3	29,9	-18,9 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	10,5 %	12,3 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	6,1	5,6	9,7 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2013

SBU Eastin koko vuoden liikevaihto laski 5 prosenttia. Alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 5 prosenttia ja valuuttojen heikkeneminen 5

prosenttia. SBU Eastin alueella kaikkien Tikkurilan käyttämien valuuttojen (Venäjän rupla, Ukrainan hryvnia, Valko-Venäjän rupla, Kazakstanin tenge) valuuttakurssit ovat heikentyneet voimakkaasti

erityisesti vuoden 2013 jälkimmäisestä puoliskosta alkaen, mikä on vaikuttanut negatiivisesti euro-määräiseen liikevaihtoon ja liikevoittoon. Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin muutokset

kasvattivat liikevaihtoa 6 prosenttia. Myyntimixin suotuisan kehityksen taustalla on Tikkurila-brändin suhteellisen osuuden kasvu myynnistä.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä laski 25 prosenttia ja suhteellinen kannattavuus heikkeni. Kannattavuutta painoivat liikevaihdon lasku,

markkinointipanostuksista ja palkkainflaatiosta johtunut kiinteiden kustannusten kasvu sekä ruplan heikkeneminen.

SBU SCANDINAVIA

(Milj. euroa)	1-12/2013	1-12/2012	Muutos-%
Liikevaihto	191,7	194,2	-1,3 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	26,0	24,3	6,9 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	13,5 %	12,5 %	
Liikevoitto (EBIT)	25,2	23,6	6,8 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	13,2 %	12,2 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	2,2	3,4	-33,8 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2013

SBU Scandinavianin koko vuoden liikevaihto laski prosentin. Alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 5 prosenttia. Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin muutokset kasvattivat liikevaihtoa 4 prosenttia.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi 7 prosenttia ja suhteellinen kannattavuus parani. Kannattavuutta paransi lähinnä alhaisempi muuttuvien kustannusten taso ja toiminnan tehostaminen. Vuoden 2013 aikana tehdyt liiketoimintamallin tarkentaminen ja organisaati-

on uudelleenjärjestely paransivat merkittävästi Tanskan-liiketoiminnan kannattavuutta. Kiinteät kustannukset olivat vertailukautta korkeammalla tasolla lähinnä suurempien markkinointipanostusten johdosta.

SBU FINLAND

(Milj. euroa)	1-12/2013	1-12/2012	Muutos-%
Liikevaihto	104,0	107,9	-3,6 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	14,3	12,6	13,1 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	13,7 %	11,7 %	
Liikevoitto (EBIT)	14,6	10,6	38,0 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	14,1 %	9,8 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	1,8	5,3	-66,2 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2013

SBU Finlandin koko vuoden liikevaihto laski 4 prosenttia. Alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 5 prosenttia. Myyntihintojen korotukset

ja myyntimixin muutokset kasvattivat liikevaihtoa prosentin.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi 13 prosenttia ja suhteellinen kannattavuus parani lii-

kevaihdon laskusta huolimatta. Kannattavuutta paransi lähinnä vertailukautta alhaisempi kustannustaso.

SBU CENTRAL EASTERN EUROPE (CEE)

(Milj. euroa)	1-12/2013	1-12/2012	Muutos-%
Liikevaihto	125,3	125,5	-0,2 %
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	11,0	7,3	51,4 %
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	8,8 %	5,8 %	
Liikevoitto (EBIT)	10,4	5,4	93,3 %
Liikevoitto-% (EBIT-%)	8,3 %	4,3 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	3,0	3,9	-22,1 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2013

SBU Central Eastern Europeanin koko vuoden liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin muutokset kasvattivat liikevaihtoa 8 prosenttia. Alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 7 prosenttia.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä nousi 51 prosenttia ja suhteellinen kannattavuus parani selvästi. Parantuneen kannattavuuden taustalla olivat lähinnä toiminnan tehostaminen ja kustannussäästöt. Erityisen hyvin liiketoiminta kehittyi Puolassa, Baltiassa ja Kiinassa.

RAHAVIRTA, RAHOITUS JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät katsauskaudella hyvänä. Vahvan rahavirran ansiosta nettovelkaantuneisuus oli tilikauden 2013 päättyessä ennätysalhaisella tasolla.

Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli yhteensä 79,2 (65,8) miljoonaa euroa. Nettokäyttöpääoman määrä oli katsauskauden lopussa 81,1 (90,5) miljoonaa euroa. Nettokäyttöpääoman alenemiseen vaikutti toisaalta edellistä tilikautta alemmat myyntivolyymit ja liikevaihto sekä toisaalta konsernin omien tehostamistoimien vaikutukset. Lisäksi valuuttakurssimuutokset vaikuttivat tilikauden päättymishetken tasearvojen euromääräisiin arvoihin. Investointien nettorahavirta oli yhteensä -12,3 (-15,5) miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon yrityshankintojen sekä liiketoimintojen myyntien vaikutukset. Rahavirta investointien jälkeen oli katsauskaudella yhteensä 66,9 (50,3) miljoonaa euroa. Rahavirran parantumiseen vaikutti erityisesti vertailukautta alempi investointitaso sekä tuloverojen maksun ajoitus.

Korollisten velkojen määrä oli 77,8 (96,6) miljoonaa euroa katsauskauden lopussa, ja nettovel-

ka oli 48,6 (80,8) miljoonaa euroa. Rahavarat olivat katsauskauden päättyessä 29,2 (15,7) miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset korolliset velat olivat yhteensä 17,5 (35,9) miljoonaa euroa, sisältäen liikkeeseen lasketut yritystodistukset, joiden nimellisarvo oli yhteensä 15,0 (33,5) miljoonaa euroa. Vastaavasti pitkäaikaisia korollisia velkoja oli yhteensä 60,3 (60,6) miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa konsernilla oli yhteensä 155,9 (156,0) miljoonaa euroa myönnettyjä nostamattomia lainoja tai luottolimiittejä.

Syyskuussa yhtiö käytti syksyllä 2011 allekirjoitettuun yhteensä 120 miljoonan euron lainalimiittiin (revolving credit facility) liittyvän laina-ajan pidennysoption, ja sopi laina-ajan pidennyksestä yhdellä vuodella. Pankkien kanssa tehdyn muutossopimuksen jälkeen kyseisen 120 miljoonan euron lainalimiitin eräpäivä on syyskuussa 2015.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 4,3 (7,4) miljoonaa euroa, josta korko- ja vastaavia kuluja oli 2,1 (4,7) miljoonaa euroa. Nettorahoituskulut lasivat selvästi vertailukauteen verrattuna. Keskeisiä syitä rahoituskulujen laskuun olivat markkinakorkojen muutos, lyhytaikaisen rahoituksen rakenteen muutos yritystodistusten osuuden kasvaessa sekä keskimääräisen korollisen velan määrän aleneminen vertailukauteen verrattuna. Katsauskauden korollisten velkojen pääomapainotettu keskimääräinen korko oli 1,5 (2,1) prosenttia. Realisoituneiden ja realisoitumattomien valuuttakurssierojen vaikutus nettorahoituskuluihin oli yhteensä 2,3 (2,8) miljoonaa euroa nettotulosta heikentävä. Valuuttakurssien muutos vaikutti myös taseen omaan pääomaan muuntoeron kautta erityisesti Venäjän ruplan heikentymisestä johtuen.

Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 50,1 (45,9) prosenttia, ja nettovelkaantuneisuusaste oli 23,4 (40,6) prosenttia.

Katsauskauden lopussa avoimien valuuttatermiinien nimellisarvo oli 71,6 (47,9) miljoonaa euroa ja markkina-arvo 0,1 (-0,2) miljoonaa euroa. Katsauskauden lopussa valuuttariskien nimellinen keskimääräinen suojausaste oli noin 39 prosenttia, kohdistuen niihin ei-euromääräisiin valuuttoihin, joilla on tarjolla kustannustehokkaita suojausinstrumentteja ja joiden kurseja ei ole sidottu euroon.

Yhtiön liiketoiminnan kausiluonteisuudesta johtuen korkein liiketoiminta-aktiiviteetti ajoittuu kesäkuukausille, eikä vuoden lopun tilanne näin ollen tyypillisesti kuvaa keskimääräistä tilannetta tilikauden aikana.

INVESTOINNIT

Vuoden 2013 bruttoinvestoinnit ilman yritystostoja olivat 13,2 (18,1) miljoonaa euroa. Katsauskaudella ei tehty merkittäviä yksittäisiä investointeja. Katsauskauden investoinnit liittyivät muun muassa sävytyskoneiden hankintaan ja uusien IT-sovellusten käyttöönottoon eri puolilla konsernia, täytön automatisointiin Venäjällä, etiketöintilaitteiden uusimiseen Ruotsissa, muovipurkkien käyttöönottoon Suomessa ja uuden pakkausmateriaalivaraston rakentamiseen Puolassa.

Eriaisia tuotannon automatisointi- ja tehostamistoimia sekä toiminnan jatkuvuuden turvaavia toimenpiteitä jatketaan Tikkurilan eri yksiköissä. Tikkurila arvioi vuoden 2014 investointitason olevan lähellä vuotuista poistotasoa.

Konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 22,3 (25,1) miljoonaa euroa vuonna 2013. Konserni tekee arvonalentumistestauksia IAS 36 -standardin mukaisesti.

MYYNТИ JA MARKKINOINTI

Vuonna 2013 Tikkurila-konsernin myynti- ja markkinointikulut henkilöstökulut mukaan luettuina olivat yhteensä 90,9 (88,7) miljoonaa euroa, mikä vastasi 13,9 (13,2) prosenttia liikevaihdosta.

Tikkurila jatkoi tuotteidensa ja palvelujensa aktiivista markkinointia kuluttajille ja ammattilaisille. Tikkurilalla on neljä strategista brändiä – Tikkurila, Alcro, Vivacolor ja Teks – sekä useita paikallisia brändejä. Tikkurilan toiminnan painopiste on premium-tuotteissa, mutta tiettyjen markkinoiden kysyntärakenteesta johtuen Tikkurila tarjoaa myös medium- ja economy-segmentin tuotteita.

Ulkopuolisten tutkimusten mukaan Tikkurila-konsernin strategiset brändit ovat tunnetuimpia tai tunnetuimpina maalibrändien joukossa markkina-alueillaan.

Tikkurila-konsernin eri maalibrändeillä on useita virallisia sekä paikallisia ekomerkkejä ja tuotekohtaisia luokituksia. Vuoden 2013 aikana useille konsernin eri maalibrändien tuotteille myönnettiin uusia ekomerkkejä ja allergia- ja astmatunnuksia.

Vuoden 2013 muita merkittäviä tapahtumia olivat muun muassa ensimmäisten omien kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen myymälöiden avaaminen Venäjällä Pietarissa, laatumaaliyhdistyksen perustaminen Venäjällä edistämään maalien laatu-, turvallisuus- ja ympäristöstandardeja, Suomessa kehitetyn Tikkurila-brändin myymäläkonseptin käyttöönotto kymmenissä myymälöissä Suomessa, Puolassa ja Kiinassa, digitaalisen liiketoiminnan kehittäminen, uudistetun Teks-brändin lanseeraus Venäjällä, uudistetun Vivacolor-brändin lanseeraus Baltiassa, tuotepakkausten tekninen uudistaminen Suomessa ja Baltiassa sekä palvelukonseptien kehittäminen muun muassa Venäjällä.

Vuonna 2013 Tikkurila toi markkinoille kymmeniä uusia tuotteita kuluttajien ja ammattilaisten tarpeisiin. Kaupoissa ja internetsivuilla tarjoamien palveluiden avulla Tikkurila inspiroi ihmisiä maalaamaan ja luo trendejä maalaamiseen liittyen. Maalasideoilla, työohjeilla ja muilla maaleihin ja maalaamiseen liittyvillä ohjeilla ja koulutuksilla Tikkurila auttaa asiakkaitaan oikean tuotteen valinnassa ja opastaa tuotteen turvallisessa käytössä, työvälineiden puhdistamisessa ja maalausjätteen kierrättämiseen ja hävittämiseen liittyvissä asioissa.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tikkurilan tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut vuonna 2013 olivat 10,5 (2012: 10,7 ja 2011: 9,9) miljoonaa euroa eli 1,6 (2012: 1,6 ja 2011: 1,5) prosenttia liikevaihdosta. Vuoden 2013 lopussa tuotekehityksen parissa työskenteli 162 (164) henkilöä. Tikkurilan suurimmat tuotekehityksiköt sijaitsevat Suomessa, Venäjällä, Puolassa ja Ruotsissa.

Tikkurilan tutkimus ja tuotekehitys vastaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomisesta, tuotevalikoiman ylläpidosta ja uudistamisesta sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden tutkimisesta ja käyttöönottamisesta. Asiakkaiden tarpeet, ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat sekä lainsäädäntö ohjaavat tuotekehitystä.

Vuonna 2013 tutkimuksen ja tuotekehityksen toiminnan painopiste oli tuotelanseerauksissa, tuoteturvallisuusasioissa, tuotteiden ympäristömyötävyydessä, raaka-aineportfolion harmonisoinnissa sekä kustannussäästöissä. Vuosi 2013 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi Tikkurilan innovaatiotiimille, joka perustettiin osaltaan vauhdittamaan kuluttajien tarpeisiin ja toiveisiin pohjautuvien tuotteiden, palvelujen ja konseptien kehittämistä. Tiimi keskittyi vuoden aikana innovatiivisen kulttuurin edistämiseen, eri toimintojen välisen yhteistyön tiivistämiseen, trendien ennakoimisen systematisointiin sekä toiminnallisten pinnoitteiden kehittämiseen. Viime vuoden muita tärkeitä tapahtumia olivat muun muassa Tikkurila-brändin ammattilaisille tarkoitettujen rakennusmaalisarjan uudistaminen sekä Ruotsissa

Alcro-brändin uusien funktionaalisten maalien, Venäjällä Teks-brändin uusien ammattilaistuotteiden ja Puolassa Tikkurila Optiva -sarjan sävytettävien ja EU-ympäristömerkillä varustettujen sisämaalien lanseeraus. Lisäksi Tikkurila toi markkinoille maalituotteita täydentäviä tuotteita, kuten homeen poistoon tarkoitetut pesutabletit.

YRITYSVASTUU

Tikkurila tarjoaa asiakkailleen kestävää kauneutta – korkealaatuisia, helppokäyttöisiä ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Tikkurila kehittää ja tuottaa korkealaatuisia ja ekotehokkaita ratkaisuja, auttaa asiakkaitaan tekemään kestäviä valintoja ja pitää huolta toimintaympäristöstään. Tikkurila on turvallinen ja luotettava työnantaja, joka edistää innovatiivisuutta ja avoimuutta kaikessa toiminnassaan.

Tikkurilan vuosittain tehtävä yritysvaluuttaportti on osa vuosikertomusta ja se julkaistaan suomeksi ja englanniksi yrityksen internetsivuilla Yritysvastuu-osiossa. Tikkurila on vuodesta 2010 alkaen laatinut yritysvaluuttaporttinsa kansainvälisen GR:n (Global Reporting Initiative) G3-ohjeistuksen mukaisesti.

YMPÄRISTÖ

Asiakkaiden kasvanut ympäristötietoisuus ja ympäristömyönteinen asenne sekä maalien koostumusta ja turvallisuutta koskeva muuttunut lainsäädäntö ovat vaikuttaneet siihen, että ympäristömyönteiset tuotteet kiinnostavat yhä enemmän.

Tikkurila ottaa ympäristön huomioon kaikessa toiminnassaan. Tuotteiden kehittämisessä ja valmistamisessa otetaan huomioon niiden koko elinkaaren aikaiset ympäristö- ja muut vastuullisuusnäkökohdat. Tavoitteena on pienentää oman toiminnan aiheuttamaa ympäristökuormitusta ja kehittää tuotteita, joilla saavutetaan yhä pidempi huoltomaalausväli, jotka kuormittavat ympäristöä mahdollisimman vähän ja ovat turvallisia käyttää. Maaleille myönnetään monenlaisia ympäristömerkkejä ja luokituksia, jotka lisäävät tietoa maalien ympäristövaikutuksista ja tuoteominaisuuksista, auttavat ja ohjaavat kuluttajia ostopäätöksissä sekä muuttavat kulutustottumuksia ympäristöä säästävään suuntaan. Ympäristömerkit ja maaleille myönnettävät luokitukset kertovat tuotteiden ympäristövaikutuksista sekä tuotteiden tutkitusta turvallisuudesta.

Laadukkaalla ja oikein valitulla maalilla voidaan ratkaisevasti pidentää tuotteen tai rakenteen käyttöikää ja vähentää ympäristökuormitusta.

Tikkurilassa on vuosikymmenten ajan panostettu vesiohenteisten tuotteiden kehittämiseen ja niiden käytön edistämiseen. Yhä useammat maalit ovat vesiohenteisia tai vähemmän liuotteita sisältäviä maaleja, niin sanottuja high solids -tuotteita. Vuonna 2013 vesiohenteisten tuotteiden osuus tuotannosta oli 71,6 (2012: 71,4) prosenttia.

Yksi merkittävimmistä EU-alueen lainmuutoksista on REACH-asetus, joka on Euroopan Unionin asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista. REACH velvoittaa kemikaalien valmistajat ja maahantuojat arvioimaan tuotteen käyttöön liittyvät riskit ja ohjeistamaan loppukäyttäjää niiden turvallisessa

käytössä. Tikkurila on varmistanut, että kaikki EU-alueella käytettävät raaka-aineet on rekisteröity tai tullaan rekisteröimään REACH-asetuksessa määritellyn aikataulun mukaisesti vuoteen 2018 mennessä.

Kemikaalien luokituksiin, merkintöihin ja pakkaamiseen liittyvällä CLP-asetuksella (Classification, Labeling and Packaging) yhdenmukaistetaan aineiden ja seosten luokituskriteerit sekä merkintöjä ja pakkaamista koskevat säännöt. Maalituotteiden etikettien varoitustekstit tulee uusia kesäkuuhun 2015 mennessä. Vuoden 2013 aikana Tikkurilassa aloitettiin CLP-asetuksen mukaisesti uusien etikettien ja käyttöturvallisuustiedotteiden valmistelu.

VOC-direktiivit määrittelevät tuotannon VOC-päästöjen enimmäismäärän ja maalien sisältämien haihtuvien yhdisteiden sallitun enimmäismäärän. Asetusten tarkoituksena on ehkäistä tai

vähentää suoraa ja epäsuoraa haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC) päästövaikutusta ympäristöön tai ihmisiin. Biosidiasetus ohjaa maaleissa käytettävien säilytysaineiden käyttöä. Biosidiasetus astui voimaan 1.9.2013.

Vuoden 2013 investoinnit ympäristönsuojeluun toimipaikoilla olivat 0,3 (0,3) miljoonaa euroa ja ympäristöön liittyvät käyttökustannukset 1,9 (2,1) miljoonaa euroa.

Tikkurilan tavoitteena on luoda kaikille toimipaikoilleen riippumattomien tahojen auditoimat ja sertifioimat laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmät. Tikkurilan toimintaa ja toimintajärjestelmiä arvioidaan erilaisin katselmuksin. Sertifiointilaitosten ulkoisten auditointien lisäksi konsernin HSE-toiminto asettaa tavoitteita, auditoi yrityksen toimipaikkoja, antaa suosituksia ja seuraa paikallista kehitystä.

Vuonna 2013 HSE-toiminto teki sisäisiä auditointeja Tikkurilan toimipaikoilla Venäjällä, Puolassa, Virossa, Ruotsissa ja Serbiassa. Suoritettujen tarkastusten perusteella todettiin vahvaa sitoutumista henkilöstön hyvinvointiin, turvallisuus- ja ympäristöasioiden kehittämiseen ja kouluttamiseen sekä parannuksia muun muassa ilmanvaihdossa sekä kemikaali- ja paloturvallisuudessa.

HENKILÖSTÖ

Tikkurila-konsernin palveluksessa oli vuoden 2013 lopussa 3 133 (3 223) henkilöä. Henkilöstömäärä oli vuoden 2013 aikana keskimäärin 3 262 (3 422).

Alla on esitetty Tikkurila-konsernin henkilöstömäärä kunkin vuosineljänneksen lopussa liiketoimintayksiköittäin vuoden 2012 alusta alkaen.

	Q1/2012	Q2/2012	Q3/2012	Q4/2012	Q1/2013	Q2/2013	Q3/2013	Q4/2013
SBU East	1 522	1 534	1 500	1 437	1 420	1 447	1 434	1 366
SBU Scandinavia	410	444	412	404	398	441	401	398
SBU Finland	624	685	562	558	562	643	567	562
SBU CEE	848	853	845	788	820	839	820	776
Konsernitoiminnot	34	36	36	36	31	30	31	31
Yhteensä	3 438	3 552	3 355	3 223	3 231	3 400	3 253	3 133

Oma tuotanto vaikuttaa olennaisesti Tikkurilan henkilöstörakenteeseen ja -määrään. Noin puolet Tikkurilan henkilöstöstä työskentelee toimitusketjussa (tuotanto, hankinta, logistiikka ja HSEQ) ja kolmasosa myynnissä, markkinoinnissa ja teknisessä tuessa. Määräaikaisten työsuhteiden osuus vuoden 2013 lopussa oli 7,8 (5,6) prosenttia. Työntekijöitä oli 38,9 (39,9) prosenttia henkilöstöstä. Henkilöstöstä 62,5 (63,6) prosenttia oli miehiä ja 37,5 (36,4) prosenttia naisia. Henkilöstön keski-ikä oli 39,9 (39,9) vuotta.

Vuonna 2013 suoriteperusteisten palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 82,7 (2012: 88,0) miljoonaa euroa.

Tikkurilan henkilöstökysely, Tikkurila Beat, on tärkeä johtamisen ja kehittämisen työkalu, jolla mitataan henkilöstön mielipiteitä osaamiseen, työnteon edellytyksiin ja motivaatioon liittyen. Vuoden 2013 henkilöstökyselyssä 83,9 (2012: 86,3) prosenttia tikkurilalaisista antoi palautetta yrityksestä, johtamistavasta, työtehtävistään ja oman tiiminsä toiminnasta. Tulosten perusteella mitattu Tikkurilan yleisindeksi oli 426 (399), kun vertailukelpoinen Tikkurilan maiden henkilöstömäärällä painotettu keskiarvo oli 371. Konsernitason tulokset paranivat kaikilla kyselyssä tutkituilla osaluilla. Konsernin johto on vuoden 2013 aikana tehnyt aktiivista työtä läpinäkyvämmän ja avoimemman toiminnan edistämiseksi.

Tikkurilassa seurataan toiminnan turvallisuutta LTA1-tapaturmataajuusmittarilla, joka ilmaisee vähintään yhden päivän poissaolon johtaneiden tapaturmien lukumäärän miljoonaa työtuntia kohti. Tavoitteena on työtaturmamäärän jatkuva vähentäminen. Vuonna 2013 työtaturmien määrä oli 3,9 (2012: 3,9) tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Tapaturmien vuoksi menetettyjen työpäivien määrä oli 19,5 (11,5) kappaletta tapaturmaa kohden.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2013 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilan hallussa ei ollut vuoden 2013 lopussa omia osakkeita.

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2013 yhteensä noin 21 000 osakkeenomistajaa. Luettelo arvo-osuustilijärjestelmään rekisteröidyistä suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyinä Tikkurilan internetsivulla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat/osaketieto/osakkeenomistajat.

Tikkurilan osakkeen vuoden 2013 päätöskurssi oli 19,90 euroa. Tikkurilan osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskiarvo tammi-joulukuussa oli 17,12 euroa, korkein kurssi 20,90 euroa ja alin kurssi 14,77 euroa. Vuoden lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 877,8 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa NASDAQ OMX Helsingissä 12,4 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 28 prosenttia rekisteröityjen osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 212,0 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppa myös NASDAQ OMX Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2013 yhteensä 92 275 osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n toimitusjohtajana.

Tikkurilan johtoryhmä ja heidän lähipiirinsä omistivat joulukuun lopussa yhteensä 30 025 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 0,1 prosenttia

yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa www.tikkurilagroup.fi/hallinto/sisapiiri/.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

LIPUTUSILMOITUKSET

Tikkurila Oyj vastaanotti 4.10.2013 arvopaperimarkkinain mukaisen ilmoituksen Threadneedle Investmentsiltä. Ilmoituksen mukaan Ameriprise Financial Incin hallinnoimien yhtiöiden (Columbia Wanger Asset Management LLC, Columbia Management Investment Advisers LLC ja Threadneedle Asset Management Holdings Limited) omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista ylittää 1/20 (5 %) rajan 3.10.2013 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppajälkeen edellä mainittujen yhtiöiden omistus Tikkurila Oyj:ssä on yhteensä 2 215 512 osaketta, mikä vastaa 5,02 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä.

Tikkurila Oyj vastaanotti katsauskauden jälkeen 8.1.2014 arvopaperimarkkinain mukaisen ilmoituksen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta. Ilmoituksen mukaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista alitti 1/10 (10 %) rajan 8.1.2014 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppajälkeen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen omistus Tikkurila Oyj:stä on yhteensä 4 312 079 osaketta, mikä vastaa 9,78 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä.

Tikkurila Oyj vastaanotti katsauskauden jälkeen 5.2.2014 arvopaperimarkkinain mukaisen ilmoituksen FMR LLC:ltä. Ilmoituksen mukaan FMR LLC:n kontrolloimien yhteisöjen omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista ylitti 1/20 (5 %) rajan 4.2.2014 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppajäl-

jen jälkeen edellä mainittujen yhteisöjen omistus Tikkurila Oyj:ssä on yhteensä 3 414 085 osaketta, mikä vastaa 7,74 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista, ja yhteensä 3 365 085 ääntä, mikä vastaa 7,63 prosenttia Tikkurila Oyj:n äänimäärästä.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Tikkurila laatii erillisen selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä suomalaisten listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys sisältää myös muita keskeisiä hallinnoinnin osa-alueita. Selvitys sisältyy vuosikertomukseen, mutta julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla viikolla 10 Tikkurilan internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous 10.4.2013 vahvisti tilikauden 2012 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous vahvisti tilikaudelta 2012 osingoksi 0,76 euroa osakkeelta. Jäljelle jäävät voittovarot jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka oli osingonmaksun täsmäytyspäivänä 15.4.2013 merkitty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osaksluetteloon. Osinko maksettiin 24.4.2013.

Hallituksen jäsenten lukumääräksi päätettiin seitsemän ja hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka Eeva Ahdekivi, Harri Kerminen, Riitta Mynttinen, Jari Paasikivi, Pia Rudengren, Aleksey Vlasov ja Petteri Walldén.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot pidetään entisellä tasolla. Hallituksen jäsenille maksetaan seuraavat vuosipalkkiot: puheenjohtaja 57 000 euroa, varapuheenjohtaja 37 000 euroa ja muut hallituksen jäsenet 31 000 euroa. Vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavina Tikkurila Oyj:n osakkeina ja loput käteisenä. Osakkeet hankitaan suoraan hallituksen jäsenen lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun osavuositarkastus ajalta 1.1.–31.3.2013 on julkistettu. Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kultakin hallituksen ja sen valiokuntien varsinaiselta kokoukselta (pois luki-päätökset ilman kokousta) palkkiona: jäsenen kotimaassa pidettävät kokoukset 600 euroa sekä jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävät kokoukset 1 200 euroa. Puhelin- tai videokokousten osalta maksetaan 600 euron kokouspalkkio. Matkustuskustannukset korvataan yhtiön matkustussäännön mukaan.

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän tilintarkastajan laskun mukaan. Yhtiökokous valitsi uudelleen tilintarkastajaksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Toni Aaltonen.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman

pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenen vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2014 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 8 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta. Yhtiön hallussa olevat oman osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat oman osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2014 saakka.

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA JA VALIOKUNTIEN KOKOONPANO

Tikkurilan hallitus valitsi keskuudestaan hallituksen puheenjohtajaksi Jari Paasikiven ja varapuheenjohtajaksi Petteri Walldénin.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Eeva Ahdekivi ja jäseniksi Riitta Mynttinen ja Pia Rudengren. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja jäseniksi Harri Kerminen ja Petteri Walldén.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n voittovarot olivat 31.12.2013 yhteensä 100,3 miljoonaa euroa. Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2013 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,80 euroa osakkeelta ja että jäljelle jäävät voittovarot jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Ehdotettu osinko on yhteensä noin 35,3 miljoonaa euroa, ja se vastaa noin 70,5 prosenttia konsernin tilikauden 2013 nettotuloksesta. Ehdotettu osingonmaksun täsmäytyspäivä on 28.3.2014 ja osingonmaksupäivä 9.4.2014.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2014

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 25.3.2014 klo 13.00 Lasipalatsin Bio Rexissä (os. Mannerheimintie 22–24, 00100 Helsinki). Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös ovat saatavilla viikolla 10 osoitteessa www.tikkurilagroup.fi.

YLEISTÄ RISKEISTÄ

Tikkurilan liiketoimintaan liittyy monia riskejä, joista osa voi olla merkittäviä. Koska konsernin liiketoiminnot jakautuvat useaan maantieteelliseen alueeseen ja monenlaisiin tuotteisiin ja asiakassegmentteihin, eri riskien määrä, todennäköisyys ja vaikutukset saattavat vaihdella eri liiketoimintayksiköiden välillä. Merkittävien riskien toteutu-

misella voi olla huomattava negatiivinen vaikutus Tikkurilan liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen.

Tikkurilaan kohdistuu erilaisia riskejä, kuten strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja vahinkoriskejä. Riskit arvioidaan ja niitä hallitaan riskityyppin ja riskin ominaisuuksien mukaan. Tikkurilan merkittävimmät riskit liittyvät strategiaan ja operatiivisiin riskeihin, vaikkakin kaikki riskiryhmät pitävät sisällään sellaisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi Tikkurilan liiketoimintaan.

Tikkurilan riskinhallintaperiaatteet ovat nähtävissä Tikkurilan sivustolla osoitteessa www.tikkurilagroup.fi. Lisätietoja Tikkurilan liiketoiminnan lyhyen ja pitkän aikavälin riskeistä julkaistaan hallinnointiselvityksessä. Lisätietoja taloudellisista riskeistä annetaan vuoden 2013 konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Keskeisimpiä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yhtiön arvion mukaan tämän toimintakertomuksen julkaisuhetkellä seuraavat:

YLEINEN MAKROTALOUDELLINEN TILANNE

Euroalueen talouskasvu jäi lähelle nolaa vuonna 2013. Vuoden 2014 aikana Euroopan talouden elpymisen arvioidaan vahvistuvan asteittain, työttömyyden vähitellen alenevan ja yksityisen kulutuksen vahvistuvan hieman. Venäjällä yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan viime vuosien 3–4 prosentin vuosivauhtia palkkatason nousun ja alhaisen työttömyysasteen tukemana. Koska yleinen taloudellinen kehitys vaikuttaa Tikkurilan tuotteiden ja palveluiden kysyntään vaikuttaviin tekijöihin, kuten uudis- tai korjausrakentamisen vilkkautteen, ennakoitua heikompi talouskehitys tai kuluttajien yleisen luottamuksen heikentyminen saattaa johtaa arvioitua vähäisempään Tikkurilan tuotteiden kysyntään, millä puolestaan olisi kielteinen vaikutus konsernin liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja tulokseen.

VALUUTTAKURSSIEN KEHITYS

Tikkurilan kansainvälisestä toiminnasta johtuen konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan kohdistuu valuuttariskejä. Merkittävimmät valuuttariskit kohdistuvat Venäjän ruplaan, Ruotsin kruunuun ja Puolan zlotyyyn, joissa Tikkurilan suurimmat tytäryhtiöt raportoivat liiketoimintansa tuloksen. Venäjän rupla heikentyi vuoden 2013 aikana selvästi euroon verrattuna, ja heikkeneminen jatkui myös vuoden 2014 alussa. Ruplan kurssin voimakkaan heikkenemisen jatkuminen vaikeuttaisi vuoden 2014 arvioidun liikevaihdon ja -voiton saavuttamista. Lisäksi konsernin omaan pääomaan kohdistuu valuuttariski muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä oman pääoman eriä euromääräisiksi. Tikkurila suojautuu valuuttariskeiltä muun muassa valuuttatermiinien avulla.

MUUTOKSET LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ TAI MUUSSA SÄÄNTELYSSÄ

Useat eri lait ja säädökset vaikuttavat merkittävästi Tikkurilan liiketoimintaan. Yleisenä trendinä viime vuosien aikana on ollut sääntelyn lisääntyminen

nen. Koska Tikkurila toimii useassa maassa, sekä Euroopan Unionin sisällä että sen ulkopuolella, lainsäädäntö ja muu sääntely vaihtelee alueittain. Sääntelyn lisääntyminen ja siinä tapahtuvat muutokset lisäävät tyypillisesti Tikkurilan kustannuksia, aiheuttavat muutoksia liiketoimintaprosesseihin, vaikuttavat niihin raaka-aineisiin, joita yhtiö voi käyttää tuotteidensa valmistukseen, tai edellyttävät ulkoisia auditointeja tai tarkastuksia. Lisäksi on myös mahdollista, että sääntelyn muutoksista johtuen yhtiön tuotteiden ominaisuudet muuttuvat. Koska Tikkurila hyödyntää tuotteidensa myynnissä loppuasiakkaille tukku- ja vähittäiskauppaan erikoistuneita yhtiöitä, sääntelymuutokset kaupan alalla saattavat vaikeuttaa yhtiön tuotteiden myyntiä, kuljetuksia, varastointia tai se saattaa muuttaa yhtiön myynnin ajallista jakaamaa tilikauden aikana.

KILPAILUTILANNE SEKÄ MUUTOKSET ARVOKETJUSSA JA TUOTEJAKAUMASSA

Maalitoimialan kilpailu on kiristynyt Tikkurilan päämarkkinoilla, ja sama kehitys todennäköisesti jatkuu lähiaikoina. Tikkurilan kilpailijoita ovat sekä

suuret kansainväliset maalialan yhtiöt että pienemmät paikalliset toimijat. Esimerkiksi Venäjällä kilpailijoiden tuotantokapasiteetin odotetaan lisääntyvän vuoden 2014 aikana.

On myös mahdollista, että maalitoimialalle tulee uusia toimijoita tavarantoimittajien tai jakelukanavien mahdollisesti laajentaessa toimintaansa. Kilpailutilanne voi aiheuttaa lisäkuluja, esimerkiksi myynnin edistämiseksi, hidastaa Tikkurilan liikevaihdon kehitystä tai vaikuttaa myyntihintoihin. Lisäksi jakelukanavissa voi tapahtua muutoksia, jotka saattavat vaikuttaa epäsuotuisasti Tikkurilan myynnin rakenteeseen tai kannattavuuteen. Myös mahdolliset muutokset Tikkurilan tuotejakaumassa voivat vaikuttaa epäsuotuisasti kannattavuuteen tai lisätä tuotteisiin liittyviä takuu- tai muita riskejä. Monessa Tikkurilan toimintamaassa ammattilaisasiakaskunnan suhteellinen osuus myynnistä on kasvanut, mikä voi vaikuttaa konsernin suhteelliseen kannattavuuteen tai muuttaa Tikkurilan resurssien allokointia.

NÄKYMÄT VUODELLE 2014

Euroopan taloudellisen tilanteen arvioidaan kohentuvan maltillisesti vuonna 2014. Yksityisen ku-

lutuksen ja rakentamisen volyymien kehitykseen arvioidaan muodostuvan suuria alueellisia eroja Tikkurilan eri markkinoiden välillä kuluvan vuoden aikana, mutta kaiken kaikkiaan kasvun arvioidaan jäävän melko vähäiseksi. Tikkurilan keskeisten markkinoiden eli Venäjän, Ruotsin, Suomen ja Puolan bruttokansantuotteiden arvioidaan kasvavan keskimäärin noin kaksi prosenttia vuonna 2014. Näihin arvioihin perustuen Tikkurilan tuotteiden kysynnässä ei odoteta tapahtuvan merkittävää muutosta viime vuoteen verrattuna. Kustannusinflaation odotetaan jatkuvan, minkä lisäksi panostusten myyntiin, markkinointiin ja innovaatiotoimintaan arvioidaan nostavan kiinteiden kustannusten tasoa. Raaka-ainehintojen arvioidaan pysyvän vakaana.

Tikkurila arvioi vuoden 2014 euromääräisen liikevaihdon ja liikevoiton ilman kertaluonteisia erää säilyvän vuoden 2013 tasolla.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT (Tuhatta euroa)

LAAJA TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS

	2013	2012	2011
Liikevaihto	652 964	670 439	643 729
Ulkomaantoiminta	548 955	562 532	534 534
Liikevoitto	71 468	66 328	61 211
% liikevaihdosta	10,9	9,9	9,5
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	-137	316	294
Rahoituskulut (netto)	4 289	7 380	10 832
% liikevaihdosta	0,7	1,1	1,7
Korkokate	21,9	12,4	7,7
Voitto ennen veroja	67 042	59 264	50 673
% liikevaihdosta	10,3	8,8	7,9
Kauden voitto	50 073	40 665	35 487
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI), %	26,6	24,9	23,1
Oman pääoman tuotto-% (ROE), %	24,6	20,8	18,6
Sidotun pääoman tuotto-% (ROCE), %	23,5	21,0	19,4
Tutkimus- ja kehittämismenot	10 483	10 742	9 926
% liikevaihdosta	1,6	1,6	1,5

RAHAVIRRAT

	2013	2012	2011
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	79 226	65 777	37 100
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liiketoimintojen myynneistä	1 064	710	3 317
Investoinnit	14 763	16 827	27 530
% liikevaihdosta	2,3	2,5	4,3
Rahavirrat investointien jälkeen	66 930	50 257	13 288
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	24,2	19,8	10,5

TASE JA VAKAVARAIKUUS

	2013	2012	2011
Pitkäaikaiset varat	210 771	230 460	228 407
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)	208 083	198 909	191 500
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus	208 083	198 909	191 500
Vieras pääoma	207 236	234 439	243 003
Taseen loppusumma	415 319	433 348	434 503
Korolliset rahoitusvelat	77 792	96 553	109 849
Korolliset nettorahoitusvelat	48 621	80 814	99 423
Omavaraisuusaste, %	50,1	45,9	44,1
Nettovelkaantumisaste, %	23,4	40,6	51,9
Korolliset nettorahoitusvelat / käyttökate	0,5	0,9	1,2

HENKILÖKUNTA

	2013	2012	2011
Henkilöstön määrä keskimäärin	3 262	3 422	3 676
josta Suomessa	607	641	780

VALUUTTAKURSSIT

	2013	2012	2011	
Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)				
Venäjän rupla	EUR/RUB	45,3246	40,3295	41,7650
Ruotsin kruunu	EUR/SEK	8,8591	8,5820	8,9120
Puolan zloty	EUR/PLN	4,1543	4,0740	4,4580

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT	2013	2012	2011
Osakekohtainen tulos, euroa, laimentamaton	1,14	0,92	0,80
Osakekohtainen tulos, euroa, laimennettu	1,13	0,92	0,80
Osinko / osake, euroa ¹⁾	0,80	0,76	0,73
Osinko / tulos, % ¹⁾	70,5	82,4	90,7
Efektiiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾	4,0	5,2	5,7
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	4,72	4,51	4,34
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 108	44 108	44 108
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 108	44 108	44 108
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 212	44 179	44 108
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 225	44 218	44 108
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma, tuhatta euroa	208 083	198 909	191 500
Hinta / voittosuhte (P/E)	17,5	16,0	16,0
Osakkeen raportointikauden viimeinen pörssikurssi, euroa	19,90	14,72	12,89
Osakkeen ylin kurssi, euroa	20,90	15,45	16,92
Osakkeen alin kurssi, euroa	14,77	12,89	12,13
Osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskimääräinen kurssi, euroa	17,12	14,13	15,26
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	877,8	649,3	568,6

¹⁾ Osinko vuodelta 2013 on hallituksen ehdotus 25.3.2014 pidettävälle yhtiökokoukselle.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

LIIKEVOITTOPROSENTTI / LIIKETAPPIOPROSENTTI

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT

Korolliset velat - rahavarat

OMAVARAISUUSASTE, %

$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$

NETTOVELKAANTUMISASTE, %

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$

KORKOKATE

$\frac{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Nettorahoituskulut}}$

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROI), %

$\frac{\text{(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut)}}{\text{(Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat)*}} \times 100$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROE), %

$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma*}} \times 100$

RAHAVIRTATUOTTO SIJOITETULLE PÄÄOMALLE (CFROI), %

$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat}}{\text{(Taseen loppusumma - korottomat velat)*}} \times 100$

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

$\frac{\text{Liikevoitto + osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista}}{\text{(Nettokäyttöpääoma + valmiit aineettomat hyödykkeet + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + sijoitukset pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin)**}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT / KÄYTTÖKATE

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituseriin liittyvät siirtosaamiset - korottomat velat, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituseriin liittyvät siirtovelat

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO / OSAKE

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}} \times 100$

HINTA / VOITTOHUDE (P/E)

$\frac{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$

EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA / OSAKE

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma kauden lopussa}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden päätöspäivänä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENTAMATON

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

* Tilikauden alun ja lopun keskiarvo

** Keskimäärin kaudella

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENNETTU

Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta

Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä

OSINKO / TULOS

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}} \times 100$$
**OSAKKEEN KAUPANKÄYNTIMÄÄRÄLLÄ
PAINOTETTU KESKIKURSSI**

Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto kauden aikana

Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO KAUDEN LOPUSSA

Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2013	Oikaistu 1.1.-31.12.2012
Liikevaihto		652 964	670 439
Liiketoiminnan muut tuotot	7	2 708	3 266
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-1 848	-6 324
Materiaalit ja palvelut		-323 076	-338 039
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8	-109 175	-115 535
Poistot ja arvonalentumiset	9	-22 341	-25 140
Liiketoiminnan muut kulut	10	-127 764	-122 339
Liikevoitto		71 468	66 328
Rahoitustuotot	12	6 050	7 637
Rahoituskulut	12	-10 339	-15 017
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	18	-137	316
Voitto ennen veroja		67 042	59 264
Tuloverot	13	-16 969	-18 599
Tilikauden tulos		50 073	40 665
Muut laajan tuloksen erät	26		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		827	-130
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-177	-173
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		650	-303
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Myytävikissä olevat rahoitusvarat		249	237
Muuntoerot		-8 555	6 082
Tuloverot liittyen eriin, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		183	-68
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		-8 123	6 251
Tilikauden laaja tulos yhteensä		42 600	46 613
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		50 073	40 665
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden tulos yhteensä		50 073	40 665

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2013	Oikaistu 1.1.-31.12.2012
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		42 600	46 613
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden laaja tulos yhteensä		42 600	46 613
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	14	1,14	0,92
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	14	1,13	0,92

KONSERNIN TASE (IFRS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2013	Oikaistu 31.12.2012	Oikaistu 1.1.2012
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Liikearvo	16, 17	66 388	66 971	68 696
Muut aineettomat hyödykkeet	16	20 833	26 922	30 155
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15	104 216	112 785	112 570
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	18	1 433	1 859	1 646
Myytäviksi olevat rahoitusvarat	20	3 590	3 281	3 028
Pitkäaikaiset saamiset	21	5 699	9 870	6 846
Laskennalliset verosaamiset	25	8 612	8 772	7 264
Pitkäaikaiset varat yhteensä		210 771	230 460	230 205
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus	19	79 732	84 766	94 690
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	22	617	332	63
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	92 579	100 155	94 913
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		2 406	1 896	957
Rahavarat	24	29 171	15 739	10 301
Myytäviksi olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	6	43	-	4 894
Lyhytaikaiset varat yhteensä		204 548	202 888	205 818
Varat yhteensä		415 319	433 348	436 023
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Oma pääoma				
Osakepääoma	26	35 000	35 000	35 000
Muut rahastot	26	42	359	359
Käyvän arvon rahasto	26	2 122	1 815	1 636
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	26	40 000	40 000	40 000
Muuntoerot	26	-16 448	-8 018	-16 281
Kertyneet voittovarot		147 367	129 753	123 992
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		208 083	198 909	184 706
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-	-
Oma pääoma yhteensä		208 083	198 909	184 706

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2013	Oikaistu 31.12.2012	Oikaistu 1.1.2012
Pitkäaikaiset velat				
Pitkäaikaiset korolliset velat	27	60 283	60 628	60 345
Muut pitkäaikaiset velat	29	949	1 160	2 382
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	30	24 704	26 432	25 153
Varaukset	31	720	924	534
Laskennalliset verovelat	25	8 596	11 607	10 980
Pitkäaikaiset velat yhteensä		95 252	100 751	99 394
Lyhytaikaiset velat				
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	17 509	35 925	49 504
Ostovelat ja muut korottomat velat	29	91 597	95 647	94 236
Varaukset	31	321	171	222
Tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verovelat		2 157	1 945	7 343
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	6	400	-	618
Lyhytaikaiset velat yhteensä		111 984	133 688	151 923
Oma pääoma ja velat yhteensä		415 319	433 348	436 023

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2013	Oikaistu 1.1.-31.12.2012
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Kauden tulos		50 073	40 665
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa			
Poistot ja arvonalentumiset		22 341	25 140
Henkilökunnan eläke-etuudet		-901	918
Varausten muutos		-54	339
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot		-684	-281
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot		44	1 151
Muut erät		4 699	4 170
Osinkotuotot		-121	-132
Korkokulut ja muut rahoituskulut		3 408	5 936
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		-1 258	-1 262
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista		137	-316
Rahoituksen kurssierot		2 260	2 839
Verot		16 969	18 599
Rahavirta ennen käyttöomaisuuden muutosta		96 913	97 766
Käyttöomaisuuden muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		2 947	5 837
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		5 496	-7 875
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-2 086	2 300
Käyttöomaisuuden muutos yhteensä		6 357	262
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-4 651	-6 636
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		732	755
Maksetut verot		-20 125	-26 370
Liiketoiminnan nettorahavirta		79 226	65 777

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2013	Oikaistu 1.1.-31.12.2012
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Liiketoimintojen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	5	-391	-
Muiden osakkeiden hankinta		-84	-
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-13 018	-13 352
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-1 270	-3 475
Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	5	363	86
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen myynti		495	4
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		701	621
Aineettomien hyödykkeiden myynti		-	3
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+)		533	283
Saadut osingot		375	310
Investointien nettorahavirta		-12 296	-15 520
Rahavirta ennen rahoitusta		66 930	50 257
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)		-	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)		-	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)		144 753	325 945
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)		-162 517	-339 333
Rahoitusleasing (-)		-623	-601
Voitonjako		-33 522	-32 199
Muut erät		-1 152	1 420
Rahoituksen nettorahavirta		-53 061	-44 768
Rahavarojen nettomuutos		13 869	5 489
Rahavarat 1.1.	24	15 739	10 301
Rahavarojen kurssimuutos		437	387
Rahavarat, jotka on esitetty myytävänä olevina varoina		-	-336
Rahavarat 31.12.	24	29 171	15 739
Rahavarojen nettomuutos		13 869	5 489

Rahavirtalaskelman rahavarojen ja taseessa esitettyjen rahavarojen täsmäytys on esitetty liitetiedossa 24 Rahavarat.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA

(Tuhatta euroa)	Liite-tieto	Osake-pääoma	Muut rahastot	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysval-lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2012 ennen oikaisua		35 000	359	1 636	40 000	-16 281	130 786	191 500	-	191 500
Oikaisut omaan pääomaan		-	-	-	-	-	-6 794	-6 794	-	-6 794
Oma pääoma 1.1.2012		35 000	359	1 636	40 000	-16 281	123 992	184 706	-	184 706
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	179	-	8 263	38 171	46 613	-	46 613
Inflaatiolaskennasta tuleva oikaisu		-	-	-	-	-	-473	-473	-	-473
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	-	262	262	-	262
Osingonjako		-	-	-	-	-	-32 199	-32 199	-	-32 199
Oma pääoma 31.12.2012		35 000	359	1 815	40 000	-8 018	129 753	198 909	-	198 909

Oma pääoma 1.1.2013		35 000	359	1 815	40 000	-8 018	129 753	198 909	-	198 909
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	307	-	-8 430	50 723	42 600	-	42 600
Siirrot erien välillä		-	-317	-	-	-	317	-	-	-
Inflaatiolaskennasta tuleva oikaisu		-	-	-	-	-	-316	-316	-	-316
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	-	412	412	-	412
Osingonjako		-	-	-	-	-	-33 522	-33 522	-	-33 522
Oma pääoma 31.12.2013		35 000	42	2 122	40 000	-16 448	147 367	208 083	-	208 083

EMOYHTIÖN JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA (FAS)

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto *)	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarat	57 611	47 828
Tilikauden voitto	42 672	43 305
Yhteensä	140 283	131 133

*) Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto voidaan jakaa pääoman palautuksena. Siitä ei voida jakaa osinkoa.

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

PERUSTIEDOT

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö. Tikkurilan osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen, kun yhtiön silloinen emoyhtiö Kemira Oyj jakoi Tikkurilan osakkeita osinkona Kemira Oyj:n osakkeenomistajille.

Tikkurila tarjoaa kuluttaja- ja ammattilaisasiakkaille helppokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Tikkurila on vahva alueellinen toimija, jonka tavoitteena on olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Tikkurila-konserni on organisoitunut liiketoimintansa neljään maantieteellisesti määritellyyn strategiseen liiketoiminta-alueeseen: SBU East, SBU Scandinavia, SBU Finland ja SBU Central Eastern Europe. Tilikaudella 2013 Tikkurila-

konsernin liikevaihto oli 653,0 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä keskimäärin 3 262 henkilöä. Yritys toimii 16 maassa ja tuotantoa on 8 maassa.

Tikkurila Oyj:n hallitus on kokouksessaan 7.2.2014 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös tai tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Jäljennös tilinpäätöksestä ja vuosikertomuksesta on saatavilla yhtiön pääkonttorista Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa ja internet-osoitteesta www.tikkurilagroup.com.

LAATIMISPERUSTA

Tikkurila Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2013 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla

tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisöissä sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Tikkurila Oyj laati ensimmäisen IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen tilikaudelta 2008.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja sekä tilinpäätös hetkellä IFRS 5 -standardin perusteella myytäväksi luokiteltuja omaisuus- ja velkaeriä. Lisäksi konserni on oikaisut Valko-Venäjällä sijaitsevan tytäryrityksen ei-monetaristen erien poistoilla vähennettyjä hankintamenoja hankinta-ajankohdan ja raportointikauden päätymispäivän hintaindeksin muutoksella IAS 29 -standardin mukaisesti.

Emoyhtiö Tikkurila Oyj:n toiminta- ja esittämismuutosta on euro, joka on myös konsernitilinpäätöksen esittämismuutosta. Tilinpäätöstiedot on esitetty tuhannen euron tarkkuudella, ellei muuta ole todettu. Kaikki esitetyt luvut ovat pyöristettyjä. Pyöristyseroista johtuen taulukoiden luvut eivät yhteenlaskettuna välttämättä täsmää taulukoiden loppusummiin. Konsernitilinpäätös laaditaan kalenterivuodelta, joka on myös emoyhtiön ja konserniyritysten tilikausi.

Konserni on soveltanut 1.1.2013 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja, joilla on vaikutusta raportoituhiin tai tulevaisuudessa raportoitaviin tietoihin:

- IAS 19 (uudistettu 2011) *Työsuhde-etuudet* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Konsernin soveltaman ns. putkimenetelmän soveltamismahdollisuus poistui. Näin ollen vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita ei enää voida kirjata henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varojen käyvistä arvosta. Uudistetun standardin mukaisesti vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan välittömästi muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jona ne syntyvät, eikä näitä voida siirtää tulosvaikutteisiksi myöhemmällä kaudella. Korkomeno ja varojen odotettu tuotto on korvattu etuus pohjaisen nettovelan (tai –omaisuuserän) nettokorolla. Nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja konserni esittää tämän osana työsuhde-etuuksista aiheutuvia kuluja. Nettokorkomeno on määritetty kertomalla etuus pohjainen nettovelka (tai –omaisuuserä) diskonttauskorolla. Sekä diskonttauskorko että etuus pohjainen nettovelka (tai –omaisuuserä) määritetään kauden alussa huomioiden nettovelan muutokset johtuen kauden aikana tapahtuvista maksuoroituksista ja etuuskien maksamisesta johtuvista muutoksista. Nettokorko koostuu järjestelyyn kuuluvien varojen korkotuotosta, etuus pohjaisen velvoitteen korkokulusta sekä omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen korosta. Erä ”vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot” on nimetty ”Etuus pohjaisen nettovelan (tai –omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät”. Tämä sisältää etuus pohjaisen velvoitteen nykyarvon muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, järjestelyyn kuuluvien varojen tuoton lukuun ottamatta määrää, joka sisältyy etuus pohjaisen nettovelan (tai –omaisuuserän) nettokorkoon sekä mahdolliset omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen muutokset lukuun ottamatta etuus pohjaisen nettovelan (tai –omaisuuserän) nettokorkoon sisältyviä määriä. Uudistettua standardia on sovellettu siirtymäsääntöjen mukaisesti takautuvasti, IAS 8:n mukaisesti. Aikaisemmin kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on merkitty vertailukauden avaavaan taseeseen 1.1.2012. Vertailukauden 2012 tiedot on oikaistu uudistetun standardin mukaisiksi. Liitetiedossa 41 Muutokset laatimisperiaatteissa on kerrottu muutoksen vaikutuksesta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimassa 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Keskeisin muutos on vaatimus muiden

laajan tuloksen erien ryhmittelemistä eriin, jotka siirretään myöhemmin mahdollisesti tulosvaikutteisiksi ja eriin, joita ei koskaan siirretä tulosvaikutteisiksi. Muutos vaikutti konsernin muiden laajan tuloksen erien esittämiseen.

- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardissa määritetään määräysvallan käsitettä, joka on keskeinen tekijä, kun ratkaistaan tullaanko yhteisö yhdistelemään konsernitilinpäätökseen. Standardin mukainen määräysvalta toteutuu, kun sijoittajalla on yhteisöä koskeva valta, sijoittaja altistuu sijoituksen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja sijoittaja pystyy käyttämään sijoituskohteensa valtaansa vaikuttaen näin saamaansa tuoton määrään. Standardissa annetaan myös lisäohjeistusta määräysvallan määrittelyä silloin, kun sitä on vaikea arvioida. Standardi korvasi osittain tilinpäätösstandardin IAS 27 *Konsernitilinpäätös* ja erillistilinpäätös sekä tulokannan SIC-12 *Konsernitilinpäätös - erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt*. Standardin soveltamisella ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27 (uudistettu 2011) *Erillistilinpäätös* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset. Aikaisemman IAS 27-standardin sisältämät määräysvaltaa käsittelevät kohdat on siirretty IFRS 10:een. Standardin uudistuksella ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardissa painotetaan yhteisjärjestelyiden kirjanpidollisessa käsittelyssä järjestelyistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita enemmän kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyt jaetaan kahteen kategoriaan: yhteiset toiminnot ja yhteisytykset. Yhteisissä toiminnoissa osapuolilla on oikeus tiettyihin toiminnoihin käytössä oleviin varoihin ja velvoitteisiin, kun taas yhteisytyksissä osapuolilla on oikeus nettovaroihin. Yhteisissä toiminnoissa osapuoli yhdistelee oman osuutensa varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhteisytytys on yhdisteltävä pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konserni osallistuu yhteisen yhteisjärjestelyyn ja on luokitellut tämän IFRS 11 mukaisesti yhteisytykseksi. Yhteisytytys, Alcro Parti AB on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä suhteellisen yhdistelyn sijaan. Standardia on sovellettu siirtymäsääntöjen mukaisesti takautuvasti, IAS 8:n mukaisesti. Tämän muutoksen vaikutus konsernin taseeseen, laajaan tuloslaskelmaan sekä rahavirtaan on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 41.
- IAS 28 (uudistettu 2011) *Osuudet osakkuus- ja yhteisytyksissä* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää vaatimukset sekä osakkuus- että yhteisytytysten käsittelystä pääomaosuusmenetelmällä IFRS 11:n julkaisemisen seurauksena.
- IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuudesta muissa yhteisöissä* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi sisältää liitetietovaatimukset koskien sijoituksia ty-

tärytyksiin, yhteisjärjestelyihin (yhteisytykset, yhteistoiminnot), osakkuusyrytyksiin, erityistä tarkoitusta varten perustettuihin yksiköihin sekä muihin taseen ulkopuolelle jääviin yhtiöihin. Standardilla oli vaikutusta Tikkurila konsernin liitetietoihin koskien pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjä yrityksiä sekä pieneltä osin myös liitetietoihin koskien konsernin tytäryrityksiä.

- IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardissa määritetään käyvän arvon käsitettä ja siihen on kerätty vaatimukset käyvän arvon määrittämisestä sekä vaadittavista liitetiedoista. Standardi sinällään ei laajenna käyvän arvon käyttöä, mutta antaa ohjeistusta sen määrittämiselle silloin, kun sen käyttö on sallittua tai sitä on vaadittu jossain toisessa standardissa. Standardi vaikutti konsernin tilinpäätöksen liitetietoihin koskien rahoitusinstrumentteja.
- Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot - rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen vähentäminen toisistaan* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tarkoittaa liitetietovaatimuksia, jotka koskevat taseessa nettomääräisesti esitettyjä rahoitusinstrumentteja sekä yleisiä nettoutusjärjestelyjä tai vastaavanlaisia sopimuksia. Muutoksen johdosta on liitetietoihin lisätty rahoitusvarojen ja –velkojen nettoutusjärjestelmää koskeva liitetieto.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (*Annual Improvements to IFRSs 2009–2011*, toukokuu 2012, voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämä koskee yhteensä viittä standardia. Näillä muutoksilla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 20 *Pintamaan poistamisesta aiheutuvat menot avolouhoksen tuotantovaiheessa* (voimassa 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tällä tulkinnalla ei ollut vaikutusta Tikkurila-konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 11 ja uudistetun IAS 19 soveltamisella oli merkittävä vaikutus konsernin tilinpäätökseen. Näiden vaikutus konsernin tilinpäätökseen on esitetty liitetiedossa 41.

Konsernitilinpäätöksen laadinta IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta arvioiden ja oletusten käyttämistä. Nämä vaikuttavat taseen laadintahetken omaisuus- ja velkamääriin, raportointikauden tuottojen ja kulujen määriin sekä vastuusitoumusten ja ehdollisten velkojen ja varojen määriin. On mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Lisäksi konsernin johto käyttää harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita kahden vaihtoehdoisen kirjaustavan välillä, myös kirjaustavan valinnassa.

Johdon harkintaa edellyttävistä arvioista on kerrottu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 2.

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, Tikkurila Oyj:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa konsernilla on

määräysvalta. Ennen vuotta 2003 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisten liikearvon määrä vastaa konsernin aiemmin soveltaman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 konserniin kuului 21 yhtiötä emoyhtiö mukaan laskien, ja konsernilla oli omistuksia yhdessä osakkuusyrityksessä ja yhdessä yhteisyrityksessä.

TYTÄRYHTIÖT

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yhteisöjä, jotka ovat konsernin määräysvallassa. Konsernilla on määräysvalta yhteisössä, kun se altistuu kohteen muuttuvalle tuotolle tai se on oikeutettu kohteen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritykseen kohdistuvaa valtaansa. Valta käsittää oikeudet, jotka tuottavat kyvyn ohjata merkityksellisiä toimintoja yhteisössä. Kauden aikana hankitut tai perustetut yhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan siihen saakka, kunnes määräysvalta lakkaa.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankittu yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otettavat velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, jotka aiheutuvat liiketoimintojen yhdistämisen toteuttamisesta, kirjataan kuluksi välittömästi. Mikäli hankintaan liittyvät kulut sisältävät vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeselaskusta aiheutuvia menoja, nämä käsiteltäisiin standardien IAS32:n ja IAS39:n vaatimusten mukaisesti. Mahdollinen lisäkauppahinta (ehdollinen vastike) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättämispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Valinta noudatettavasta arvostusperiaatteesta tehdään erikseen jokaisen yrityshankinnan osalta.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kauden tuloksen sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eräänään taaseessa oman pääoman osana. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Konsernin tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa

koskevana liiketoimintana. Mikäli konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan jälle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Ennen 1.1.2010 tapahtuneet hankinnat on käsitelty silloin voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

OSAKKUUSYRITYKSET

Konsernin osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Yleensä huomattavan vaikutusvallan oletetaan toteutuvan, jos konsernilla on 20–50 prosenttia äänivallasta. Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Tämän mukaisesti sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä, jonka jälkeen tasearvoa oikaistaan konsernin osuudella yrityksen nettovarallisuudessa tapahtuneista muutoksista. Osakkuusyritysten hankinnasta syntyneet liikearvot sisällytetään osakkuusyrityssijoituksiin. Vuonna 2013 ja 2012 Tikkurila-konserniin kuuluu yksi osakkuusyritys. Tähän osakkuusyrityssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

Konsernin osuus osakkuusyritysten kauden tuloksesta on laskettu konsernin omistusosuuden mukaisesti ja esitetty laajassa tuloslaskelmassa erässä "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista" liikevoiton ja rahoituserien jälkeen. Konsernin osuus osakkuusyritysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Tikkurilan osakkuusyrityksellä ei ollut tällaisia eriiä tilikausilla 2013 eikä 2012. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten velvoitteiden täyttämiseen.

YHTEISJÄRJESTELYT

Konserni on soveltanut 1.1.2013 alkaen standardia IFRS 11 Yhteisjärjestelyt. Yhteisjärjestelyssä kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta perustuu sopimukseen, jonka mukaisesti järjestelyn merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät kaikkien määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksyntää. Yhteisjärjestelyt luokitellaan joko yhteisiin toimintoihin tai yhteisyrityksiin riippuen järjestelyn osapuolten oikeuksista ja velvoitteista. Konserni on osallisen yhdessä yhteisjärjestelyssä, jonka se on luokitellut yhteisyritykseksi. Luokittelua tehtäessä on tarkasteltu järjestelmän rakennetta ja oikeudellista muotoa, sopimukseen perustuvia ehtoja sekä muita tosiseikkoja ja olosuhteita.

YHTEISYRITYKSET

Yhteisyritykset ovat yhteisjärjestelyjä joissa konsernilla on toisten osapuolten kanssa yhteinen määräysvalta sekä oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteisyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin sijoitus yhteisyritykseen, Alcro Parti AB:n, on kirjattu hankintamenon määräisenä ja arvoa on oikaistu konsernin osuudella hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Konserni kirjaa osuutensa yhteisyrityksen kauden tuloksesta tulosvaikutteisesti laajan tuloslaskelman

erään "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista". Konserni on myös oikaissut yhteisyrityksen kirjanpitoarvoa konsernin osuudella yhteisyrityksen muun laajan tuloksen erien muutoksesta. Nämä sisältävät etuus pohjaisen etuuskien uudelleen määrittämisestä johtuvia eriiä. Konsernin yhteisyrityssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

Konserni on aikaisemmin yhdistellyt yhteisyrityksen, Alcro Parti AB:n, konsernitilinpäätökseen suhteellisen omistusosuuden mukaisesti rivi riviltä. Konserni on oikaissut vertailukauden, vuoden 2012 tiedot, ja laatimisperiaatteen muutosten vaikutukset on esitetty liitetiedossa 41.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konserniin kuuluvien tytäryritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät mitataan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kukin tytäryritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on emoyhtiön toimintavaluutta.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET LIIKETAPAHTUMAT

Konserniyhtiöt muuntavat omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat toimintavaluutukseen tapahtumapäivän kurssija käyttäen. Tilinpäätöksissä ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen raportointikauden päättämispäivän valuuttakurssija ja alkuperäiseen hankintamenoan arvostettavat ei-monetaariset erät käyttäen tapahtumapäivän kurssija.

Eräitä konsernin sisäisiä lainasopimuksia käsitellään osana nettoinvestointia, koska niiden suorittamista ei ole suunniteltu, eikä se ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Näihin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omissa pääomassa muuntoeroissa verovaihtus huomioiden, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintaan liittyvistä eristä syntyvät kurssierot käsitellään myyntituottojen ja ostokulujen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaisvaluuttaposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa. Konserni ei sovelta suojauslaskentaa rahoitusriskien hallintaan liittyvissä transaktioissa.

ULKOMAISTEN TYTÄRYRITYSTEN TILINPÄÄTÖSTEN MUUNTAMINEN

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryritysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi raportointikauden keskimääräisiä valuuttakurssija ja taseet raportointikauden päättämispäivän valuuttakurssija käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja ne sisältyvät omaan pääomaan kertyneisiin muuntoeroihin.

Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteiseksi luokittelun oikaisuna osana luovutusvoittoa tai -tappiota, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

1.1.2003 jälkeen hankittujen ulkomaisten yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehdyt käyvän arvon oikaisut ja hankinnasta syntynyt liikearvo on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen.

INFLAATIOLASKENTA

Joulukuussa 2011 Valko-Venäjä luokiteltiin hyperinflaatiomaaksi. Konsernin maassa sijaitsevan tytäryrityksen, IP Tikkurilan, tilinpäätös on oikaistu IAS 29:n Taloudellinen raportointi hyperinflaatiomaissa mukaisesti. Valko-Venäjän luvut on oikaistu kyseisen maan tilastokomitean julkaisemaa yleishintaindeksiä käyttäen. Indeksien mukainen muuntokijä on seuraava:

Muuntokijä	
2012	1,20
2013	1,14

Oman pääoman erät, lukuun ottamatta kertyneitä voittoja ja tappioita on oikaistu yleistä hintaindeksiä käyttäen niistä päivistä alkaen, kun erät ovat syntyneet. Ei-monetaaristen erien poistoilla vähennetyt hankintamenot on määritetty oikaisemalla erän alkuperäistä hankintamenoa ja kertyneitä poistoja hankinta-ajankohdan ja raportointikauden päättämispäivän välisellä yleisen hintaindeksin muutoksella.

Vuoden 2013 tilinpäätöstä muunnettaessa monetaarisia saamia ja velkoja ei ole uudelleenarvostettu muuntokijän avulla, vaan ne on muunnettu euroiksi käyttämällä raportointikauden päättämispäivän mukaista Valko-Venäjän ruplan ja euron välistä kurssia. Taseen muut ei-monetaariset erät on muunnettu käyttämällä vastaavia muuntokijän arvoja. Tuloslaskelmaerien laskennassa on käytetty muuntokijän avulla, vaan ne on muunnettu euroiksi käyttämällä raportointikauden päättämispäivän mukaista Valko-Venäjän ruplan ja euron välistä kurssia. Taseen muut ei-monetaariset erät on muunnettu käyttämällä vastaavia muuntokijän arvoja. Tuloslaskelmaerien laskennassa on käytetty muuntokijän avulla, vaan ne on muunnettu euroiksi käyttämällä raportointikauden päättämispäivän mukaista Valko-Venäjän ruplan ja euron välistä kurssia. Taseen muut ei-monetaariset erät on muunnettu käyttämällä vastaavia muuntokijän arvoja.

TULOUTUSPERIAATTEET

Myyntituotot tavaroiden myynnistä kirjataan tulosvaikutteisesti, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit, edut sekä valvonta- ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Tuotot palveluista tuloutetaan sillä kaudella, jolla palvelu suoritetaan. Konsernilla ei ole sellaisia pitkäaikaisia toimituksia, jotka tuloutettaisiin valmistusasteeseen perustuen.

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin erilaisten maalien myynnistä kauppiaille, teollisuuden sekä ammattikäyttöön. Myyntituottoja saadaan myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalveluiden ja tarvikkeiden myynnistä.

Liikevaihto sisältää myyttyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuina myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääräisten myyn-tisaamisten kurssierot.

Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokratuotolle.

Tikkurilan maalituotanto ja markkinointi perustuvat sävytyksen laajaan hyödyntämiseen. Tikkurila toimittaa jälleenmyyjille tässä tarvittavat sävytuskoneet. Jälleenmyyjät usein joko vuokraavat tai ostavat kyseiset koneet Tikkurilalta. Myyttyjen sävytuskoneiden tuotot on kirjattu liikevaihtoon. Niiden vuokrattujen sävytuskoneiden, joiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi, vuokratuotot esitetään liikevaihdossa ja ne tuloutetaan tasaerinä vuokratuotolle.

Osinkotuotot tuloutetaan silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Konsernilla ei ole merkittäviä osinkotuottoja.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on hoidettu erillisissä eläkevakuutusyhtiöissä.

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko etuus- tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suorittamaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, luokitellaan etuuspohjaisiksi eläkejärjestelyiksi. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jota suoritusta koskee.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velaksi velvoitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta on vähennetty järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Kertyneet eläke-etuudet määritetään ennakoitun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen ja tästä syntyvät eläkemenot jaksetaan kuluiksi kyseisten henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa diskonttauskorkona käytetään yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa, joiden maturiteetit vastaavat kyseisten eläkevelvoitteiden arvioitujen maturiteettien ja jotka on laskettu liikkeelle saman valuutan määräisinä kuin eläkevelvoitteet.

Kauden työsuorituksen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan (tai -omaisuuserän) nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Etuuspohjaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jona ne syntyvät. Uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin kuuluvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä sekä omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen muutokset lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä. Näitä erä ei saada myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi.

Mikäli järjestelyä muutetaan tai supistetaan, kirjataan tästä johtuva aiempaan työsuorituksen perustuva meno tulosvaikutteisesti aikaisempaa-

na seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen toteutuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet.

Uudistetun IAS 19 –standardin käyttöön oton vaikutukset on esitetty liitetiedossa 41 Muutokset laatimisperiaatteissa.

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUKSET

Konsernin velvoite liittyen palvelusvuosipalkkiojärjestelmään määritetään vuosittain käyttäen samaa laskentamenetelmää kuin etuuspohjaisten eläkkeiden osalta. Konserni kirjaa tulosvaikutteisesti työsuorituksen perustuvan menon, etuus-pohjaisen nettovelan nettokoron sekä myös nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät työsuhte-etuuksista johtuviin menoihin.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiökokouksen päätösten perusteella yhtiön hallituksen jäsenet ovat saaneet vuosipalkkiostaan 40 % Tikkurila Oyj:n osakkeina. Hallituksen jäsenille annetut osakepalkkiot kirjataan konsernituloslaskelmaan kuluksi osakkeiden hankintahetken mukaiseen käypään arvoon.

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti helmikuussa 2012 osakeperusteisesta sitouttamis- ja palkitsemisjärjestelmästä, johon kuului yhteensä kymmenen hallituksen valitsemaa avainhenkilöä. Tässä järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa. Tikkurila Oyj:n hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Osakeperusteiseen järjestelmään osallistumisen edellytyksenä on, että kyseinen henkilö ostaa omilla varoillaan ja omalla riskillään tietyn määrän Tikkurila Oyj:n osakkeita markkinoilta.

Suoritus tapahtuu osakkeiden ja käteisvarojen yhdistelmänä, johon konserni voi käyttää hallussaan olevia omia osakkeita tai ostaa ne markkinoilta. Palkitsemisen kokonaismäärä perustuu yhtiön arvioon tulevasta konsernin taloudellisesta kehityksestä, ja palkitsemisen arvioitua kokonaismäärää päivitetään aina, kun tulevan taloudellisen kehityksen ennusteet muuttuvat. Lisäksi käteisellä maksattava osuus arvostetaan uudelleen kunkin katsauskauden päätteeksi vallitsevan osakekursin perusteella. Osakkeina maksettavan osuuden arvostus perustuu henkilön tekemien omien osakeostojen hankintahetken mukaiseen osakkeiden osinko-oikaistun markkina-arvoon. Osakeperusteiseen palkitsemiseen liittyvien laskennallisten verojen määrää arvioitaessa periaatteena on ollut ottaa käteisosuuden verovaikutukset huomioon välittömästi perustuen Suomessa vallitsevaan yritysverokantaan, kun taas osakkeina maksettavien erien verovaikutuksia ei ole otettu etukäteen huomioon. Arvioitu kokonaiskulu jaksetaan tasasuorina erinä kuluksi osakkeiden hankintahetken ja arvioidun maksuhetken välisellä ajalla.

Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuhte on voimassa järjestelmän ehtojen mukaisena palkkion maksupäivänä ja että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet.

Osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä on kerrottu konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 37.

Yhtiöllä ei ole voimassa olevia optio-ohjelmia.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Konsernin verokulu muodostuu kunkin konserniyhtiön kauden verotettavaan tulokseen perustuvasta verosta, joka on laskettu paikallisten verosäännösten mukaisesti, ja edellisten raportointikausien verojen oikaisuista sekä laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös tulosvaikutteisesti. Muuten kuin tulosvaikutteisesti (eli joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan) kirjattaviin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös vastaavasti joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero laskeaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan konsernitilinpäätökseen omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen sekä kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta. Laskennallista verosaatavaa tai -velkaa ei myöskään kirjata jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään. Laskennallista verovelkaa ja -saamista laskettaessa on käytetty raportointikauden päättämispäivänä voimassa olevia tai päättyneitä tilikautta seuraavan vuoden verokantoja, mikäli ne on käytännössä hyväksytyt. Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen vero vain, jos voitonjako on todennäköinen lähitulevaisuudessa ja se aiheuttaisi veroseuraamuksia.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodostuvat kertyneistä poistoista, etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä, palvelusvuosipalkkiojärjestelmästä sekä liiketoimintahankintojen yhteydessä tehtyjen nettovarojen arvostamisesta käypiin arvoihin.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

LIKEARVO

1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimien yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankintu nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

1.1.2003–31.12.2009 tapahtuneet yrityshankinnat on kirjattu aikaisemman IFRS 3 normiston mukaisesti. Tällöin hankintamenon ja tytäryhtiön hankinta-ajankohdan yksilöitävissä olevien käypään arvoon arvostettujen nettovarojen välinen erotus, konsernin omistusosuuden mukaan laskettuna, on osin kohdistettu niille tase-erille, joista erotuksen on katsottu johtuvan. Ylittävä osa on kirjattu liikearvoksi.

Tätä edeltävät hankinnat on käsitelty aiemmin sovelletun tilinpäätöskäytännön mukaisesti. Liikearvo, joka on syntynyt ennen 1.1.2003 tehdyistä yrityshankinnoista, on merkitty tilinpäätökseen hankintahetken valuuttakurssia käyttäen.

Liikearvo arvostetaan hankintamenoa vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Testaus tehdään useammin, mikäli on viitteitä siitä, että liikearvon arvo on alentunut. Mahdolliset arvonalentumistappiot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Testausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), tai jos kyseessä on osakkuusyhtiö, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyhtiön hankintamenoon. Tikkurilan rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat SBU East, SBU Scandinavia, SBU Finland ja SBU Central Eastern Europe.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tikkurilan tutkimusta ja tuotekehitystä ohjaavat merkittävästi ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat. Merkittävä osa tutkimuksesta ja tuotekehityksestä liittyykin liuoteohenteisten maalien korvaamiseen vesiohenteisilla tai niukkaliuotteisilla tuotteilla. Lisäksi tutkimus ja tuotekehitys kohdistuu uusien maalinvalmistuksissa mahdollisten raaka-aineiden, sekä uusien ja olemassa olevien tuotekaavojen ja tuotereseptien tutkimukseen. Tutkimustoiminnan menot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Aktivointikriteerit täyttävät kehittämismenot aktivoidaan. Tällaisia kehittämismenoja ei ole ollut konsernissa tilikaudella 2013 eikä 2012. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla.

Mikäli kehittämismenot täyttävät aktivointiellytykset, ne esitetään taseessa erässä Muut aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintamenoa siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tikkurilan muut aineettomat hyödykkeet koostuvat mm. IT-ohjelmistoista sekä yrityskauppojen myötä hankituista tavaramerkeistä, tuotenimistä, markkinointikanavista ja asiakassuhteista.

Yrityshankintojen yhteydessä kirjatut liikearvosta erotetut aineettomat hyödykkeet kirjataan tytäryhtiön hankintahetkellä käypään arvoon.

Muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden tunnetun tai arvioitun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Konsernin yleisesti soveltamattomat poistoajat ovat:

Tavaramerkit	10–20 vuotta
Asiakassuhteet	5–10 vuotta
Markkinointikanavat	5 vuotta
IT-ohjelmistot	5–8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun ne luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineettomien hyödykkeiden luovutusten yhteydessä syntyvät myyntivoitot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan aineettomien hyödykkeiden hankintamenoa, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Vuonna 2013 Tikkurilalla ei ollut tällaisia aineettomia omaisuuseriä.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoa. Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisinä hyödykkeinä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne toteutuvat.

Hankittujen tytäryhtiöiden aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan tytäryhtiön hankintahetkellä käypään arvoon.

Poistot määritetään tasapoistoina kohteiden arvioitun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Konsernin yleisesti soveltamattomat poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoa, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Vuonna 2013 Tikkurilalla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Rahoitusleasingisopimuksiksi luokitellaan aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista. Rahoitusleasingisopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Nämä omaisuuserät esitetään osana

konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja niistä johtuvat rahoitusleasingvelat osana korollisia rahoitusvelkoja. Maksettavat rahoitusleasingvuokrat jaetaan vuokra-aikana rahoitusmenoon ja velan vähennykseen siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruisen korkoprosentti. Tulosvaikutteisina erinä esitetään vuokratuista omaisuuseristä tehdyt poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Poistot kirjataan omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään kirjanpidossa muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Konsernin vuokralle antamat omaisuuserät, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osiltaan vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina. Ne kirjataan taseeseen vuokrasaamisina määrään, joka on yhtä suuri kuin konsernin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitus- tuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut omaisuuserät sisältyvät konsernin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisen vaikutusajan, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun ehtojen katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan pääsääntöisesti kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Poistojen kirjaaminen näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai

maantieteellistä aluetta edustava yksikkö. Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eränä konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päätymispäivänä pitkäaikaisen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muiden omaisuuserien kirjanpitoarvoja, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaisi olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joko käyttöarvon tai myytävissä saatavan nettomyyntihinnan perusteella (käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla) sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, tai jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi. Tikkurilalla ei ole rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisemmallalla kaudella tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aiemmalla kaudella kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Mikäli kerrytettävissä olevaa rahamäärää ei pystytä määrittämään yksittäisen omaisuuserän tasolla, arvonalentumistartetta tarkastellaan sillä rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa sekä pääosin riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Testattaessa vuosittain liikearvoa, minkä Tikkurila-konserni toteuttaa kunkin vuoden syyslokakuussa ja mahdollisten sen jälkeen tehtäville yrityshankinnoille tilinpäätöspäivänä, testaus suoritetaan toimintasegmentitasolla, joka Tikkurila-konsernissa vastaa maantieteellisesti määriteltyä niin kutsuttuja strategisia liiketoimintayksiköitä. Liikearvon arvon alentuminen testataan vertaamalla toimintasegmentin kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskonttatut vastaiset rahavirrat. Diskonttauskorkona käytetään keskimääräistä painotettua pääoman kustannusta, joka on määritelty ennen veroja.

Maalien kysyntä vaihtelee tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen mukaisesti, minkä vuoksi yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat maalien kysyntään. Tikkurilan tuotantoon liittyvät

kustannukset aiheutuvat raaka-aineista, pakkausmateriaaleista, energiasta ja palkoista. Raaka-aineiden hintojen muutoksilla on merkitystä konsernin kannattavuudelle ja kertyvää rahavirtaan. Tikkurila kilpailee lukuisten paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten maalivalmistajien kanssa. Mikäli kilpailu kiristyy uusien markkinoille tulijoiden tai markkinoiden rakenteen muutosten johdosta, tällä voi olla vaikutusta konsernin kertyviin rahavirtoihin. Yhtiön johto seuraa yleistä taloudellista kehitystä, markkinahintojen muutoksia ja muutoksia kilpailutilanteesta ja analysoi näiden vaikutuksia Tikkurilan liiketoimintaan ja omaisuuserien arvoihin. Arvonalentumistestien yksityiskohdista ja herkkyysohjelmista on annettu lisäinformaatiota liitetiedossa 17.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetaan ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista tuotannon välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista määritettynä normaalin toiminta-asteen mukaan. Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Nettorealisointiarvo on arvioitu hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytävissä saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä arvioiduilla tuotteiden valmiiksi saattamiseen tarvittavilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteutumiseksi välttämättömillä menoilla. Yrityshankinnan yhteydessä hankittavan yhtiön hankintahetken varasto arvostetaan käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

RAHOITUSVARAT

Rahoitusvaroihin kuuluva erä merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä. Rahoitusvarojen kirjaaminen pois taseesta tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävältä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Konsernin rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeistä arvostusta varten luokiteltu niiden käyttötarkoituksen perusteella seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset (konsernin myöntämät) sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tehdään rahoitusvarojen alkuperäisen hankinnan yhteydessä niiden käyttötarkoituksen perusteella.

Taseessa yli kahdentoista kuukauden pituiset sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle kahdentoista kuukauden mittaiset sijoitukset vastaavasti lyhytaikaisiin varoihin.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Tikkurila luokittelee käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi. Tähän ryhmään kuuluvat ne johdannaiset, jotka eivät ole takauspimuksia tai joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Konserni ei ole soveltanut suojauslaskentaa, joten kaikki johdannaispimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin eriin. Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät lyhytaikaisia rahamarkkinasijoituksia. Taseessa nämä sisältyvät konsernin rahavaroihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo on rahamäärä, johon omaisuuserä voidaan vaihtaa tai jolla velka voidaan suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Käyvän arvon muutoksista syntyvät sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Tähän luokkaan kuuluvat johdannaisaamiset ja -velat esitetään taseessa lyhytaikaisissa siirtosaamisissa ja siirtovelloissa. Avoimna olevat johdannaispimukset arvostetaan jokaisen raportointikauden päättyessä käypiin arvoihinsa. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien johdannaispimusten käyvät arvot määritellään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Kaikki Tikkurilan johdannaispimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Valuuttatermiinipimukset arvostetaan raportointikauden päättämispäivän valuuttatermiinikursseihin.

Johdannaispimuksista on kerrottu liitetiedossa 33.

LAINAT JA MUUT SAAMISET

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä, ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä määrittele myytävissä oleviksi. Merkittävin tähän ryhmään kuuluva erä on konsernin myyntisaamiset. Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoaon efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen, ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset. Nämä varat luokitellaan taseessa lyhytaikaisiin varoihin, ellei kyse ole yli 12 kuukauden kuluttua erääntyvistä eristä.

Konsernilla on asiakkaille myönnettyjä yli vuoden pituisia maksuaikojia. Nämä myyntisaamiset on diskontattu nykyarvoon ja diskontatun koron osuus kirjataan korkotuottoihin ajan kulumisen perusteella.

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon katsotaan olevan luotettavasti määritettävissä. Tällöin myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat käypien arvojen muutokset

kirjataan veroilla vähennettynä muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan käyvän arvon rahoitukseen kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteiseksi luokittelun oikaisuna, silloin kun instrumentista luovutaan tai sen arvo on alentunut niin, että siitä on kirjattava arvonalentumistappio.

Tikkurila-konsernin myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät pääosin liiketoimintaa tukevia osakesijoituksia. Nämä ovat pääosin noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoaon, koska niiden käypä arvo ei ole ollut luotettavasti määritettävissä. Niiden osakkeiden osalta, joiden käypien arvojen määrittämiseksi on markkinoilta ollut saatavilla luotettavat arvostusperusteet, on konserni tehnyt jokaisen raportointikauden lopussa käyvän arvon arvostuksen. Tällöin näiden käyvän arvon muutos on raportointikaudella kirjattu muun laajan tuloksen eriin veroilla vähennettynä ja ne on esitetty tilinpäätöksessä omissa pääomassa käyvän arvon rahastossa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen, sekä käytössä olevista luottoliitteistä. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankintajakohdasta lukien. Käytössä olevat luottoliitteit esitetään taseessa lyhytaikaisissa korollisissa rahoitusvelloissa.

RAHOITUSVAROJEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättämispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä.

Myyntisaamisista kirjataan arvonalentumistappio silloin, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Myyntisaamisten kohdalla objektiivisena näyttönä pidetään samoin kuin muidenkin saamisten osalta mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä. Myyntisaamisten arvonalentumistappio kirjataan tulokseen erään liiketoiminnan muut kulut.

Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenoaon arvostettujen erien osalta on kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjanpitoarvon ja diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen määrän. Rahoitusvarojen arvonalentumiset kirjataan tulosvaikutteisesti.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Alkuperäiseen kirjanpitoarvoon sisällytetään myös transaktiomenot, jos kyse on jaksotettuun hankintamenoaon arvostettavasta velasta. Tikkurila luokittelee rahoitusvelat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin (jaksotettuun hankintamenoaon kirjattavat rahoitusvelat). Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättämispäivästä. Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Kaikki rahoitusvelkojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVELAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista syntyvät sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät, ja ne sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Taseessa johdannaisaamiset ja -velat esitetään lyhytaikaisissa siirtosaamisissa ja siirtovelloissa. Konsernin johdannaispimuksista on kerrottu liitetiedossa 33.

MUUT RAHOITUSVELAT

Tähän ryhmään sisältyvät mm. konsernin pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat sekä ostovelat. Muut rahoitusvelat kirjataan velan nostohetkellä saadun vastikkeen määrään perustuvaan käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta johtuvat transaktiomenot. Myöhemmin velat esitetään jaksotettuun hankintamenoaon käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa, silloin kun kyseessä on IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesta ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat menot. Tikkurila-konsernilla ei ole tilikaudella 2013 tai 2012 ollut tällaisia omaisuuserien hankintoja. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Vieraan pääoman menot koostuvat korkokuluista ja muista rahoituskuluista.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Taseeseen merkitään varaus, kun konsernilla on jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja velvoitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoit-

teen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättämispäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaus diskontataan. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, tytär- ja osakkuusyhtykset sekä yhteisyritykset. Lähipiiriin luetaan myös konsernin johtohenkilöt; hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja sekä heidän perheenjäsenensä.

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa. Konsernin lähipiiriin kanssa tehdyt liiketoimet on esitetty liitetiedossa 38.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni raportoi sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissaan maantieteelliseen rakenteeseen perustuvalla liiketoimintamallilla. Konsernilla on matriisiorganisaatio. Maantieteelliseen jakoon perustuvat strategiset liiketoimintayksiköt eli SBU:t ovat:

- SBU East
- SBU Scandinavia
- SBU Finland
- SBU Central Eastern Europe

Edellä mainittuihin segmentteihin kuulumattomat liiketoiminnot, jotka ovat luonteeltaan kuluja ja liittyvät konsernin ja emoyhtiön hallintotehtäviin, esitetään omana "Tikkurila Common" -eränä.

JULKISET AVUSTUKSET

Tikkurila kirjaa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin saadut julkiset avustukset kyseisten hyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi, silloin kun on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamat ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana. Yksittäiset kulukorvaustyypiset avustukset, esimerkiksi koulutukseen liittyen, jotka on saatu julkisoikeudellisilta tai niitä lähellä olevilta tahoilta, on käsitelty kulunoikaisuuksina.

LIIKEVOITTO

IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liike-toiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut

oikaistuna valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhteetuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

KERTALUONTEISET ERÄT

Tikkurila-konserni erittelee tuloslaskelmassaan kertaluonteisia eriä, jotka ovat yhtiön normaaliin liiketoimintaan liittyviä ei-tavanomaisia, ei-toistuvia ja olennaisia eriä. Tällaisia eriä ovat muun muassa saadut poikkeukselliset vakuutuskorvaukset tai niiden oikaisut, maksetut tai saadut sakkoluonteiset maksut ja niiden oikaisut, tai liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvät erät, esimerkiksi henkilöstön irtisanomisiin ja konsernirakenteen strategiaan muutoksiin liittyvät erät.

OMA PÄÄOMA

Omana pääomana esitetään kantaosakkeet. Menot, jotka liittyvät omien oman pääomanehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Mikäli omia osakkeita hankitaan takaisin, vähennetään niiden hankintameno sisältäen myös hankintaan liittyvät välittömät kustannukset omasta pääomasta. Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottama osingonjakoa ei kirjata tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat vahvistaneet sen yhtiökokouksessa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita Tikkurila-konserni ei vielä ole soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

EU:ssa hyväksytyt uudet standardit, standardimuutokset ja tulkinnat

- Muutos IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa - rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen vähentäminen toisistaan* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä koskevia sääntöjä ja lisää aihetta koskevaa soveltamisohjeistusta. Standardin muutoksella ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Muutos IFRS 10, IFRS 12 ja IAS 27 *Sijoitusyhteisöt* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusien vaatimusten mukaan sijoitusyhteisön tulee käsitellä määräysvallan tuottavia sijoituksiaan konsolidoinnin sijaan rahoitusinstrumentistandardien (IFRS 9 tai IAS 39) mukaisesti. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Muutos IAS 39:ään *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen – Johdannaisten uudistaminen ja suojauslaskennan jatkaminen* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos koskee suojauslaskennan soveltamista tilanteissa, joissa johdannaissopimus siirretään

ns. keskusvastapuolelle. Muutoksen myötä suojauslaskentaa voidaan tällaisissa tilanteissa jatkaa tiettyjen ehtojen täytyessä. Muutoksella ei tule olemaan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- Muutos IAS 36:een *Omaisuuserien arvon alentuminen* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksessa käsitellään liitetietovaatimuksia sellaisten omaisuuserien arvon alentumisesta, joissa kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu käypään arvoon vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

Standardimuutokset, uudet standardit ja tulkinnat, joita ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa

- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset* (pakollisen voimaantulon ajankohta avoin). IASB:n alun perin kolmivaiheinen hanke korvaa valmistuessaan nykyisen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9:n ensimmäisessä osassa, julkaistu marraskuussa 2009, ohjeistetaan rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. IASB on kuitenkin jo ehdottanut muutoksia jo julkaistuun rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen. Lokakuussa 2010 julkistettu osa käsittelee rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista. Tämän mukaan rahoitusvelkojen kirjaamiseen ja arvostamiseen ei tulisi muutoksia, lukuun ottamatta sellaisia rahoitusvelkoja, joihin on sovellettu käyvän arvon optiota. Näiden osalta luottoriskin muutoksista johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, eikä niitä kirjattaisi myöhemminkään tulosaikavaihteisesti. Näin mikäli tämä ei aiheuttaisi tulokseen vaikuttavaa kirjanpidollista epäsymmetriaa. IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevassa osiossa, julkaistu marraskuussa 2013, säilytetään muuttumattomina suojausuhjeiden päätyypit; rahavirran suojaus, käypien arvojen ja nettosijoitusten suojaus. Ohjeistus laajentaa suojauslaskennan soveltamisen mahdollisuutta rahoitusvaroihin kuulumattomiin eriin liittyvien riskien osalta. Nykyisen IAS 39:n mukainen vaatimus suojauksen tehokkuudesta ja sen määrittelmä tarkkoine rajoineen on korvattu taloudellisen suojausasteen käsitteellä. Tämän mukaan suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä tulee olla taloudellinen suhde ja suojausasteen tulisi olla sama kuin mitä yritys tosiasiallisesti käyttää riskienhallinnassaan. IFRS 9:n keskeneräinen osa kaksi koskee rahoitusvarojen arvonalentumista. Lisäksi IASB on eriyttänyt makrosuojauslaskentaa koskevan osion omaksi projektikseen. Standardin vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen selvitetään.
- IFRIC 21 *Levies* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta käsittelee julkisista maksuista mahdollisesti syntyvän veloitteen kirjanpitoikäisyyttä. Tulkinnassa määritetään maksuvelvollisuuden aikaansaava tapahtuma

ja milloin velka on kirjattava. Tulkinalla ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- Muutos IAS 19 *Työsuhde-etuudet - Etuuspohtajaiset järjestelyt: Työntekijän maksusuoritukset* (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos sallii työntekijän tai kolmansien osapuolien järjestelyyn suorittamien maksujen kirjaamisen kauden työsuoritukseen perustuvan menon pienennykseksi kaudella, jolla työ suoritetaan, edellyttäen että maksusuoritusten

määrä ei ole riippuvainen työssäolovuosista. Mikäli maksusuorituksen määrä on riippuvainen työssäolovuosista, suoritukset on kohdistettava työssäolokausille järjestelyssä sovellettavan määräytymiskaavan mukaisesti tai kohdistettava suoritus eri kausille tasaerinä. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (*Annual Improvements to IFRSs 2010–2012*, joulukuu 2013, voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavil-

la tilikausilla). Tämä koskee yhteensä seitsemää standardia. Näillä muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (*Annual Improvements to IFRSs 2011–2013*, joulukuu 2013, voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämä koskee yhteensä neljää standardia. Näillä muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Konsernin johto käyttää harkintaa myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa. Näillä arvioilla ja oletuksilla, ja niiden soveltamisella, on vaikutusta tilikauden tuottoihin ja kuluihin ja sitä kautta tilikauden tulokseen, tilinpäätöspäivänä raportoituihin varoihin ja velkoihin, sekä liitetiedoissa esitettäviin ehdollisiin varoihin ja velkoihin. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä kaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä kausilla.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymispäivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset. Oletuksia on jouduttu tekemään muun muassa konsernin toiminta-alueen taloudellisen kehityksen vaikutuksesta myyntiin ja kustannustasoon. Arvioiden ja oletusten toteutumista seurataan säännöllisesti. Seuraavaksi on esitetty ne erät, joihin arvioidaan liittyvän eniten epävarmuutta.

Yhtiön tietoon ei ole tullut tilinpäätöksen julkistamishetken mennessä informaatiota sellaisista tilikauden päättymisajankohdan arvioihin liittyvistä merkittävistä epävarmuustekijöistä tai muutoksista keskeisiin tulevaisuutta koskeviin oletuksiin, joiden perusteella olisi olemassa merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen olennaisista muutoksista seuraavan tilikauden aikana.

OMAISUUSERIEN ARVONALENTUMISET JA OMAISUUDEN ARVOSTUKSEEN LIITTYVÄT ARVIOT

Liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumistestauksen yhteydessä määritellään vastaisia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan tuleviin katetasoihin, käytettävään diskonttaus korkoon ja ennusteiden ajanjaksoon, sekä ennusteajakson jälkeisen ajan kasvuvahutioletuksiin, millä on vaikutus niin sanottuun terminaaliarvoon. Negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa tai diskonttauskoron yksittäisissä komponenteissa, kuten korkotasossa, riskipreemioissa tai rahoitusrakenteessa, voi johtaa arvonalentumistappion kirjaamiseen. Arvonalentumistestauksiin liittyvät herkkyysanalyysit on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17.

Tilikaudella 2013 kirjatut arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä liittyivät Tikkurila Zorka:n liiketoiminnan yhteydessä hankittuihin aineettomiin oikeuksiin. Tilikauden arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Tikkurilan Serbian tuotantolaitoksen koneisiin sekä Suomessa sijaitsevien hyödykkeiden kirjanpitoarvon alentamiseen tuotevalikoiman muutosten johdosta.

Tilikaudella 2012 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Venäjän Cheljabinskissa sijaitsevaan maa-alueeseen ja alueella oleviin rakennuksiin sekä Venäjällä sijaitsevaan tuotantolaitokseen. Vuoden 2012 kirjatut aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset liittyivät tiettyihin tuotemerkeihin sekä toiminnanohjausjärjestelmään, joiden arvoa on alennettu konsernitoimintojen muutoksista johtuen. Lisäksi konsernissa kirjattiin arvonalentuminen Zorka Colorin liiketoiminnassa hankittuihin aineettomiin oikeuksiin sekä liikearvoon. Arvonalentumistappiot on esitetty liitetiedossa 9. Poistot ja arvonalentumiset.

Arvonalentumistestauksessa joudutaan arvioimaan viitteitä arvonalentumisista käyttäen hyväksi sekä ulkoisia lähteitä (kuten markkinaraportit, kustannuskehitykset, korkotasot) että sisäisiä lähteitä (varastojen epäkuranttius, päätökset tuotesortimentin muutoksista). Näiden lähteiden ja tietojen analysoinnissa ja johtopäätösten tekemisessä joudutaan käyttämään arvioita.

Vaihto-omaisuuden arvostus edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Vaihto-omaisuus arvostetaan joko hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon, riippuen siitä kumpi näistä on alhaisempi. Nettorealisointiarvoa määritettäessä arvioidaan saatavissa oleva myyntihinta vähennettynä arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi tarvittavilla välittömällä menolla sekä vähennettynä arvioiduilla hyödykkeen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla. Vaihto-omaisuuden tasearvon ylittäessä arvioidun nettorealisointiarvon kirjataan vaihto-omaisuuden arvon alentuminen.

Myyntisaamisista kirjataan arvon alentuminen, mikäli johto arvioi, ettei saamisen kirjanpitoarvo vastaa sen käypää arvoa. Mahdolliseen myyntisaamisten arvon alentumiseen antavat viitteitä mm. velallisen huomattavat taloudelliset vaikeudet, suoritusten viivästyminen ja suoritusten laiminlyönti.

Johto käyttää myös arviotaan määritettäessä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa Tikkurila-konsernille. Mikäli todellinen taloudellinen vaikutusaika poikkeaa

tästä alkuperäisestä arviosta, korjataan vuosittain tehtäviä poistoja tai kirjataan hyödykkeestä arvonalentumistappio.

YRITYSTEN YHTENLIITTYMÄT

Yrityskaupoissa hankittujen yritysten nettovarallisuus arvostetaan käypään arvoon. Tikkurila-konsernin maantieteellisen toimialueen ja liiketoiminnan luonteen huomioon ottaen on mahdollista, että hankittavien yhtiöiden tai liiketoimintojen ja niihin liittyvien omaisuus- ja velkaerien käyvät arvot eivät ole luotettavasti määritettävissä ja että arvonnäyritykseen liittyvä paljon arvionvaraisia elementtejä. Mikäli kyseessä on merkittävä yrityskauppa, yrityshankintojen kautta konserniin tulleiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvioiduilla käyvillä arvoilla ja arvioiduilla taloudellisilla vaikutusajoilla voi olla huomattava vaikutus Tikkurilan tulokseen ja taseeseen. Yrityskauppojen yhteydessä hankittu nettovarallisuus on esitetty liitetiedossa 4 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot.

Liiketoimintojen hankintaan liittyvien ehdollisten vastikkeiden määrää arviotaessa Tikkurila-konsernin johto joutuu käyttämään arvioita ja oletuksia hankitun liiketoiminnan taloudellisesta kehityksestä. Mikäli hankintahetkellä käypään arvoon arvostetun ehdollisen vastikkeen määrittämisen pohjana olleet oletukset muuttuvat, kirjataan arvioiden muutokset tarkasteluhetkellä konserniin laajaan tuloslaskelmaan tulovai- kutteisesti. Ehdollinen vastike on diskontattu nykyhetken käyttäen kohdeyhtiön perustuen painotettua pääoman kustannusta. Diskonttaus- korkokotekijän muutoksista johtuvat erät kirjataan konsernin rahoituseriin.

Mikäli konserni suunnittelee luopuvansa joistain liiketoiminnoista tai myyvänsä joitakin omaisuuseriä, johto joutuu arvioimaan koska IFRS 5 -standardin mukaiset kriteerit täyttyvät ja näin ollen milloin omaisuuserä, -erät on luokiteltava myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Lisäksi johto joutuu arvioimaan luokittelun yhteydessä mahdollisesti kirjattavan arvonalentumistappion määrän, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvon arvioidaan ylittävän omaisuuserän myynnistä aiheutuville menoilla vähennetyt käyvän arvon.

TALOUDELLISEN TULOKSEEN TAI MUIHIN TAVOITTEISIIN SIDOTUT TUOTTOJEN OIKAISUT TAI KULUT

Tikkurila myy tuotteensa ja palvelunsa, erityisesti kauppa- ja rakennusmaali- ja liiketoiminnassa, valtaosin ulkopuolisille tukku- tai vähittäiskauppaan erikoistuneille yhtiöille. Usein kyseisten jakeluun

erikoistuneiden asiakkaiden kanssa on voimassa erilaisia puite-, yhteistyö- tai toimitussopimuksia, joissa on sovittu esimerkiksi toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai tiettyjen tuoteryhmien myynnin määrään liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia, asiakashyvityksiä tai muita etuisuuksia. Tilinpäätöstilanteessa yhtiöllä ei ole vielä selvillä kaikkien asiakkaiden kaikkia sopimuskriteereitä koskevia toteumatietoja, minkä vuoksi alennuksiin tai kulueriin liittyviin jaksotuksiin joudutaan käyttämään myös arvioita.

Merkittävällä osalla Tikkurila-konsernin henkilöstöä on osana palkkausta suoriteperusteinen muuttuva palkan osa, joka on sidottu etukäteen sovittuihin taloudellisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin. Näiden bonus- ja muiden ehdollisten palkkioiden kulukirjauksissa joudutaan käyttämään osittain harkintaa ja arvioita, koska tavoitemitareita koskevat toteumatiedot eivät ole kaikilta osin selvillä tilinpäätöshetkellä. Lisäksi konsernilla on vuodesta 2012 alkaen ollut konsernin valittuja johtohenkilöitä koskeva osakeperusteinen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmä, jonka mukaisia kuluja kirjataan IFRS 2-standardin mukaisesti. Osakeperusteisen järjestelmän tavoitekriteerien toteumatiedot sekä Tikkurilan osakkeen kurssikehitys, joiden perusteella lopulliset mahdollisesti maksettavat palkkiot määräytyvät, selviävät lopullisesti vasta kunkin ansaintajakson päätyttyä,

minkä takia tilinpäätöshetkellä ennen ansaintajaksojen päättymistä on käytettävä arvioita kulu- ja muiden kirjausten tekemiseksi.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä. Varaus voidaan kirjata vain, kun varauksen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksen kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei velvoitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 varauksen määrä oli 1,0 milj. euroa. Vastaava luku tilinpäätöksessä 2012 oli 1,1 milj. euroa. Varauksista on kerrottu liitetiedossa 31.

VEROT

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia vero-

säädöksiä. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arvosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin. Tilinpäätöksessä 2013 laskennallisten verosaamisten määrä oli 8,6 milj. euroa ja vahvistettujen tappioiden määrä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, oli 6,2 milj. euroa.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernin etuusperusteisten eläkejärjestelyjen yhteydessä joudutaan arvioimaan taseeseen kirjattavan velan (tai saamisen) määrää siten, että laskennassa sovellettavan nykyarvolaskennan ja vakuutusmatemaattisten erien määrittämiseksi joudutaan tekemään useita eri arvioita. Oletuksia ovat muun muassa järjestelyihin liittyvien varojen ja velkojen arvostamisessa käytetyt diskonttauskorot, palkkatason nousuoletukset ja odotettavissa oleva elinikä. Osa laskennassa käytettävistä arvioista perustuu ulkopuolisilta aktuaareilta saataviin tietoihin. Todelliset tulokset voivat poiketa alkuperäisistä arvioista ja oletuksista ja nämä etuusperusteisten eläkejärjestelyjen nettovelan (-omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella jona ne syntyvät.

3. Toimintasegmentit

Tikkurilan liiketoiminta on organisoitu neljään raportoitavaan toimintasegmenttiin, joista Tikkurila käyttää nimitystä strateginen liiketoimintayksikkö (SBU). Segmentit perustuvat konsernijohdon strategiaan olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa sekä näiden toimintaympäristöjen erilaisuuteen ja siihen, miten konsernin toimintaa alueilla johdetaan. Segmenttien tuotot muodostuvat erilaisten maalien myynnistä kauppiaille, teollisuuteen sekä ammattikäyttöön. Segmentit saavat tuottoja vähäisessä

määrin myös maaleihin liittyvien oheispalvelujen myynnistä. Tikkurila common -erässä on esitetty konsernin hallinnon yhteiset kulut ja Treasury-toimintoon liittyvät erät.

Tikkurila-konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat segmenttien liikevoittoon. Segmenttien varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat samat kuin mitä liitetiedossa 1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet on esitetty. Segmentin varat ovat eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdennettavissa seg-

menteille. Segmenttien tuotot esitetään asiakkaiden sijaintimaan mukaisesti ja segmenttien varat esitetään varojen sijainnin mukaisesti. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Konsernin ulkoiset tuotot kertyvät laajasta asiakaskunnasta.

Tikkurila-konsernissa ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä, jonka tehtäviin kuuluu resursien kohdistaminen toimintasegmenteille, toimii konsernin johtoryhmä.

Konsernilla ei ole sellaisia yksittäisiä asiakkaita, joilta saatavat tuotot olisivat vähintään 10 prosenttia Tikkurila-konsernin tuotoista.

Toimintasegmentit 2013 (Tuhatta euroa)	East**	Scandinavia*	Finland	Central Eastern Europe***	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Liikevaihto	231 892	191 721	104 009	125 342	-	-	652 964
Poistot ja arvonalentumiset	7 444	5 166	3 598	6 133	-	-	22 341
Liikevoitto (-tappio)	24 256	25 244	14 619	10 350	-2 240	-761	71 468
Segmenteille kohdentamattomat erät							
Rahoitustuotot							1 379
Rahoituskulut							-5 668
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista							-137
Konsernin voitto ennen veroja							67 042
Segmentin varat	119 668	158 061	71 977	82 908	44 407	-61 702	415 319
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset							1 433
Investoinnit	6 095	2 229	1 789	3 039	-	-	13 151

Toimintasegmentit 2012 (Tuhatta euroa)	East**	Scandinavia*	Finland	Central Eastern Europe***	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Liikevaihto	242 840	194 154	107 906	125 539	-	-	670 439
Poistot ja arvonalentumiset	8 929	5 843	3 737	6 631	-	-	25 140
Liikevoitto (-tappio)	29 897	23 646	10 595	5 355	-3 164	-	66 328
Segmenteille kohdentamattomat erät							
Rahoitustuotot							7 637
Rahoituskulut							-15 017
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista							316
Konsernin voitto ennen veroja							59 264
Segmentin varat							
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyt yritykset	127 062	161 860	74 674	82 231	47 054	-59 532	433 348
Investoinnit	5 558	3 365	5 290	3 903	-	-	18 115

* Ruotsi, Norja, Tanska

** Venäjä, Kazakstan, Valko-Venäjä, Ukraina, Armenia, Azerbaidzan, Georgia, Mongolia, Moldova, Kirgistan, Tadzikistan, Turkmenistan, Uzbekistan

*** Puola, Viro, Latvia, Liettua, Kiina, Tshekin Tasavalta, Unkari, Romania, Saksa, Slovakia, Serbia, Makedonia ja vientitoiminta muihin kuin edellä lueteltuihin maihin

KONSERNIN HENKILÖKUNTA SEGMENTEITTÄIN KESKIMÄÄRIN KAUDEN AIKANA

	2013	2012
East	1 425	1 517
Scandinavia	411	420
Finland	582	610
Central Eastern Europe	814	839
Tikkurila common	30	36
Yhteensä	3 262	3 422

LIKEVAIHTO MAITAIN, KOHDEMAAN MUKAAN

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Venäjä	204 346	216 398
Ruotsi	151 319	153 363
Suomi	104 009	107 906
Puola	60 149	60 492
Muut maat	133 141	132 280
Yhteensä	652 964	670 439

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Kauppa- ja rakennusmaalit	548 936	562 973
Teollisuusmaalit	104 028	107 466
Yhteensä	652 964	670 439

PITKÄAIKAISET VARAT, SIJAINTIMAAN MUKAAN *)

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Venäjä	52 256	56 751
Ruotsi	85 337	88 503
Suomi	24 182	28 412
Puola	11 304	11 853
Muut maat	19 791	23 018
Yhteensä	192 870	208 537

*) Pitkäaikaiset varat koostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä sekä sijoituksista pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin.

4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

HANKINNAT 2013

Tikkurilan Scandinavian-liiketoimintasegmentti toteutti Ruotsissa yrityskaupan 14.10.2013, jossa Tikkurila Sverige AB osti Färgservice i Malmö AB -nimisen yhtiön koko osakekannan. Ostettu yritys on Malmössä toimiva maalialan vähittäismyyn-

tiliike. Kaupalla on tarkoitus kehittää Tikkurilan maalituotteiden jakelua erityisesti ammattilaisasiakkaille. Kauppahinta oli 505 tuhatta euroa ja se maksettiin käteisellä. Kaupalla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahotusasetmaan. Ostettu yhtiö yhdisteltiin Tikkuri-

la-konserniin vuoden 2013 viimeisestä vuosineljänneksestä alkaen.

Alustava hankintalaskelma Färgservice i Malmö AB:n hankinnasta on esitetty seuraavassa taulukossa.

LUOVUTETTAVA KOKONAISVASTIKE

(Tuhatta euroa)

Hankinta-ajankohtana maksettu vastike, lokakuu 2013	505
Vastike yhteensä	505

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVIKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

(Tuhatta euroa)	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	18
Aineettomat oikeudet	
Asiakassuhteet	50
Vaihto-omaisuus	265
Myyntisaamiset ja muut saamiset	210
Rahavarat	114
Varat yhteensä	657
Laskennalliset verovelat	23
Ostovelat ja muut velat	190
Velat yhteensä	213
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	444
Liikearvo	61
Yhteensä	505
Hankintaan liittyvät menot	4

Hankintaan liittyvistä menoista kirjattiin tilikaudelle 2013 tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin kuluihin 4 tuhatta euroa.

Hankinnasta on kirjattu vähäinen määrä liikearvoa, joka perustuu odotettuihin synergiahyötyihin liittyen jakeluun. Liikearvo ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Mikäli Färgservice i Malmö AB:n hankinta olisi tapahtunut 1.1.2013, Tikkurilan johdon arvion mukaan, sillä olisi ollut seuraava vaikutus Tikkurila-konsernin laajaan tuloslaskelmaan vuonna 2013:

- Liikevaihto olisi kasvanut noin 400 tuhatta euroa
- Nettotulos olisi kasvanut 37 tuhannella eurolla

Tilikauden laajaan konsernituloslaskelmaan 2013 yhdistelty liikevaihto hankinta-ajankohdasta alkaen oli 276 tuhatta euroa ja tappio 49 tuhatta euroa.

HANKINNAT 2012

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämisä vuonna 2012.

MYYNNIT 2013

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen myyntejä vuonna 2013.

MYYNNIT 2012

Tikkurila sai 29.2.2012 päätökseen Unkarin, Tshekin ja Slovakian sekä Romanian tytäryhtiöidensä myynnin Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle tsekkiläiselle Dejmark Group -nimiselle yhtiölle. Dejmark Group jatkaa Tikkurilan tuotteiden jälleenmyyntiä kaikissa neljässä maassa. Unkarin, Tshekin ja Slovakian tytäryhtiöiden varat ja velat oli esitetty tilinpäätöksessä 2011 myytävänä olevina omaisuuserinä.

Yhteenlaskettu kauppahinta oli 0,6 miljoonaa euroa, josta 0,2 miljoonaa euroa suoritettiin käteisellä kaupantekohetkellä. Loppuosa 0,4 miljoonaa euroa maksetaan vuosien 2013–2017 aikana.

Tikkurila-konsernissa kauppaan liittyen kirjattiin 0,9 miljoonan euron myyntitappio, jota kertyneiden muuntoerojen kirjaaminen tulosvaikutteiseksi luovutuksen yhteydessä kasvatti 0,1 miljoonaa euroa.

Tämän lisäksi kauppaan liittyi korollinen seuraavan viiden vuoden aikana maksettava lainasaaminen, jonka arvo kaupantekohetkellä oli 3,7 miljoonaa euroa, ja jonka vakuutena on myytyjen yhtiöiden Unkarin, Tshekin ja Slovakian yhtiöiden osakkeet.

Tikkurila myi 31.7.2012 puolalaisen tytäryhtiönsä Kujot Sp.zo.o:n, entinen Tikkurila Coatings Sp.zo.o, osakkeet. Kauppahinta oli 2,7 miljoonaa Puolan zlotya eli noin 0,7 miljoonaa euroa, josta 0,3 miljoonaa euroa suoritettiin käteisellä kaupantekohetkellä. Kauppahinnan loppuosa saadaan vuosien 2013–2014 aikana. Tämän kauppahintasaatavan vakuudeksi ostaja, Baltchem Spółka Akcyjna Zakłady Chemiczne, antoi Tikkurilalle velkakirjapantintin (promissory note).

Konsernissa realisoitui kaupasta 0,1 miljoonan euron myyntivoitto, jota kertyneiden muuntoerojen kirjaaminen tulosvaikutteiseksi pienensi 0,1 miljoonaa euroa.

5. Hankittujen ja myytyjen liiketoimintojen rahavirtavaikutus

LIIKETOIMINTOJEN JA TYTÄRYHTIÖIDEN HANKINTA JA MYYNTI

(Tuhatta euroa)

	2013	2012
Liiketoimintojen hankinta		
Luovutettava kokonaisvastike	505	-
Ostettujen liiketoimintojen hankintahetken rahavarat	-114	-
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen liiketoimintojen rahavaroilla vähennettynä	391	-
Luovutustulot tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynneistä		
Luovutustulot	-	1 137
Saamiseksi kirjattu osuus myyntihetkellä *)	-	-608
Suoritukset aikaisempien vuosien luovutuksista	363	-
Myytyjen yhtiöiden / liiketoimintojen rahavarat	-	-443
Rahavirtavaikutus	363	86

*) Tilikaudella 2012 myytyjen tytäryhtiöiden myynnistä kirjattujen saamisten diskonttaamaton arvo oli 724 tuhatta euroa myyntihetkellä. Diskonttatun koron osuus 116 tuhatta euroa tuloutetaan korkotuottona ajan kulumisen perusteella.

(Tuhatta euroa)

	2013	2012
Myytyjen tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen varat ja velat		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	-	1 085
Liikearvo	-	65
Laskennalliset verosaamiset	-	293
Korolliset saamiset	-	1
Vaihto-omaisuus	-	1 452
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	2 795
Rahavarat	-	443
Varat yhteensä	-	6 134
Laskennalliset verovelat	-	69
Korolliset velat	-	3 104
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	1 012
Velat yhteensä	-	4 185
Myytyjen tytäryhtiöiden / liiketoimintojen nettovarat yhteensä	-	1 949
Myyntitappio omassa pääomassa	-	-812
Yhteensä	-	1 137

6. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät

Tilikauden 2013 lopussa myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sisälsivät konsernin Inkoosa sijaitsevan maa-alueen rakennuksineen. Omaisuuserän kirjanpitoarvoa on verrattu markkinoilta saatuun hinta-arvioon, joka on korkeampi kuin omaisuuserän kirjanpitoarvo. Näin ollen erät on esitetty kirjanpitoarvoonsa.

Tilikauden 2012 lopussa konsernilla ei ollut myytävänä olevia omaisuuseriä. Tilikauden 2012 aikana puolalaisen tytäryhtiön, Kujot Sp.zo.o:n varat ja velat oli luokiteltu myytävänä oleviin omaisuuseriin.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät on arvostettu joko kirjanpitoarvoon tai sitä alemman myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon.

(Tuhatta euroa)

	2013	2012
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	43	-
Yhteensä	43	-
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat		
Lyhytaikaiset korottomat velat	400	-
Yhteensä	400	-

7. Liiketoiminnan muut tuotot

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Pitkääikaisten varojen myyntivoitot	206	278
Ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutos	1 011	1 853
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myyntivoitot	478	3
Vakuutuskorvaukset	264	125
Vuokratuotot	409	540
Muut liiketoiminnan tuotot	340	467
Yhteensä	2 708	3 266

Pitkääikaisten varojen myyntivoitot 2013 ja 2012 koostuvat pääosin koneiden ja kaluston myynneistä. Ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutos liittyy serbialaisen Zorka Colorin liiketoiminnan hankintaan. Vuokratuotot koostuvat pääosin tilavuokrista vuosina 2013 ja 2012.

8. Työsuhde-etuudet

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Emoyhtiön hallituksen ja konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien palkat ja palkkiot	-3 117	-3 438
Muut palkat	-79 590	-84 603
Osakeperusteiset maksut	-1 103	-520
Maksupohjaiset eläkekulut	-11 654	-12 587
Etuuspohjaiset eläkekulut	-1 547	-1 421
Muut henkilöstösivukulut	-12 164	-12 966
Yhteensä	-109 175	-115 535

Tikkurila Oyj:n hallituksen ja toimitusjohtajan työsuhde-etuudet on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri. Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 30 Eläkeveloitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet.

Henkilökunta keskimäärin	2013	2012
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	607	641
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	2 655	2 781
Yhteensä	3 262	3 422
Henkilökunta kauden lopussa	3 133	3 223

Konsernin sijoitus yhteisjärjestelyyn, joka on luokiteltu standardin IFRS 11:n mukaisesti yhteisyritykseksi, yhdistellään pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Näin ollen yhteisyrityksen henkilökunta ei tule yhdistellyksi konsernin henkilökuntamäärään. Muutos on tehty takautuvasti myös vuodelle 2012. Konsernin henkilökunta keskimäärin kaudella on esitetty segmentteittäin liitetiedossa 3 Toimintasegmentit.

9. Poistot ja arvonalentumiset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-4 628	-5 081
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-4 108	-4 011
Koneet ja kalusto	-10 738	-10 915
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 185	-1 094
Yhteensä	-20 659	-21 102

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Liikearvo	-	-1 737
Muut aineettomat hyödykkeet	-1 011	-876
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	-296	-79
Koneet ja kalusto	-375	-
Rakennukset ja rakennelmat	-	-1 346
Yhteensä	-1 682	-4 038
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-22 341	-25 140

Tilikaudella 2013 kirjatut arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä liittyivät Tikkurila Zorkan liiketoiminnan yhteydessä hankittuihin aineettomiin oikeuksiin. Tilikauden arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Tikkurilan Serbian tuotantolaitoksen koneisiin sekä Suomessa sijaitsevien hyödykkeiden kirjanpitoarvon alentamiseen tuotevalikoiman muutosten johdosta.

Tilikaudella 2012 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Venäjän Cheljabinskissa sijaitsevaan maa-alueeseen ja alueella oleviin rakennuksiin sekä Venäjällä sijaitsevaan tuotantolaitokseen.

Vuoden 2012 kirjatut aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset liittyivät tiettyihin tuotemerkeihin sekä toiminnanohjausjärjestelmään, joiden arvoa on alennettu konsernitoimintojen

muutoksista johtuen. Lisäksi konsernissa kirjattiin arvonalentuminen Zorka Colorin liiketoiminnassa hankittuihin aineettomiin oikeuksiin sekä liikearvoon. Liiketoiminnan hankinnan yhteydessä käypään arvoon arvostettujen omaisuuserien kirjanpitoarvojen arvioitiin ylittävän omaisuuseristä kerrytettävissä olevan rahamäärän 1,9 milj. eurolla.

10. Liiketoiminnan muut kulut

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Vuokrat	-12 954	-12 936
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	-4 378	-4 761
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-28 547	-26 203
Korjaus- ja ylläpitokulut	-9 361	-8 634
IT- ja tietoliikennekulut	-5 386	-3 973
Myydyn tavarat rahti	-18 987	-19 045
Asiantuntijapalkkiot	-3 032	-3 070
Matka- ja kuljetuskulut	-10 905	-10 239
Energia, lämmitys ja vesi	-5 859	-5 678
Vakuutukset pl. henkilövakuutukset	-1 028	-1 043
Toimistokulut	-1 394	-1 422
Edustuskulut ja jäsenmaksut	-2 274	-2 781
Ulkopuoliset palvelut	-13 850	-11 377
Viranomaisten palkkiot ja maksut sekä ympäristövero	-1 912	-1 824
Luottotappiot	-1 805	-1 551
Muut kulut	-6 092	-7 802
Yhteensä	-127 764	-122 339

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Tilintarkastajan palkkiot ¹⁾ :		
KPMG	-404	-353
Muut	-92	-132
Veroneuvonta, KPMG	-38	-33
Veroneuvonta, muut tilintarkastusyhteisöt	-22	-22
Muut palvelut, KPMG	-45	-22
Muut palvelut, muut tilintarkastusyhteisöt	-25	-65
Yhteensä	-626	-627

¹⁾ Sisältää myös palkkioiden yhteydessä mahdollisesti veloitetut muut kulut, kuten matkakulut.

KERTALUONTEISET ERÄT TILINPÄÄTÖKSESSÄ

(Tuhatta euroa)

	2013	2012
Kulut		
Palkat ja palkkiot	-561	-2 090
Muut henkilöstösivukulut	-91	-904
Maksupohjaiset ja etuusohjaiset eläkekulut	-260	-708
Ulkopuoliset palvelut	-	-69
Muut	-48	-1 394
Arvon alentumiset:		
Muut aineettomat hyödykkeet	-1 011	-876
Liikearvo	-	-1 737
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-671	-1 425
Yhteensä	-2 642	-9 203
Tuotot		
Liiketoiminnan muut tuotot	1 509	1 853
Yhteensä	1 509	1 853
Kertaluonteiset erät yhteensä	-1 133	-7 350

Tilikauden 2013 kertaluonteiset erät liittyvät konsernissa vuoden 2011 lopulla käynnistettyyn tehostamisohjelman toimeenpanoon. Tämän lisäksi tilikaudella tehtiin arvonalentumiskirjaukset Zorka Colorin liiketoiminnan yhteydessä hankittuihin aineettomiin oikeuksiin, Serbiassa sijaitsevan tuotantolaitoksen koneiden kirjanpitoarvoihin, samoin kuin Suomessa sijaitsevien aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvoihin.

Suurin osa vuoden 2012 kertaluonteisista eristä liittyi konsernissa vuoden 2011 lopulla käynnistettyyn tehostamisohjelman toimeenpanoon. Lisäksi tilikaudella 2012 tehtiin arvonalentumiskirjaukset Venäjällä sijaitsevaan maa-alueeseen ja rakennuksiin. Aineettomista hyödykkeistä kirjattiin arvonalentumistappiot Zorka Colorin liiketoiminnassa hankittuihin muihin aineettomiin hyödykkeisiin ja liikearvoon, samoin eräiden tuo-

temerkkien ja tuotannonohjausjärjestelmän kirjanpitoarvoja alennettiin.

Suurimman osan kertaluonteisista eristä liiketoiminnan muissa tuotoissa muodostavat myyntivoitot myytävissä olevien rahoitusvarojen myynteistä sekä ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutos. Vuoden 2012 erät sisälsivät ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutoksen.

11. Tutkimus- ja kehittämismenot

(Tuhatta euroa)

	2013	2012
Tutkimus- ja kehittämismenojen yhteismäärä	-10 483	-10 742

Suurin osa tutkimus- ja kehittämismenoista muodostuu henkilökunnan palkoista ja sosiaalikulusta.

12. Rahoitustuotot ja -kulut

(Tuhatta euroa)

	2013	2012
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	121	132
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	743	679
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatusta rahoitusvaroista	50	91
Muut korkotuotot	24	10
Valuuttakurssivoitot		
Valuuttakurssivoitot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatusta rahoitusvaroista	2 316	2 397
Valuuttakurssivoitot lainoista ja muista saamisista	980	3 621
Valuuttakurssivoitot jaksotettuun hankintamenoarvostetuista rahoitusveloista	1 375	225
Voitto monetaarisesta nettoasituksesta	441	482
Yhteensä	6 050	7 637

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-1 934	-3 374
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusveloista	-504	-1 562
Muut korkokulut	-6	-1
Valuuttakurssitappiot		
Valuuttakurssitappiot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusveloista	-817	-5 034
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista saamisista	-4 685	-2 453
Valuuttakurssitappiot jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-1 430	-1 595
Muut rahoituskulut	-963	-999
Yhteensä	-10 339	-15 017
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-4 289	-7 380

	2013	2012
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	0,7	1,1
Nettokorot liikevaihdosta, %	0,2	0,6

Valuuttakurssierot rahoituserissä (Tuhatta euroa)	2013	2012
Realisoituneet	-1 297	-995
Realisoitumattomat	-964	-1 844
Yhteensä	-2 261	-2 839

Valuuttakurssierot liikevoitossa (Tuhatta euroa)	2013	2012
Liikevaihto	176	76
Materiaalit ja palvelut	-2 695	-345
Yhteensä	-2 519	-269

13. Tuloverot

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-19 607	-20 015
Edellisten kausien verot	-250	-2
Laskennalliset verot	2 888	1 418
Yhteensä	-16 969	-18 599
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-177	-173
Yhteensä veroerät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-177	-173
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Myytävissä olevien varojen käyvän arvon muutokset	58	-58
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	87	-25
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot		
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	38	15
Yhteensä veroerät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	183	-68
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot yhteensä	6	-241

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys laajassa tuloslaskelmassa kirjattuihin veroihin:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Vero laskettuna emoyhtiön verokannalla	-16 425	-14 520
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	1 020	75
Verovapaat tuotot	402	222
Vähennyskelvottomat menot	-1 097	-1 397
Verokantojen muutosten vaikutus	-61	393
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	251	21
Tilikauden verotappiot, joista laskennallista verosaamista ei ole kirjattu	-751	-811
Verot aikaisemmilta kausilta	-250	-2
Laskennallisten verojen muutos liittyen aikaisempiin vuosiin	639	-1 743
Liikearvon arvonalentuminen	-	-198
Verohuojennukset	-	582
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tulosten vaikutus	-30	83
Hyvityskelvottomat ulkomaiset lähdeverot	-556	-408
Muut erät	-111	-896
Laajassa tuloslaskelmassa kirjatut verot yhteensä	-16 969	-18 599

Suomen verokanta laski vuoden 2014 alusta 24,5 %:sta 20 %:iin. Tilinpäätöksessä on käytetty laskennallisten verojen osalta tosiasiallisesti voimaantantua, vuodelle 2014 vahvistettua verokantaa. Ukrainan verokanta laski vuoden 2014 alusta 19 %:sta 18 %:iin. Tilinpäätöksessä on käytetty laskennallisten verojen osalta 18 %:n verokantaa. Vuoden 2013 aikana Ukrainan verokanta laski 21 %:sta 19 %:iin. Vertailuvuonna Ukrainan verokanta laski 23 %:sta 21 %:iin.

Norjan verokanta laski vuoden 2014 alusta 28 %:sta 27 %:iin, samoin Tanskan verokanta laski vuoden 2014 alusta 25 %:sta 24,5 %:iin. Molempien näiden osalta on tilinpäätöksessä käytetty laskennallisten verojen osalta tosiasiallisesti voimaantantua, vuodelle 2014 vahvistettua verokantaa.

Ruotsin yhteisöverokannan muutos hyväksyttiin marraskuussa 2012. Verokanta laski vuoden 2013 alusta 26,3 %:sta 22 %:iin. Tilinpäätöksessä

2012 käytettiin Ruotsin laskennallisten verojen osalta tosiasiallisesti voimaantantua, vuodelle 2013 vahvistettua verokantaa. Serbian verokanta nousi vuoden 2013 alusta 10 %:sta 15 %:iin. Tilinpäätöksessä 2012 Serbian laskennallisten verojen osalta käytettiin vuodelle 2013 vahvistettua verokantaa. Valko-Venäjän verokanta laski vuoden 2012 alussa 24 %:sta 18 %:iin.

14. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutus perustuu laskennalliseen järjestelmän ehtojen mukaan arvioituun liikkeelle laskettavaan osakepohjaisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän ansaintajaksojen 2012–2014 ja 2013–2015 mukaiseen osakkeiden kokonais-

määrään olettaen, että kaikki osakkeet laskettaisiin liikkeelle uusina osakkeina, vaikka on mahdollista, että kyseiset osakkeet ostetaan markkinoilta ja että osakkeiden todellinen määrä poikkeaa arvioidusta.

	2013	2012
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	50 073	40 665
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 108	44 108
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	1,14	0,92
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	50 073	40 665
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana laimennusvaikutuksella oikaistuna (1 000)	44 212	44 179
Laimennettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	1,13	0,92

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji, jolla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa oli 44 108 252 kappaletta (44 108 252).

15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

(Tuhatta euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2013 yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	8 154	125 042	186 576	9 577	5 282	334 630
Liiketoimintojen hankinta	-	-	15	4	-	19
Muut lisäykset	379	1 173	5 777	786	3 682	11 797
Muut vähennykset	-322	-13 698	-6 457	-841	-	-21 318
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-30	-127	-6	-6	-	-169
Muut muutokset	-	-240	34	1	-334	-539
Uudelleenryhmittelyt	32	3 754	1 394	198	-3 165	2 213
Kurssierot	-191	-3 758	-4 097	-862	-454	-9 362
Hankintameno 31.12.2013	8 022	112 146	183 236	8 857	5 011	317 271
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	-78	-77 543	-138 629	-5 595	-	-221 845
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	322	13 692	6 348	807	-	21 169
Kauden poistot	-	-4 108	-10 738	-1 185	-	-16 031
Arvonalentuminen	-296	-	-375	-	-	-671
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	114	6	6	-	126
Muut muutokset	-	-	-8	-	-	-8
Uudelleenryhmittelyt	-26	26	-92	55	-	-37
Kurssierot	9	1 023	2 732	477	-	4 241
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	-69	-66 796	-140 756	-5 435	-	-213 056
Kirjanpitoarvo 1.1.2013	8 076	47 499	47 946	3 982	5 282	112 785
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	7 952	45 350	42 479	3 423	5 011	104 215

(Tuhatta euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2012 yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	8 182	118 217	177 740	8 495	7 061	319 695
Muut lisäykset	-	1 710	7 496	969	4 465	14 640
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-183	-	-	-183
Muut vähennykset	-	-104	-3 862	-454	-	-4 420
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-596	-1 750	-1	-	-2 347
Muut muutokset	-	-	-141	-35	-14	-190
Uudelleenryhmittelyt	-31	3 222	3 801	370	-6 409	953
Kurssierot	3	2 593	3 475	233	179	6 482
Hankintameno 31.12.2012	8 154	125 042	186 576	9 577	5 282	334 630
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	-	-71 502	-130 842	-4 781	-	-207 125
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	49	3 531	389	-	3 969
Kauden poistot	-	-4 011	-10 915	-1 094	-	-16 020
Arvonalentuminen	-79	-1 346	-	-	-	-1 425
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	73	-	-	73
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	596	1 743	-	-	2 339
Muut muutokset	-	-	96	-	-	96
Uudelleenryhmittelyt	-	-187	187	-	-	-
Kurssierot	1	-1 142	-2 502	-109	-	-3 753
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2012	-78	-77 543	-138 629	-5 595	-	-221 845
Kirjanpitoarvo 1.1.2012	8 182	46 715	46 898	3 714	7 061	112 570
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	8 076	47 499	47 946	3 982	5 282	112 785

* Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät mm. väestönsuojia, vuokratilojen perusparannusmenoja ja maa-alueiden kestopäällysteitä. Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat hankintasuoraukset on esitetty liitteessä 36 Vastuusuoraukset.

Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät isoimpina erillisinä projekteina Venäjän tuotantolaitoksen sähkökapasiteetin kasvattamisen. Muut keskeneräiset projektit liittyvät muun muassa rakennusten ja tuotantoteknologian ylläpitoon ja uudistamiseen.

Tilikaudella 2013 konserni sai Puolan valtiolta miljoona zlotya eli noin 0,2 miljoonaa euroa avustusta Puolassa sijaitsevan tutkimus- ja tuotekehityksessä käytettävän rakennuksen modernisointiin. Avustus on kirjattu hankintameno-

vähennykseksi. Avustukseen ei liity täyttymättömiä ehtoja eikä muita ehdollisia seuraamuksia.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

(Tuhatta euroa)	Koneet ja kalusto	Moottoriajoneuvot	Yhteensä
31.12.2013			
Hankintameno	924	1 665	2 589
Kertyneet poistot	480	946	1 426
Kirjanpitoarvo	444	719	1 163
31.12.2012			
Hankintameno	1 023	1 522	2 545
Kertyneet poistot	447	689	1 136
Kirjanpitoarvo	576	833	1 409

16. Aineettomat hyödykkeet

(Tuhatta euroa)	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	2013 yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	69 094	61 994	3 642	134 730
Liiketoimintojen hankinta	61	50	-	111
Muut lisäykset	-	669	601	1 270
Muut vähennykset	-	-2 003	-	-2 003
Uudelleenryhmittelyt	-	3 937	-3 899	38
Kurssierot	-660	-1 935	-185	-2 780
Hankintameno 31.12.2013	68 495	62 712	159	131 366
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	-2 123	-38 714	-	-40 837
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	2 003	-	2 003
Kauden poistot	-	-4 628	-	-4 628
Arvonalentuminen	-	-1 011	-	-1 011
Kurssierot	16	312	-	328
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	-2 107	-42 039	-	-44 146
Kirjanpitoarvo 1.1.2013	66 971	23 280	3 642	93 892
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	66 388	20 674	159	87 221

(Tuhatta euroa)	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	2012 yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	69 082	62 246	1 918	133 246
Muut lisäykset	-	240	3 235	3 475
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-8	-	-8
Muut vähennykset	-	-966	-	-966
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-65	-805	-	-870
Uudelleenryhmittelyt	-	610	-1 530	-920
Kurssierot	77	677	19	773
Hankintameno 31.12.2012	69 094	61 994	3 642	134 730

(Tuhatta euroa)	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	2012 yhteensä
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	-386	-34 009	-	-34 395
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	964	-	964
Kauden poistot	-	-5 081	-	-5 081
Arvonalentuminen	-1 737	-876	-	-2 613
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	7	-	7
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	676	-	676
Kurssierot	-	-395	-	-395
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2012	-2 123	-38 714	-	-40 837
Kirjanpitoarvo 1.1.2012	68 696	28 237	1 918	98 850
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	66 971	23 280	3 642	93 892

Konsernin pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin ei sisällynyt liikearvoa tilikausilla 2013 tai 2012. Konsernilla ei ole ollut päätyneellä tai sitä aiemmilla tilikausilla sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutus aikaan.

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät liiketoimintojen yhdistämisten kautta taseeseen kirjattuja tavaramerkkejä ja tuotenimiä 14,2 milj. euroa (18,2 milj. euroa) sekä markkinointikanavia ja asiakassuhteita 1,0 milj. euroa (1,6 milj. euroa). Lisäksi muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy ohjelmistoja 5,4 milj. euroa (3,4 milj. euroa). Vuonna 2013 suurimmat yksittäiset erät olivat Microsoft

AX 1,9 milj. euroa ja Cognos 1,0 milj. euroa.

Tilikaudella 2012 aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut käsittivät muun muassa Venäjän toiminnanohjausjärjestelmään liittyviä menoja. Toiminnanohjausjärjestelmä on käyttöön otettu tilikauden 2013 aikana.

Konsernilla ei ole aktivoituja kehittämismenoja.

17. Arvonalentumistestit

Liikearvon arvonalentumistestaus suoritetaan vähintään vuosittain ja aina silloin, kun todetaan viitteitä liikearvon tai jonkun muun omaisuuserän arvonalentumisesta. Arvonalentumistestauksessa yhtiön liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvoa verrataan niiden tulevaisuudessa kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio kirjataan, mikäli liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvo on korkeampi kuin niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerytettävissä oleva rahamäärä määritellään käyttöarvoon perustuen diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat Discounted Cash Flow –menetelmällä (DCF-menetelmä).

Tikkurilalla on neljä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, jotka vastaavat yhtiön toimintasegmenttejä (ks. liitetieto 3). Toimintasegmenttejä Tikkurilassa kutsutaan myös strategisiksi liiketoimintayksiköiksi (SBU). Liikearvoa tilinpäätöshetkellä on ollut kohdistettuna niistä seuraaville rahavirtaa tuottaville yksiköille: Scandinavia ja East.

Testattavien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvot ja niihin sisältyvät liikearvot ovat seuraavat:

Rahavirtaa tuottavat yksiköt: (Tuhatta euroa)	2013		2012	
	Kirjanpitoarvo,	josta liikearvoa	Kirjanpitoarvo,	josta liikearvoa
Finland	31 431	-	35 143	-
Scandinavia	96 935	60 998	102 658	60 937
East	92 160	5 391	98 831	6 034
Central Eastern Europe	48 148	-	56 628	-

Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus käyvät vuosittain kesän loppupuolella strategiatyön yhteydessä läpi tavoitteet seuraavalle kolmelle vuodelle. Tavoitteiden määrittelyssä johdon arviointi ja harkinta ovat keskeisessä asemassa. Tässä työssä otetaan huomioon ulkopuolisista informaatiolähteistä saatava tieto maantieteellisillä alueilla tapahtuneesta kehityksestä sekä odotettavissa olevat muutokset alueiden taloudessa, maalien kysynnässä, asiakaskunnassa sekä kilpailijoissa. Nämä tavoitteet hyväksytään sen jälkeen Tikkurilan hallituksessa. Strategiatyön ja hallituksen hyväksynnän tuloksena syntyvät kolmen vuoden rahavirtaennusteet toimintasegmenteille, joita käytetään arvonalentumistestauksessa. Rahavirtaennusteissa ei ole huomioitu laajennusinvestointeja. Terminaaliarvo on laskettu siten, että johdon hyväksymän ennustejakson viimeinen vuosi on ekstrapoloitu nollassa kasvulla ja diskontattu nykyhetkeen.

Käytetty diskonttauskorko on rahavirtaa tuottavasta yksiköstä riippuen 8,8 % - 18,0 % vuonna 2013. Diskonttauskorko on määritetty keskimää-

räisen painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Diskonttauskorko ja rahavirrat on määritelty ennen veroja.

ARVONALENTUMISTESTIEN KESKEISET OLETUKSET JA HERKKYYSANALYYSIT

Arvonalentumistestauksissa käytettävät rahavirtaennusteet heijastavat johdon näkemystä myynnin ja kustannusten kehittymisestä kolmivuotisen ennustejakson aikana. Arvonalentumistesteissä käytetyt keskeiset oletukset rahavirtojen osalta ovat siis kasvun ja kannattavuuden kehitys eli liikevaihdon sekä EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia) muutos. Diskonttauskoron osalta keskeiset muuttujat ovat riskitön korko, pääomarakenne sekä Beta-muuttuja.

Vuoden 2013 testauksessa liikevaihdon kasvun on oletettu tasaantuvan suhteellisesti eni-

ten vuosien 2014–2016 aikana segmenttien Finland ja Scandinavia alueilla verrattuna edellisenä vuonna tehtyyn kolmivuotiseen ennustejaksoon. Liikevaihdon kasvun on oletettu edelleen olevan voimakkainta segmenttien East ja Central Eastern Europe alueilla. Suurinta kasvua on oletettu East-liiketoiminta-alueelle. Raaka-ainehintojen on oletettu pysyvän vuonna 2014 edellisen vuoden tasolla. Vuonna 2013 raaka-ainehinnat laskivat hieman vuoteen 2012 verrattuna. Uuden strategian mukaisesti konsernin toimintojen virtaviivaistamisen, päällekkäisyyksien poistamisen ja harmonisoinnin sekä huolellisen kustannusten hallinnan arvioidaan voivan ylläpitää konsernin kilpailukykyä ja parantaa kannattavuutta.

Vuoden 2012 testauksessa liikevaihdon kasvun on oletettu tasaantuvan selvästi vuosien 2013–2015 aikana segmenttien East ja Central Eastern Europe alueilla verrattuna edellisenä vuonna tehtyyn kolmivuotiseen ennustejaksoon, kun taas segmenttien Finland ja Scandinavia alueilla liikevaihdon kasvun on oletettu pysyvän samalla ta-

solla kuin edellisessä ennustejaksossa. Suurinta kasvua on oletettu Central Eastern Europe -liiketoiminta-alueelle. Raaka-ainehintojen on oletettu pysyvän vuonna 2013 edellisen vuoden tasolla, mutta koko ennustejaksolla heiluvan voimakkaasti. Uuden strategian mukaisesti tehtävien toimenpiteiden perusteella on arvioitu voitavan ylläpitää konsernin kilpailukykyä ja parantaa kannattavuutta.

Diskonttauskoron keskeisten muuttujien arvot on määritelty kullekin testausajankohdalle ja testattaville yksiköille erikseen, heijastaen testaushetken markkinainformaatiota. Diskonttauskorot ovat muuttuneet johtuen WACC:in määrittämisessä käytettyjen keskeisten olettamien (riskitön korko, pääomarakenne ja Beta-muuttuja) muutoksista. Koron nousu liiketoiminta-alueilla Scandinavia ja Central Eastern Europe vuodesta 2012

vuoteen 2013 on pääosin johtunut riskittömän koron noususta. Pääomarakenteena on käytetty samalla toimialalla toimivien yhtiöiden ja toimialan keskimääräistä markkinaehtoista oman ja vieraan pääoman suhdetta.

Alla olevassa taulukossa on esitetty tilikauden 2013 ja 2012 arvonalentumistestauksissa käytetyt oletukset kolmen vuoden ennusteperiodilla ja terminaalikaudella.

	Scandinavia 2013	2012	East 2013	2012	Central Eastern Europe 2013	2012	Finland 2013	2012
Käytetyt ennusteparametrit								
Suhteellinen liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA), %	14,6	14,3	13,7	11,8	12,0	8,4	11,7	14,4
Diskonttauskorko, pre-tax, %	9,5	8,4	18,0	18,0	12,9	12,2	8,8	8,7
Ennusteperiodin jälkeinen kasvu, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Määrä, jolla kassavirran nykyarvo ylittää kirjanpitoarvon, tuhatta euroa	191 757	207 191	94 859	23 296	39 930	8 245	72 582	119 563

Herkkyyksianalyysi on tehty kasvun, kannattavuuden sekä diskonttauskoron osalta ja sen tulokset on esitetty alla olevassa taulukossa:

	Scandinavia 2013	2012	East 2013	2012	Central Eastern Europe 2013	2012	Finland 2013	2012
Muutos keskeisissä oletuksissa:								
Suhteellisen liikevoiton ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA %), muutos % -yksikköä	-8,2	-7,8	-5,7	-1,4	-3,6	-0,7	-5,8	-8,5
Diskonttauskoron (pre-tax) muutos, % -yksikköä	15,6	13,8	15,8	3,3	8,4	1,5	16,4	23,9
Ennusteperiodin jälkeisen kasvun muutos, % -yksikköä	-41,8	-31,6	-60,8	-5,7	-15,8	-2,1	-41,9	-46,5

Yllä olevassa taulukossa on esitetty ne muutokset keskeisissä oletuksissa, jotka - muiden oletusten pysyessä samana - aiheuttaisivat sen, että kerrytetävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Esimerkiksi, kuinka monen prosenttiyks-

sikön muutos diskonttauskorossa aiheuttaisi sen, että kerrytetävissä oleva määrä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo, olettaen että muut osatekijät pysyvät muuttumattomina. Vastaavalla tavalla taulukosta on luettavissa esimerkiksi se, kuinka

suuri prosenttiyksikön muutos liikevoitossa ennen poistoja ja arvonalentumisia tai ennusteperiodin jälkeisessä kasvussa aiheuttaisi sen, että kerrytetävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo.

18. Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 859	1 646
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten kauden tuloksista	-137	316
Osingot	-254	-175
Muut laajan tuloksen erät	20	4
Kurssierot ja muut muutokset	-55	68
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 433	1 859

OSAKKUUSYRITYKSET

Vuoden 2013 ja 2012 aikana konsernilla ei ollut muutoksia osakkuusyrityksissä. Konsernilla on osuus vain yhdessä osakkuusyrityksessä, joka toimii Ruotsissa. Konsernin omistusosuus Happy Homes i Sverige AB:n osakkeista on 45 prosenttia.

Yritys on yhdistelty konserniin pääomaosuusmenetelmällä. Happy Homes i Sverige AB on yksityinen osakeyhtiö, eikä sen osakkeille ole saatavissa noteerattua markkinahintaa.

Happy Homes i Sverige AB hoitaa yhteistyössä sopimustoimittajien ja maalikaupan valittujen

liikekumppaneiden kanssa ketjuyritysten yhteisiä ostoja ja markkinointia sekä järjestää toimialalle sovellettua koulutusta. Osuuden omistamisen strateginen tavoite konsernille on saavuttaa näkyvyyttä ja myyntiä yli sadan ketjuun kuuluvan kaupan kautta.

TALOUDELLISEN INFORMAATION YHTEENVETO OSAKKUUSYRITYKSESTÄ:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Pitkäaikaiset varat	1 108	1 339
Lyhytaikaiset varat	9 765	12 719
Varat yhteensä	10 873	14 058
Pitkäaikaiset velat	-	62
Lyhytaikaiset velat	9 446	11 619
Velat yhteensä	9 446	11 681
Nettovarallisuus	1 427	2 377
Konsernin osuus nettovaroista (45%)	642	1 070
Liikevaihto	54 037	72 687
Kauden tulos	-899	138
Muut laajan tuloksen erät	-	-
Laaja tulos	-899	138
Konsernin osuus kauden laajasta tuloksesta (45 %)	-405	62

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Konsernin osuus nettovarallisuudesta 1.1.	1 070	971
Konsernin osuus kauden tuloksesta	-405	62
Muuntoerot	-23	38
Kirjanpitoarvo 31.12.	642	1 070

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuusyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

YHTEISYRITYKSET

Konserni on osallisena vain yhdessä yhteisjärjestelyssä, Alcro Parti AB:ssä. Konsernin omistusosuus ja osuus äänivallasta Alcro Parti AB:ssä on 50 prosenttia. Vuoden 2013 ja 2012 aikana konsernilla ei ollut muutoksia omistuksissa yhteisjärjestelyissä.

Alcro Parti AB harjoittaa suoramyyntiä rakennusliikkeille, teollisuus-, siivous- ja käsityöyrityksille sekä kunnille Ruotsissa Tukholman, Göteborgin

ja Malmön kaupungeissa. Yrityksellä on täydelliset tuotevalikoimat maalaamisen, suojaamisen ja siivoamisen aloille. Sijoituksen strateginen tarkoitus on tavoittaa em. asiakasryhmät.

Konsernin yhteisjärjestely on osakeyhtiö, erillinen sijoitusväline, jossa konsernilla ja toisella investoijalla on yhteinen määräysvalta. Konsernilla ja järjestelyn toisella osapuolella on solmittu järjestelyn mukaisesti oikeus Alcro Parti AB:n

nettovarallisuuteen. Tämän perusteella yritys on luokiteltu yhteisyritykseksi, joka yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Taloudellisen informaation yhteenveto Alcro Parti AB:sta on esitetty sen omaan tilinpäätökseen sisältyvinä rahamäärinä sisältäen laatimisperiaatteiden eroavaisuuksista johtuvat oikaisut.

Alcro Parti AB on yksityinen osakeyhtiö, joten sen osakkeille ei ole saatavissa hintanoteerausta.

TALOUDELLISEN INFORMAATION YHTEENVETO YHTEISYRITYKSESTÄ:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Pitkäaikaiset varat	1 302	1 554
Lyhytaikaiset varat ilman rahavaroja	680	637
Rahavarat	384	375
Varat yhteensä	2 366	2 566
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	-	-
Muut pitkäaikaiset velat	481	563
Lyhytaikaiset rahoitusvelat ilman ostovelkoja	-	-
Muut lyhytaikaiset velat sisältäen ostovelat	303	425
Velat yhteensä	784	988
Nettovarallisuus	1 582	1 578
Konsernin osuus nettovaroista (50%)	791	789

TALOUDELLISEN INFORMAATION YHTEENVETO YHTEISYRITYKSESTÄ:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Liikevaihto	8 064	7 496
Poistot	-	-
Korkotuotot	23	30
Korkokulut	-	-15
Tuloverot	-154	-180
Kauden tulos	535	508
Muut laajan tuloksen erät	40	8
Laaja tulos	575	516
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	288	258
Yhteisyrityksestä kaudella saadut osingot	254	175
Henkilöstö keskimäärin kaudella	8	6

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Konsernin osuus nettovarallisuudesta 1.1.	789	675
Konsernin osuus kauden tuloksesta	268	254
Osingot yhteisyritykseltä	-254	-175
Muut laajan tuloksen erät	20	4
Muuntoerot	-32	30
Kirjanpitoarvo 31.12.	791	789

Liiketoimet ja avoimet saldot yhteisyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

19. Vaihto-omaisuus

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Aineet ja tarvikkeet	22 228	24 232
Keskeneräiset tuotteet	1 020	1 746
Valmiit tuotteet	56 418	57 540
Ennakkomaksut	66	1 248
Yhteensä	79 732	84 766

Vaihto-omaisuudesta on kirjattu arvonalentumistappioita 2,7 miljoonaa euroa (4,2 milj. euroa). Arvonalentumistappiot kirjataan, jos vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvon. Vaihto-omaisuuden arvostus kunkin katsauskauden päätteeksi edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Konsernin sisäisiin ohjeisiin ja operatiiviseen informaatioon perustuen paikallisten tytäryhtiöiden ja konsernin johto käyttävät harkintaa arvioidessaan vaihto-omaisuuden arvonalentumisen tarvetta ja määrää, kos-

ka valtaosin käytettävissä ei ole yksiselitteisiä tapoja arvioida yhtiön vaihto-omaisuushyödykkeiden käypää arvoa.

Kulukirjaukset, joilla kirjanpitoarvo pienennetään nettorealisointiarvoa vastaavaksi, sekä kaikki vaihto-omaisuutta koskevat menetyksistä johtuvat kulukirjaukset, kirjataan konsernin laajan tulolaskelman riveille "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos". Tilikaudella on kirjattu myös arvonalentumisen peruutusta 0,3 miljoonaa euroa (0,4 milj.

euroa). Kuluksi kirjattun hankintameno määrä oli 324,9 milj. euroa (344,4 milj. euroa) ja se esitetään laajan tulolaskelman erissä "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos".

Vaihto-omaisuus, joka on kirjattu taseeseen käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla vuonna 2013 oli 540 tuhatta euroa (735 tuhatta euroa).

20. Myytävissä olevat rahoitusvarat

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 281	3 028
Lisäykset	84	-
Vähennykset	-17	-1
Arvostuksen muutos	249	237
Kurssierot	-7	17
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 590	3 281

Myytävisissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pääasiassa noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia, henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä sekä ympäristön huoltoon liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytäkään määrittämään luotettavasti

arvostusmenetelmien avulla. Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

Ekokemin osakkeiden osalta arvostusperusteena on käytetty kyseisten osakkeiden arvosta OTC-listalla. Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu laajan tuloslaskelman muihin eriin veroilla vähennettynä ja ne sisältyvät omassa pääomassa käyvän arvon rahastoon.

Nämä osakkeet on esitetty rahoitusvarojen käyvän arvon hierarkian tasolla 2 (liitetieto 32).

Myytävisissä olevista rahoitusvaroista ei ole kirjattu arvonalentumisia kausilla 2013 tai 2012.

Kaudella 2013 näistä osakkeista on kirjattu 478 tuhatta euroa myyntivoittoa (3 tuhatta euroa). Myyntitappioita ei ole kirjattu tilikaudella 2013 eikä 2012. Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

21. Pitkäaikaiset saamiset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Lainasaamiset	4 418	5 879
Ennakkomaksut	186	2 763
Siirtosaamiset	-	2
Muut saamiset	1 089	1 217
Rahoitusleasingsaamiset	6	9
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	5 699	9 870
Ennakkomaksut		
Moskovan logistiikkakeskuksen maa-alueen ennakkovuokra	-	2 492
Serbiassa sijaitsevan tuotantolaitoksen ennakkovuokra	42	130
Muut ennakkomaksut	144	141
Ennakkomaksut yhteensä	186	2 763
Muut saamiset		
Myyntisaamiset/osamaksusaamiset	956	888
Muut pitkäaikaiset korottomat saamiset	133	329
Muut saamiset yhteensä	1 089	1 217
Rahoitusleasingsaamiset - erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	3	3
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	6	10
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	9	13
Rahoitusleasingsaamiset - vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	3	3
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	6	9
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	9	12
Kertymätön rahoitustuotto	0	1
Rahoitusleasingsaamisten kokonaismäärä	9	13

22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Rahoitusleasingsaamiset	3	3
Lainasaamiset	614	329
Korolliset saamiset yhteensä	617	332

Rahoitusleasingsaamisten pitkäaikainen osuus sekä erääntymisajat on esitetty liitetiedossa 21 Pitkäaikaiset saamiset.

23. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Myyntisaamiset	80 360	85 273
Siirtosaamiset	8 601	10 351
Muut saamiset	3 618	4 531
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	92 579	100 155

Myyntisaamisten käyvän arvon määrittämiseksi johto arvioi asiakaskohtaisten viitteiden perusteella myyntisaamisten arvonalentumisen tarvetta ja määrää. Konserni myy tietyt myyntisaamisensa rahoitusyhtiöille. Myytyihin saamisiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet kyseisiin rahoitusvaroihin siirtyvät myyntihetkellä pois konsernilta. Järjestelyyn liittyvät kulut kirjataan rahoituskuluihin. Muut saamiset sisältävät arvonlisäverosaamia 3,0 milj. euroa (3,6 milj. euroa).

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Siirtosaamiset		
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	2 945	2 793
Henkilöstökulut	740	1 264
Vakuutuskulut	359	590
Vuokrat	2 247	2 464
Korot	32	42
Johdannaiset	478	386
Muut	1 800	2 812
Yhteensä	8 601	10 351

24. Rahavarat

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Käteisvarat	28 177	15 739
Muut rahavarat (pankkitalletukset ja rahamarkkinasijoitukset, eräpäivä alle 3 kk)	994	-
Rahavarat yhteensä	29 171	15 739
Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat		
Käteisvarat	28 177	15 739
Muut rahavarat (pankkitalletukset ja rahamarkkinasijoitukset, eräpäivä alle 3 kk)	994	-
Shekkiluottotili	-	-
Rahavarat yhteensä	29 171	15 739

25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

2013 (Tuhatta euroa)	Tasearvo 31.12.2013								Laskennallinen verosaaminen	Laskennallinen verovelka
	1.1.2013 netto-saldo	Kurssierot	Kirjattu tulosvaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Siirrot myytävänä oleviin	Muut erät ja siirrot erien välillä	Netto		
Vahvistetut tappiot	44	2	71	-	-	-	15	132	132	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 539	-61	-41	-172	-	-	-	1 265	1 265	-
Varaukset	149	1	32	-	-	-	-	182	182	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	816	-61	116	-	-	-	-	871	871	-
Kertyneet poistoerot	-4 314	131	948	-	-	-	-	-3 235	812	-4 048
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	-589	-	-	58	-	-	-	-531	-	-531
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-3 864	341	494	-	-23	-	-	-3 052	-	-3 052
Muut väliaikaiset erot	3 384	-354	1 268	87	-	-	-	4 385	5 350	-965
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	-2 836	-1	2 888	-27	-23	-	15	16	8 612	-8 596

2012 (Tuhatta euroa)	Tasearvo 31.12.2012								Laskennallinen verosaaminen	Laskennallinen verovelka
	1.1.2012 netto-saldo	Kurssierot	Kirjattu tulosvaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Siirrot myytävänä oleviin	Muut erät ja siirrot erien välillä	Netto		
Vahvistetut tappiot	59	-	37	-	-	-2	-50	44	44	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 668	75	-34	-170	-	-	-	1 539	1 539	-
Varaukset	70	1	78	-	-	-	-	149	149	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	948	17	-149	-	-	-	-	816	816	-
Kertyneet poistoerot	-5 568	-184	1 524	-	-	-172	86	-4 314	1 063	-5 377
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	-531	-	-	-58	-	-	-	-589	-	-589
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-3 348	-88	381	-	-	-	-809	-3 864	-	-3 864
Muut väliaikaiset erot	2 986	134	-419	-25	-	-15	723	3 384	5 161	-1 777
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	-3 716	-45	1 418	-253	-	-190	-50	-2 836	8 772	-11 607

Verotuksellista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään, vaikka siitä ei ole etukäteen olemassa varmaa tietoa. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä, jotka voivat myös muuttua tulevaisuudessa. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tulosehditys voi poiketa arvosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin.

Konsernin tytäryrityksillä oli verotuksellisia tappioita 7,9 milj. euroa 31.12.2013 (9,4 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Verotappioista 13 (37) prosenttia on sellaisia, joilla on rajoittamaton vähennysoikeus. Verotappiot, joilla on rajoitettu vähentämisosoikeus vanhenevat vuosina 2014–2023. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään.

Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen verovelka siitä osuudesta, jonka verovaikutuksen toteutumisen ennakoii-

daan tapahtuvan lähitulevaisuudessa voitonjaon myötä.

Kuitenkaan suurimmasta osasta ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska nämä voidaan jakaa omistajayrityksille ilman veroseuraamuksia tai konserni pystyy määrittämään voitonjaon ajankohdan eikä verovaikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

26. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Tikkurila Oyjillä on yksi osakelaji. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakepääoma 31.12.2013 oli 35 milj. euroa (35 milj. euroa) ja se on kokonaan maksettu. Osakkeiden lukumäärä oli vuoden 2013 lopussa 44 108 252 kappaletta. Vuoden 2012 lopussa osakkeiden lukumäärä oli 44 108 252 kappaletta.

Osakekohtainen tulos on esitetty laajan tuloslaskelman yhteydessä sekä liitetiedossa 14 Osakekohtainen tulos.

KÄYVÄN ARVON RAHASTO

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen kertyneet arvonmuutokset.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot sisältää kertyneiden voittovarojen rahastoidun osuuden.

MUUNTOEROT

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OSINGOT

Osinkoa jaettiin vuonna 2013 0,76 euroa osakkeelta, yhteensä 33 522 tuhatta euroa. Vuonna 2012 osinkoa jaettiin 0,73 euroa osakkeelta, yhteensä 32 199 tuhatta euroa. Raportointikauden päätymispäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettava osinkoa 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 287 tuhatta euroa.

(Tuhatta euroa)	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2013						
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	802	802	-	802
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuksien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	25	25	-	25
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	-172	-172	-	-172
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	-5	-5	-	-5
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	650	650	-	650
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	-8 533	-	-8 533	-	-8 533
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-22	-	-22	-	-22
Tuloverot nettosijoituksesta ulkomaiseen yksikköön	-	125	-	125	-	125
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	650	-	-	650	-	650
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta tulokseen siirretty osuus	-401	-	-	-401	-	-401
Laskennallinen vero myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	58	-	-	58	-	58
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	307	-8 430	-	-8 123	-	-8 123
Muut laajan tuloksen erät 2013 verovaikutus huomioon otettuna	307	-8 430	650	-7 473	-	-7 473

(Tuhatta euroa)	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2012						
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	-137	-137	-	-137
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuksien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	7	7	-	7
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	-170	-170	-	-170
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	-3	-3	-	-3
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	-303	-303	-	-303
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	6 308	-	6 308	-	6 308
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	33	-	33	-	33
Tuloverot nettosijoituksesta ulkomaiseen yksikköön	-	-10	-	-10	-	-10
Määräysvallan menettämisen yhteydessä tulosvaikutteiseksi siirretyt muuntoerot	-	-259	-	-259	-	-259
Muut siirrot	-	2 191	-2 191	-	-	-
Myytävässä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	237	-	-	237	-	237
Laskennallinen vero myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	-58	-	-	-58	-	-58
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi verovaikutus huomioon otettuna	179	8 263	-2 191	6 251	-	6 251
Muut laajan tuloksen erät 2012 verovaikutus huomioon otettuna	179	8 263	-2 494	5 948	-	5 948

27. Pitkäaikaiset korolliset velat

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Lainat rahoituslaitoksilta	59 656	59 787
Rahoitusleasingvelat	627	841
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	60 283	60 628

Pitkäaikaisen lainojen maturiteettijakauma ja valuuttariski on esitetty liitetiedossa 34 Rahoitusriskien hallinta.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	587	601
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	672	906
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	25	-
Yhteensä	1 284	1 507
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	535	545
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	605	841
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	22	-
Yhteensä	1 161	1 386

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	122	121
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	1 284	1 507

Rahoitusleasing sopimuksilla on hankittu pääasiassa henkilöautoja ja muita koneita ja kalusteita. Osassa sopimuksista on uudistus- tai jatko-optioita.

28. Lyhytaikaiset korolliset velat

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Rahoituslaitoslainat	2 036	2 076
Yritystodistusohjelma	14 936	33 302
Rahoitusleasingvelat	535	545
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	2	2
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	17 509	35 925

Rahoitusleasingvelkojen erittely lyhyt- ja pitkäaikaisiin osuuksiin on esitetty liitetiedossa 27 Pitkäaikaiset korolliset velat.

KOROLLISTEN ERIEN KESKIKORKO JA VALUUTTAJAKAUMA

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen keskiporko oli 1,5 % vuonna 2013 (2,1 %). *)

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen valuuttajakauma euroina:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
EUR	75 467	93 697
RUB	-	2
CNY	2 036	2 068
Muut	289	786
Yhteensä	77 792	96 553

*) Laskelmassa on huomioitu lainojen korkokulut ja lainannostokulujen jaksotukset

29. Ostovelat ja muut korottomat velat

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muut pitkäaikaiset korottomat velat *)	-	902
Pitkäaikaiset siirtovelat	949	258
Muut pitkäaikaiset korottomat velat yhteensä	949	1 160
Ostovelat	42 315	43 491
Muut korottomat velat	5 691	6 978
Ennakkomaksut	195	176
Siirtovelat	43 396	45 002
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	91 597	95 647

*) Ehdollinen vastike, liite 32

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Siirtovelat		
Osakeperusteiset maksut	949	258
Henkilöstökulut	14 214	16 989
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	24 557	23 214
Korot	247	362
Johdannaiset	398	593
Muut	3 980	3 844
Yhteensä	44 345	45 260

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Nettorahoitusvelat		
Korolliset pitkäaikaiset velat	60 283	60 628
Korolliset lyhytaikaiset velat	17 509	35 925
Rahavarat		
Käteisvarat	-28 177	-15 739
Muut rahavarat (pankkitalletukset, rahamarkkinasijoitukset, eräpäivä alle 3 kk)	-994	-
Yhteensä	48 621	80 814

30. Eläkevelvoitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Konserni otti 1.1.2013 käyttöön uudistetun IAS 19 -standardin, jota sovelletaan takautuvasti. Standardin käyttöönoton vaikutukset ja muutokset on esitetty liitetiedossa 41 Muutokset laatimisperiaatteissa.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on toimimaissaan useita eläkejärjestelyjä, jotka on järjestetty kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Nämä eläkejärjestelyt ovat pääasiassa maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä konsernilla on Norjassa, Ruotsissa ja Saksassa. Näistä etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä Tikkurila-konsernin kannalta merkittävin on Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen etuudet vaihtelevat maittain, pääsääntöisesti ne liittyvät eläkkeen tasoon. Näistä järjestelyistä Norjan ja Saksan järjestelyt ovat suljettuja uusilta jäseniltä.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä määritetään tiettyjen tekijöiden, kuten esimerkiksi palkan ja työssäolovuosien perusteella. Johto joutuu käyttämään arvioita eläkelaskennan perusteena käytetyistä oletuksista, näin muun muassa määrittäessään tulevaa palkkatasoa sekä henkilökunnan vaihtuvuutta.

Tikkurila-konsernin ruotsalaisilla tytäryhtiöillä on eläkevakuutusjärjestelyjä ruotsalaisessa eläkevakuuttaja Alectassa. Alectassa hoidetut eläkkeet luokitellaan etuuspohjaisiksi etuusjärjestelyiksi IAS 19 -standardin mukaan. Koska Alecta ei kuitenkaan pysty toimittamaan tarvittavia tietoja eläkevastuun laskemiseksi, konsernin Alectassa hoide-

tut eläkkeet on käsitelty kuten maksupohjaiset järjestelyt ja niiden kulut on esitetty tilinpäätöksessä osana maksupohjaisia eläkekuluja.

Alectassa hoidetuista eläkkeistä suurimmasta osasta ansaittuja eläke-etuuksia puuttuu tieto osuudesta, joka on ansaittu kunkin työnantajan palveluksessa. Koko ansaittu eläke-etuus rekisteröity viimeisimmän työnantajan nimiin. Näin ollen Alecta ei pysty tarkasti allokoimaan järjestelyn varoja ja järjestelyyn suoritettuja maksuja kunkin työnantajan osalta. Samoin Alectassa hoidettujen etuuksien osalta ei ole sääntelyä, kuinka mahdollinen yli- tai alijäämä järjestelyssä käsiteltäisiin. Nykyisin järjestelmän mahdolliset alijäämät katetaan Alectan hallinnoimasta kollektiivisesta pääomasta.

Kuukausittain järjestelmään suoritettavat maksut määritetään vakuutetun henkilön ja eläketyypin mukaisesti. Alecta käyttää laskennassa itse määrittämään oletuksia korosta, odotettavissa olevasta eliniästä, toiminnan kuluista ja tuotoista. Maksut määritetään perustuen kunkin henkilön kyseisen hetken eläkkeen perustana olevaan palkkaan.

Alectan laskennassa käyttämät menetelmät ja oletukset eroavat IAS 19 mukaisen etuuspohjaisten eläkkeiden laskennassa käytettävistä oletuksista ja menetelmistä.

Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely on taseessa oleva eläkejärjestely, johon liittyy luottovakuutus PRI:n (Pensions Tjänst AB) kanssa. Eläkejärjestelyyn (ITP 2) kuuluvat toimihenkilöt, jotka ovat syntyneet vuonna 1978 tai sitä ennen. Järjestelyssä työnantaja takaa järjestelyyn kuuluville henkilöille ennalta määrätyn eläketason koko eliniän ajaksi. Eläkkeen taso on sidottu loppupalkkaan. Järjestelmän ehtojen mukaisesti eläkkeen tasoa ei

ole virallisesti sidottu indeksiin, mutta käytännössä maksettujen eläkkeiden tasoa on inflaatiotarkistettu järjestelmän alusta alkaen. Eläkkeellejäämisikä on normaalisti 65 vuotta, jolloin eläkkeiden maksu aloitetaan.

Eläkkeen taso määräytyy palkkavälien ja näille määritettyjen eri prosenttien mukaisesti, joiden perusteella etuudet määräytyvät. Palkkaväli perustuvat ns. perustulotasoon (income base amount), jonka Ruotsin hallitus määrittää kerran vuodessa.

Järjestelmä takaa työntekijälle eläkkeen myös siinä tapauksessa, ettei yksittäinen työnantaja täytä velvoitteitaan. PRI valvoo järjestelmään osallistuvia työnantajia ja voi tarvittaessa vaatia osallistujilta vakuuksia, takauksia tai korotettuja maksuja mikäli riskitaso kasvaa esimerkiksi järjestelmään osallistujien maksukyvyttömyyden takia.

Konserni altistuu useille riskeille tämän eläkejärjestelyn puitteissa. Korkea inflaatio kasvattaa velvoitteen määrää, koska käytännössä eläkkeiden taso on sidottu inflaatioon. Samoin merkittävä vaikutus on palkkakehityksellä. Korkeammat palkkorokotukset nostavat velvoitteen määrää, sillä etuudet on sidottu loppupalkkaan. Tulevalla eliniän odotteella on merkittävä vaikutus velvoitteen määrään. Järjestelmä takaa elinikäisen eläkkeen, jolloin tulevan eliniän nousu lisää velvoitteen määrää. Samoin yllä kuvattu riski järjestelmään osallistuvien yhtiöiden maksukyvyttömyydestä voi kasvattaa muiden järjestelmässä toimivien yhtiöiden velvoitteita.

Seuraavassa esitetään etuuspohjaisten järjestelyjen vaikutus konsernin laajaan tulokseen ja taseeseen.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Etuuspohjaiset eläkevelat	21 308	22 540
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet henkilösivukuluineen	3 396	3 892
Eläkevelat ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	24 704	26 432
Etuuspohjaiset eläkevelat		
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	2 236	2 222
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo sisältäen Ruotsin eläkeveloitteeseen liittyvän veron	21 071	22 273
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-1 999	-1 955
Nettovelka	21 308	22 540

(Tuhatta euroa)	Eläkeveloitteen nykyarvo		Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		Nettovelka	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Taseessa 1.1.	24 495	23 141	-1 955	-1 806	22 540	21 335
Liikevoittoon kirjatut erät: ¹⁾						
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	688	568	-	-	688	568
Korkomenot / -tuotot	859	893	-74	-64	785	829
Hallinnolliset kulut	-	-	5	24	5	24
	1 547	1 461	-69	-40	1 478	1 421
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät: ²⁾						
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:						
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot						
Kokemusperusteiset voitot (-) tai tappiot	208	92	-	-	208	92
Väestötilastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	93	65	-	-	93	65
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	-1 906	-159	-	-	-1 906	-159
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	-	-	7	139	7	139
Valuuttakurssierot	-954	897	258	-103	-696	795
	-2 559	895	265	37	-2 294	932
Muut:						
Maksusuoritukset:						
Työnantajilta	-	-	-276	-184	-276	-184
Järjestelyistä suoritettavat maksut:						
Maksetut etuudet	-985	-953	36	38	-949	-915
Siirrot järjestelmien välillä ja muut muutokset	-56	-49	-	-	-56	-49
Taseessa 31.12.	22 442	24 495	-1 999	-1 955	20 443	22 540

¹⁾ Lisäksi, Ruotsin etuusperusteisiin eläkeveloitteisiin liittyen, liikevoittoon sisältyy veroa 69 tuhatta euroa.

²⁾ Muihin laajan tuloslaskelman eriin on kirjattu lisäksi Ruotsin eläkeveloitteeseen liittyvästä verosta johtuva tappio 796 tuhatta euroa.

Lisäksi muihin laajan tuloslaskelman eriin on kirjattu konsernin osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyn yhteisyrityksen eläkeveloitteen uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä veroilla vähennettynä 20 tuhatta euroa voittoa (4 tuhatta euroa voittoa).

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut etuusperusteisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		
Eläkeveloitteen vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+), sisältäen Ruotsin eläkejärjestelmään liittyvän veron vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-809	-2
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	7	139
Tuloverojen muutos liittyen etuusperusteisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin	172	170
Yhteisyrityksen eläkeveloitteen uudelleen määrittämisestä kirjatut erät, veroilla vähennettynä	-20	-4
Yhteensä	-650	303
Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät		
Varat vakuutusyhtiöissä *	1 999	1 955
Yhteensä	1 999	1 955

* Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuusperusteisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä. Tämän vuoksi yksittäisten järjestelyjen varallisuuden jakautumisesta ei ole saatavissa tarkempaa erittelyä.

Konserni ennakoii maksavansa etuusperusteisiin eläkejärjestelyihin 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2014.

Merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset	2013	2012
Diskonttauskorko	2,8–4,0 %	2,7–3,8 %
Inflaatio	1,8–2,0 %	1,8–2,0 %
Tulevat palkankorotukset	3,0–3,8 %	3,0–3,5 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,6–2,0 %	0,2–2,0 %

Kuolevuutta koskevat oletukset on tehty vakuutusmatemaatikkojen ohjeistusten pohjalta, ja ne perustuvat kullakin alueella julkaistuihin tilastoihin ja kokemukseen.

Konsernin merkittävin etuus pohjainen järjestely on Ruotsin etuus pohjainen eläkejärjestely, jonka eläkevelvoitteen nykyarvo tilinpäätöspäivänä

oli 19 102 tuhatta euroa (21 156 tuhatta euroa). Lisäksi tähän etuus pohjaiseen eläkevelvoitteeseen liittyvä vero oli tilinpäätöspäivänä 865 tuhatta euroa. Tämän järjestelyn osalta merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset ovat seuraavat: diskonttauskorko 4,0 % (3,6 %), tulevat palkankorotukset 3,0 % (3,0 %) sekä odotettavissa oleva

elinikä. Odotettavissa oleva elinikä 65-vuotiaalle naiselle on 25 vuotta ja vastaavasti miehelle 23 vuotta.

Tilikauden päättyessä etuus pohjaisen eläkevelvoitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 23,6 (23,6) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen aktuaarilaskennan oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi eläkevelvoitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Etuus pohjaisen velvoitteen herkkyyden laskenta on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkevelvoitetta laskettaessa (ennakoitua etuus oikeus yksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen).

Vuoden lopussa 2013	Vaikutus eläkevelvoitteeseen	
	Lisäys oletuksessa	Vähennys oletuksessa
Vaikutus tuhansina euroina		
Diskonttauskorko (0,5 % muutos)	-1 572	1 709
	Yhden vuoden lisäys oletuksessa	Yhden vuoden vähennys oletuksessa
Konsernin merkittävimmän järjestelyn (Ruotsi) osalta herkkyyden odotettavissa olevan eliniän osalta		
Odotettavissa oleva elinikä	692	-691

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUKSET

Konsernin emoyhtiöllä, Tikkurila Oyj:llä, on palvelusvuosipalkkiojärjestelmä, jonka mukaan työntekijällä on oikeus pitää palkallista vapaata tai saada palkkio-ohjelman mukaisesti laskettu rahasumma tai lahja, kun palvelusvuosipalkkio-ohjelman mukaiset työssäolovuodet ovat täyttyneet.

Kertyneet etuudet määritetään ennakoitua etuus oikeus yksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen vuosittain aktuaarien suorittaman laskelman pohjalta. Mahdolliset vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti työsuhde-etuuksista johtuviin menoihin.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet		
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmä	2 739	3 113
Henkilösivukulut	657	779
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmän velka henkilösivukuluineen	3 396	3 892
Taseessa		
Velka palvelusvuosipalkkioista kauden alussa	3 113	3 007
Liikevoittoon kirjatut erät:		
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	307	291
Korkomenot	80	132
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot		
Kokemusperusteiset voitot (-) tai tappiot	-573	-331
Väestötilastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	-	-
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	-	293
	-187	385
Muut:		
Maksusuoritukset:		
Maksetut etuudet	-188	-279
Palvelusvuosipalkkiovelvoitteen nykyarvo kauden lopussa	2 739	3 113

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonntauskorko	2,7 %	2,7 %
Inflaatio	2,0 %	2,0 %
Tulevat palkankorotukset	1,9 %	1,9 %
Työntekijöiden vaihtuvuus	3,0 %	3,0 %

Tikkurila Oyj ennakoi maksavansa palvelusvuosietuuksiin 403 tuhatta euroa vuoden 2014 aikana.

Tilikauden päättyessä etuus pohjaisen palvelusvuosipalkkiojärjestelmän veloitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 7 (10) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen aktuaarilaskennan oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi palvelusvuosipalkkioveloitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Veloitteen herkkyys on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää veloitetta laskettaessa (ennakoitua etuus oikeusyksikön perustuvaa menetelmää käyttäen).

	Vaikutus palvelusvuosiveloitteen nykyarvoon	
	Lisäys oletuksessa	Vähennys oletuksessa
Diskonntauskorko (0,5 % muutos)	-86	90
Palkankorotukset (0,5 % muutos)	91	-87

31. Varaukset

(Tuhatta euroa)	Uudelleen- järjestelyvaraukset	Ympäristövaraus	Muut kuluvaraukset	Yhteensä
2013				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2013	446	-	478	924
Kurssierot	-	-	-7	-7
Varausten lisäykset	-	-	11	11
Uudelleenryhmittely	-132	-	-76	-208
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2013	314	-	406	720
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2013	160	-	11	171
Varausten lisäykset	-	-	53	53
Kaudella käytetyt varaukset	-	-	-111	-111
Uudelleenryhmittely	132	-	76	208
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2013	292	-	29	321

(Tuhatta euroa)	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Ympäristövaraus	Muut kuluvaraukset	Yhteensä
2012				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2012	108	-	426	534
Kurssierot	-	-	8	8
Varausten lisäykset	406	-	123	529
Kaudella peruutetut varaukset	-	-	-38	-38
Uudelleenryhmittely	-68	-	-41	-109
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2012	446	-	478	924
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2012	74	130	18	222
Kurssierot	-	12	2	14
Varausten lisäykset	94	-	4	98
Kaudella käytetyt varaukset	-76	-142	-54	-272
Uudelleenryhmittely	68	-	41	109
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2012	160	-	11	171

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien veloitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei veloitteesta synny todennäköisesti maksuveloitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä.

UDELLEENJÄRJESTELYVARAUKSET

Vuoden 2012 alkupuolella päätyneiden Suomen toimipaikkaa koskevien YT-neuvottelujen johdosta kirjattiin henkilökunnan vähentämiseen liittyviä uudelleenjärjestelyvarauksia. Suurin osa näistä varauksista on sellaisia, joiden tarkka toteutumisaikakohta ei ole tiedossa, mutta suurimman osan niistä arvioidaan toteutuvan vuoden 2014 jälkeen.

Vuonna 2009 Tikkurila-konsernissa kirjattujen henkilökunnan vähentämisestä johtuvista uudelleenjärjestelyvarauksista on Suomen toimipaikkaan liittyen jäljellä 106 tuhannen euron varaus, jonka arvioidaan suurimmaksi osaksi toteutuvan vuoden 2014 aikana.

YMPÄRISTÖVARAUKSET

Konsernissa kirjatut ympäristövaraukset liittyvät Puolan tuotantolaitoksen aiemman omistajan aikaisen toiminnan aiheuttamiin maaperän ja pohjaveden saastumista koskeviin puhdistamisveloitteisiin.

Tilikauden 2012 aikana tämä puhdistustyö saatiin loppuun ja tähän veloitteeseen liittyvät varaukset on käytetty.

MUUT VARAUKSET

Muut varaukset sisältävät Puolan, Serbian ja Makedonian yritysten vastuun yrityksestä eläköityvien henkilöiden kertamaksuihin eläköitymishetkellä. Eläköitymishetkellä maksettavan kertakorvauksen määrä vastaa työntekijän eläköitymishetkellä ansaitsemaa noin 2–3 kuukauden palkan määrää. Järjestelmä on lakisääteinen edellä luetelluissa maissa. Yhtiöillä ei ole korvauksen maksamisen jälkeen muita tähän järjestelyyn liittyviä veloitteita. Lisäksi varaus sisältää vuosijuhlamaksujen varaus-ta. Tämä varaus ei ole lakisääteinen, vaan se perustuu vakiintuneisiin toimintatapoihin.

32. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävis-sä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Taseerien kirjanpitoarvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2013										
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat										
Pitkäaikaiset rahoitusvarat										
Myytävis-sä olevat rahoitusvarat	20	-	-	3 590	-	3 590	-	2 737	853	3 590
Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
Johdannaiset	23, 33	478	-	-	-	478	-	478	-	478
		478	-	3 590	-	4 068				

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Taseerien kirjanpito arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2013										
Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon										
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	21									
Lainasaamiset		-	4 418	-	-	4 418	-	4 418	-	4 418
Rahoitusleasingasaamiset		-	6	-	-	6	-	6	-	6
Muut saamiset		-	1 089	-	-	1 089	-	1 089	-	1 089
Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
Korolliset saamiset	22	-	617	-	-	617				
Muut rahavarat	24	-	29 171	-	-	29 171				
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	-	80 555	-	-	80 555				
		-	115 856	-	-	115 856				
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat										
Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
Johdannaiset	29, 33	398	-	-	-	398	-	398	-	398
		398	-	-	-	398				
Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon										
Pitkäaikaiset rahoitusvelat										
Rahoitusleasingvelat	27	-	-	-	627	627	-	627	-	627
Lainat rahoituslaitoksilta	27	-	-	-	59 656	59 656	-	59 937	-	59 937
Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	-	-	-	17 509	17 509				
Ostovelat	29	-	-	-	42 315	42 315				
		-	-	-	120 107	120 107				

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Taseerien kirjanpito arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2012										
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat										
Pitkäaikaiset rahoitusvarat										
Myytävisissä olevat rahoitusvarat	20	-	-	3 281	-	3 281	-	2 505	776	3 281
Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
Johdannaiset	23, 33	386	-	-	-	386	-	386	-	386
		386	-	3 281	-	3 667				

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävisä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Taseerien kirjajpito arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2012										
Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon										
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	21									
Lainasaamiset		-	5 879	-	-	5 879	-	5 879	-	5 879
Rahoitusleasingsaamiset		-	9	-	-	9	-	9	-	9
Muut saamiset		-	1 217	-	-	1 217	-	1 217	-	1 217
Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
Korolliset saamiset	22	-	332	-	-	332				
Muut rahavarat	24	-	15 739	-	-	15 739				
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	-	85 581	-	-	85 581				
		-	108 757	-	-	108 757				
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat										
Pitkäaikaiset rahoitusvelat										
Ehdolliset vastikkeet	29	-	-	-	902	902	-	-	902	902
Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
Johdannaiset	29, 33	593	-	-	-	593	-	593	-	593
		593	-	-	902	1 495				
Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon										
Pitkäaikaiset rahoitusvelat										
Rahoitusleasingvelat	27	-	-	-	841	841	-	841	-	841
Lainat rahoituslaitoksilta	27	-	-	-	59 787	59 787	-	59 977	-	59 977
Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	-	-	-	35 925	35 925				
Ostovelat	29	-	-	-	43 491	43 491				
		-	-	-	140 044	140 044				

Pitkäaikaisen rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin sopimusperusteisiin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöspäivänä. Korko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta luottoriskipreemiosta. Käytetty diskonttauskorko oli 1,79 %. Vuonna 2012 käytetty diskonttauskorko oli 1,74 %.

Pitkäaikaisen rahoitusvarojen sekä lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot

vastaavat niiden käypää arvoa koska diskonttauksen vaikutus, lyhyt maturiteetti huomioiden, ei ole olennainen.

Myytävisä olevat rahoitusvarat ovat pääosin sijoituksia osakkeisiin, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Niiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä arvostusmenetelmien avulla. Johdon harkinnan mukaan osakkeiden hankintameno kuvastaa osakkeiden käypää arvoa. Tämän lisäksi myytävissä oleviin ra-

hoitusvaroihin sisältyy osakkeita, jotka on noteerattu OTC-listalla. Nämä on arvostettu jokaisen raportointikauden päättyessä käypään arvoon. Näiden osakkeiden käyvän arvon muutokset on kirjattu laajan tuloslaskelman muihin eriin veroilla vähennettynä ja ne sisältyvät omassa pääomassa käyvän arvon rahastoon myyntihetkeen saakka, jolloin ne siirretään omasta pääomasta tulosvai- kuttetuiksi.

KÄYPIEN ARVOJEN HIERARKIAN TASOT

Taso 1 : toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot samanlaisille omaisuuserille tai veloille.

Taso 2 : käyvät arvot, jotka on määritelty käyttäen muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Käyvät arvot perustuvat tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todennettavissa suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).

Taso 3 : käyvät arvot eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

TÄSMÄTYTSLASKELMA TASON 3 MUKAAN KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

(Tuhatta euroa)	2013	2012
	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Myytävissä olevat rahoitusvarat
Tasearvo 1.1.	776	760
Muuntoerot muissa laajan tuloslaskelman erissä	-7	17
Ostot	84	-
Myynnit	-	-1
Tasearvo 31.12.	853	776

Kaudella 2013 näistä osakkeista ei ole kirjattu myyntivoittoa eikä -tappiota. Tilikaudella 2012 kirjattiin myyntivoittoa 3 tuhatta euroa. Realisoituneet myyntivoitot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
	Ehdolliset vastikkeet	Ehdolliset vastikkeet
Tasearvo 1.1.	902	2 382
Realisoitumaton käyvän arvon muutos - liiketoiminnan muissa tuotoissa	-1 011	-1 853
Realisoitumaton käyvän arvon muutos, diskonttauksen vaikutus, sisältyy rahoituskuluihin	109	373
Tasearvo 31.12.	-	902

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMISPERIAATTEET - TASON 2 JA 3 LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät Ekokem Oy Ab:n osakkeita, jotka on luokiteltu tasolle 2. Näiden osakkeiden arvonmäärityksessä käytetään välittäjän julkaisemaa hintatietoa OTC-listalla. Markkinoiden näiden osakkeiden osalta ei kuitenkaan ole arvioitu olevan niin aktiiviset, että osakkeiden noteeraukset voitaisiin esittää tasolla 1.

Muut myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät varat, jotka on luokiteltu tasolle 3, ovat pääasiassa noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytty määrittämään

luotettavasti arvostusmenetelmien avulla. Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

VALUUTTATERMIINIT

Valuuttatermiinien käyvät arvot perustuvat raportointikauden päättymispäivänä julkaistuihin markkinahintoihin vastaavan pituisille sopimuksille.

EHDOLLISET VASTIKKEET

Tikkurila-konsernilla on tilikaudella 2011 tehtyyn yrityskauppaan liittyen ehdollinen lisäkauppahintavastuu, jonka määrä perustuu ostokohteen tilikauden 2014 taloudelliseen tulokseen. Ehdollisen vastikkeen käypä arvo arvioidaan säännöllisesti, ja sen määrittämisessä on käytetty tuottolähtöistä menetelmää. Ehdollisen vastikkeen arvioidun määrän perusteena ovat: a) kauppakirjassa sovittu laskentamalli, jota on sovellettu sellaisenaan, sekä b) laskentamalliin tulevien taloudellisten tunnus-

lukujen arvioidut tulevat, tilikauden 2014 arvot.

Hankitun liiketoiminnan tulevaa taloudellisesta kehitystä arvioitaessa Tikkurilan johto on ottanut huomioon vaihtoehtoisia tulevaisuuden skenaarioita, joista on laskettu todennäköisyyksillä painotettu keskiarvo. Tulevan taloudellisen kehityksen arvioinnissa otetaan huomioon mm. yleisen taloudellisen tilanteen, kuten bruttokansantuotteen ja kuluttajien luottamuksen kehitys, koska ne tyypillisesti korreloivat maalitytuotteiden kysynnän kanssa. Lisäksi arvioidaan muun muassa kilpailutilannetta, valuuttakurssien kehitystä, raaka-aine- ja muiden kustannusten kehitystä, ostetun liiketoiminnan aiempaa menestystä sekä absoluuttisesti että suhteessa aiemmin asetettuihin tavoitteisiin, sekä käynnissä olevia tai suunniteltuja kyseisen liiketoiminnan kehityshankkeita.

Nimelliset arvioidut lisäkauppahintaerät diskontataan nykyarvoon käyttämällä kohdeyhtiön perusteella laskettua painotettua pääoman kustannusta.

33. Johdannaissopimukset

Pääosa Tikkurila-konsernin johdannaissopimuksista suojaa alla olevia transaktioita, vaikka ne eivät täytäkään IAS 39 standardin mukaisia suojauskannan soveltamisen edellytyksiä. Johdannaissopimukset on kirjattu taseeseen arvostettuina käypiin arvoihin ja näiden käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tulosaikutteisesti.

Valuuttakurssien vaihteluilta on suojauduttu pääosin suojaamalla konsernin valuuttaposiitiota valuuttajohdannaisilla. Koska näihin valuuttajohdannaisiin ei sovelleta suojauslaskentaa, näiden käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Johdannaisvarat ja -velat on esitetty taseessa siirtosaamisissa ja -veloissa.

Johdannaisten arvostamisperiaatteet on esitetty konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVOT JA KÄYVÄT ARVOT

2013 (Tuhatta euroa)	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo, netto	Nimellisarvot
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiiniosopimukset	478	-398	80	71 572

2012 (Tuhatta euroa)	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo, netto	Nimellisarvot
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinisopimukset	240	-446	-206	47 919
Johdannaisinstrumentit tuloslaskelmassa (Tuhatta euroa)				
Rahoitustuotot			2 366	2 488
Rahoituskulut			-1 321	-6 596
Johdannaisinstrumentit taseessa, saamiset ja velat (Tuhatta euroa)				
Siirtosaamiset			478	386
Siirtovelat			398	593

Konserni on osallisena johdannaisiin liittyvissä rahoitusjärjestelyissä, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely. Nämä järjestelyt liittyvät konsernin tekemiin valuuttatermiinisopimuksiin tiettyjen rahoituslaitosten kanssa.

Konsernilla on myös johdannaisiin liittyviä rahoitusjärjestelyjä, jotka ovat niin sanotun ISDA sopimuksen alaisia. Näiden johdannaisien osalta varoja ja velkoja ei voida esittää nettomääräisenä taseessa, koska järjestely ei täytä rahoitusvarojen ja -velkojen nettotamisen kriteereitä.

Konsernilla ei ole tilinpäätöspäivänä laillisesti toimeenpantavissa olevaa oikeutta netottaa kyseisiä eriä, koska oikeus on toimeenpantavissa ainoastaan tulevaisuuden tapahtuman johdosta, kuten rahoitusveloitteiden laiminlyönnin seurauksena.

31.12.2013 (Tuhatta euroa)	Brutto- ja nettomäärät, jotka esitetty taseessa	Erät, joita koskee nettoutusjärjestely	Netto
Rahoitusvarat			
Siirtosaamiset			
Valuuttajohdannaiset	478	-188	290
Rahoitusvelat			
Siirtovelat			
Valuuttajohdannaiset	398	-296	102
31.12.2012 (Tuhatta euroa)			
Rahoitusvarat			
Siirtosaamiset			
Valuuttajohdannaiset	386	-259	127
Rahoitusvelat			
Siirtovelat			
Valuuttajohdannaiset	593	-393	199

34. Rahoitusriskien hallinta

TIKKURILA-KONSERNIN LIIKETOIMINNASTA RAHOITUSRISKIEN NÄKÖKULMASTA

LIIKETOIMINNAN KANSAINVÄLISYYS

Tikkurila toimii maantieteellisesti laajalla alueella, myyden tuotteitaan yhteensä noin 40 maassa, minkä vuoksi liiketoimintaan liittyy kunkin toiminta-alueen erityispiirteistä johtuen erilaisia rahoitusriskejä ja osin myös paikallisten lainsäädäntöjen asettamia rajoituksia. Koska valtaosa konsernin liikevaihdosta tulee euroalueen ulkopuolelta, valuuttariskeillä on olennainen merkitys Tikkurilan liikevaihtoon, tulokseen, taseeseensa ja euro-määräiseen rahavirtaan.

KAUSIVAIHTELUT

Koska maalin ja muiden konsernin tuotteiden myynti korreloi tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen kanssa, muutokset yleisessä talouskehityksessä vaikuttavat Tikkurilan liiketoimintaan. Tikkurilan myyntiin liittyy vuoden sisäinen kausivaihtelu: vuoden toisen ja kolmannen neljänneksen merkitys on suurin myyntivolyymille ja tulosehitykselle, mikä vaikuttaa myös liiketoiminnan rahavirran ajalliseen jakaumaan. Nämä kausivaihtelut aiheutuvat erityisesti kesäkauden ulkomaalaisesongista Pohjoismaissa, joissa sääolosuhteet vaikeuttavat maalaamista tai estävät kokonaan maalaustoiminnan talvikaudella.

Vuoden sisäisen vaihtelun lisäksi rakentaminen ja siihen liittyvät palvelut, joka on yksi keskeinen asiakassegmentti Tikkurilalle, ovat luontaisesti suhdanneherkkiä toimialoja. Suhdannevaihtelua Tikkurilan näkökulmasta lieventää jonkin verran se, että Tikkurilan liikevaihdosta merkittävä osa tulee korjausrakentamisesta ja renovoinnista. Lisäksi kuluttajien sisustamisratkaisut eivät tyypillisesti ole erityisen suhdanneherkkiä, vaikka niihin vaikuttaa yleinen talouden kehitys ja kuluttajien luottamuksen kehitys.

Kausivaihteluista johtuen tilikauden päätty-mishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta, muun muassa käyttöpääoman ja rahavarojen suhteen, mikä on

otettava huomioon analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä.

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää rahoitusriskeistä aiheutuvia konsernin nettutuloksen vaihteluita ja lisätä liiketoiminnan ennustettavuutta. Tikkurila Oyj:n rahoitusosasto toimii konsernin sisäisenä pankkina tarjoten tytäryhtiöille lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta, ottaen vastaan talletuksia ja hoitaen konsernin kassanhallintaan liittyviä asioita. Tikkurilan ulkoisten rahoitusransaktioiden toteuttaminen on keskitetty emoyhtiön rahoitusosastolle, ja tytäryhtiöt hoitavat omat rahoitustoimenpiteensä emoyhtiön kanssa, ellei paikallinen lainsäädäntö tai muut rajoitteet estä tätä. Seuraavissa konsernin toimintamaissa on paikallisia valuuttasäännöksiä, jotka rajoittavat rahasijoitusten tekemistä ulkomaille: Valko-Venäjä, Kiina, Ukraina, Makedonia ja Serbia. Vuoden 2013 lopussa näillä yhtiöillä oli rahavaroja 3 617 tuhatta euroa.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata ennalta määritettyjen periaatteiden mukaan konsernin kassavirtaa, taseasemaa ja tulosta rahoitusriskien aiheuttamilta epäsuotuisilta vaikutuksilta ja heilahtelulta. Tikkurila Oyj:n luottokelpoisuus pyritään säilyttämään hyvänä. Tikkurilan rahoitusta ja rahoitusriskien hallintaa säätelee Tikkurilan hallituksen hyväksymät politiikat, joiden mukaisin valtuutuksin ja periaattein konsernin operatiivinen organisaatio toteuttaa rahoitusriskien hallinnan käytännössä. Konsernin rahoitusosasto raportoi säännönmukaisesti keskeiset rahoitusriskit konsernin johtoryhmälle sekä emoyhtiön hallitukselle.

RAHOITUSINSTRUMENTEISTA SEKÄ NIIDEN MERKITYKSESTÄ JA KÄSITTELYSTÄ

Tikkurilan taseessa 31.12.2013 merkittävimpiä tase-eriä olivat käyttöpääoman eri komponentit, rahavarat sekä korollinen vieras pääoma. Myyntisaamiin ja rahavaroihin liittyvät vastapuoliriskit ovat keskeisiä, ja niiden hallinnassa vastapuolien hajautus ja vastapuolien luottoluokitus ovat keskeisessä roolissa. Valuuttatermiineitä käytetään valuut-

tariskien suojaamisessa. Niiden tarkoituksena on hallituksen määrittämän suojauspolitiikan mukaisesti suojata osa nettomääräisestä riskipositioista. Tikkurila ei sovelle IFRS-säännösten mukaista suojauslaskentaa. Rahoitusinstrumenttien käsittelyä tilinpäätöksessä on kuvattu tarkemmin "Konsernitiilinpäätöksen laatimisperiaatteet" -osiossa. Konsernilla ei tilikausilla 2013 tai 2012 ole ollut käytössä hyödykejohdannaisia.

VALUUTTARISKIT

Valuuttojen vaihtelut vaikuttavat Tikkurila-konserniin valuuttamääräisten erien käsittelyn kautta useasta eri näkökulmasta:

- valuuttamääräisten rahavirtojen kautta; ja
- muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä tilinpäätöksiä konserniraportoinnissa euroiksi, mikä vaikuttaa sekä tuloslaskelmaan että taseeseen; ja
- valuuttamääräisten investointien arvon kautta.

Valuuttariskien hallinnassa keskeisiä toimintatapoja ovat:

- matching, eli tietyssä valuutassa olevien sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen yhteensovittaminen konsernitasolla; ja
- hajautus eli usean eri valuutan käyttö, koska eri valuuttaparit eivät korreloi toistensa kanssa täydellisesti; ja
- valuuttaklausuulien käyttö osto- ja myyntisopimuksissa; ja
- johdannaisinstrumenttien käyttö.

Koska konserni ei sovelle suojauslaskentaa, liike-toiminnan kassavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien taloudelliset tulokset esitetään konsernin tuloslaskelmassa osittain eri paikassa (liikevoiton alapuolella) kuin suojattavien kassavirtojen valuuttaerot (liikevoiton yläpuolella tai osin taseessa).

Valuuttojen arvonmuutokset voivat myös välillisesti vaikuttaa merkittävästi eri maissa toimivien Tikkurila-konsernin kilpailijoiden suhteelliseen kilpailukykyyn, ja sitä kautta aiheuttaa haitallisia vaikutuksia konsernille.

TRANSAKTIORISKIT

Tilikausilla 2013 ja 2012 Tikkurilan liikevaihdosta noin neljä viidesosaa syntyi euroalueen ulkopuolella, joten valuuttakurssimuutoksilla on erittäin suuri merkitys konsernin euromääräisen liikevaihdon kehitykselle. Tilikauden voittoon kohdistuvaa valuuttakurssiriskiä pienentää se, että suuri osa kuluista toteutuu myös samassa valuutassa kuin liikevaihto. Pääasiallinen valuuttariski kohdistuu Tikkurila-konsernin muissa kuin kunkin yhtiön kotivaluutassa oleviin rahavirtoihin ja tase-eriin. Merkittävimmät sisäisten liiketoimien valuuttariskiä aiheuttavat erät ovat konserniyhtiöiden väliset liiketoimet sekä konserniyhtiöiden ja Tikkurila Oyj:n väliset lainat ja talletukset. Transaktioriskijä seurataan ja hallitaan pääosin 12 kuukauden ajanjaksoilla, koska tätä pidempien ennusteiden luotettavuus on yleisesti heikko. Konserniyhtiöt raportoivat omat 12 kuukauden valuuttavirtapositionsa kuukausittain, ja emoyhtiön rahoitusosasto kokoa konsernin nettovaluuttavirtaposition.

Transaktioriskijä suojataan nettotamalla valuuttamääräiset tulot ja menot keskenään (matching), sisältäen myös kaupallisten sopimusten valuuttaklausuleista johtuvat valuuttavirrat. Näiden toimenpiteiden jälkeen jäänyt avoin arvioitu nettoriskipositio seuraavan 12 kuukauden ajalta suojataan valuuttatermiineillä. Tikkurila Oyj:n hallitus vahvisti joulukuussa 2011 uuden rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan, jonka mukaan ennustetusta nettovaluuttavirrasta suojataan keskimäärin 50 %. Tilikauden 2013 lopussa ennustetun tulevan 12 kuukauden nettovaluuttavirran suojausaste oli noin 39 % (50 %).

Konserni hankkii raaka-aineita useilta kansainvälisiltä toimittajilta, ja joiltakin osin ostosopimusten valuuttaan on mahdollisuus vaikuttaa tai niihin saattaa liittyä valuuttaklausuleja tai vastaavia ehtoja. Joillakin konsernin tytäryhtiöiden toiminta-alueilla on myös mahdollisuus muuttaa myyntihinnoittelua valuuttojen muutosten seurauksena, vaikka nämä muutokset ovat osittain harkinnanvaraisia tai edellyttävät neuvotteluja asiakkaiden kanssa.

(Tuhatta euroa)

Transaktioriskipositio	USD	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	BYR	UAH	Muut
31.12.2013										
Pankkitilit	-	-15 658	239	-	-	-	-	-	-	-151
Lainat ja talletukset	-	-	-2 054	2 815	-1 265	18 100	13 679	4 460	8 919	712
Myyntisaamiset ja ostovelat	-787	1 803	1 140	1 145	2 965	-3 005	11 986	1 270	5 774	1 404
Ennustettu valuuttavirta	-10 118	17 206	22 463	9 577	28 103	1 314	98 742	2 154	8 818	12 341
Valuuttatermiinit	5 003	-8 794	-11 311	-	-13 994	-	-32 043	-	-	-
Avoin positio	-5 902	-5 443	10 477	13 537	15 809	16 409	92 364	7 884	23 511	14 306

(Tuhatta euroa)

Transaktioriskipositio	USD	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	BYR	UAH	Muut
31.12.2012										
Pankkitilit	7	-12 617	-	1	-	-223	-	-	-	-59
Lainat ja talletukset	-	-	-1 437	2 734	-	16 200	12 894	4 460	9 322	1 388
Myyntisaamiset ja ostovelat	-360	837	1 274	1 326	1 491	-2 078	3 775	977	5 808	304
Ennustettu valuuttavirta	-16 545	26 650	22 145	9 437	11 717	-2 330	1 131	4 290	3 749	10 810
Valuuttatermiinit	7 958	-13 983	-10 887	-	-6 136	-	-	-	-	-
Avoin positio	-8 940	887	11 095	13 498	7 072	11 569	17 800	9 727	18 879	12 443

Tilikauden 2013 aikana yhtiö on uudelleen arvioinut myyntisopimuksiinsa ja asiakkaiden kanssa olevaan sopimuskäytäntöön liittyviä tekijöitä tilanteissa, joissa ruplamääräisiä myyntihintoja Venäjällä voidaan de facto korottaa ruplan kurssin heikentyessä. Yhtiö soveltaa 2013 alkaen konservatiivisempaa laskentamallia, ja tämän perusteella alla olevan ruplariskin nimellismäärää on laskennallisesti nostettu, vaikka yhtiöllä on ainakin osittain edelleen mahdollisuus saada ruplan

valuuttakurssin muutosten vaikutus eliminoitua kaupallisiin toimin ja vaikka alla oleva liiketoiminta ei ole merkittävästi muuttunut. Vuoden 2013 aikana yhtiö on jossain määrin uudistanut käytäntöä ja on tästä lähtien soveltanut varovaisempaa toimintatapaa arvioidessaan kaupallisten sopimusten valuuttaklausuleja. Tämä aiheutti muutoksia tiettyjen valuuttojen (zloty, hryvnia, USA:n dollari) ennustettuun valuuttavirtaan.

Transaktioriskipositio koostuu taseessa olevista valuuttamääräisistä eristä sekä 12 kuukauden ennustetusta valuuttavirrasta sekä näiden erien vasta-arvosta konserniyhtiön kotivaluutassa.

Analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä on otettava huomioon, että kausivaihteluista johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta.

Valuuttakurssien muutoksen vaikutus tulokseen ennen veroja 31.12.2013 taseessa olleiden valuuttamääräisten erien osalta:

(Tuhatta euroa)	2013					2012				
	RUB	SEK	RSD	UAH	NOK	RUB	SEK	RSD	UAH	NOK
Valuutan 10 % heikkenemisen vaikutus	579	2 059	-1 372	-1 336	1 090	-1 515	2 342	-1 264	-1 375	1 005
Valuutan 10 % vahvistumisen vaikutus	-709	-2 516	1 677	1 633	-1 332	1 852	-2 863	1 544	1 681	-1 228

TRANSLAATORISKIT

Sen lisäksi, että translaatoriskit vaikuttavat tuloslaskelmiin muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräiset tuloslaskelmat euroiksi, Tikkurilan

omaan pääomaan kohdistuu euroalueen ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuutariski. Tikkurila Oyj:n hallituksen joulukuussa 2011 hyväksymän politiikan mukaisesti trans-

laatoriskejä ei suojata. Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntamisesta aiheutuvat translaatioerot esitetään konsernin omassa pääomassa muuntoerot -rivillä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET NETTOSIJOITUKSET

(Tuhatta euroa)	RUB	SEK	PLN	Muut
31.12.2013				
Oma pääoma	45 789	34 273	27 011	4 935
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	5 088	3 808	3 001	548
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-4 163	-3 116	-2 456	-449

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET NETTOSIJOITUKSET

(Tuhatta euroa)	RUB	SEK	PLN	Muut
31.12.2012				
Oma pääoma	55 281	37 115	23 611	10 282
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	6 142	4 124	2 623	1 142
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-5 026	-3 374	-2 146	-935

KORKORISKIT

Tikkurila-konsernilla on liiketoiminnassaan tilikausilla 2013 ja 2012 ollut seuraavanlaisia korollisia varoja ja velkoja:

Korolliset varat:

- käteisvarat
- määräaikaistalletukset
- korolliset lainasaamiset
- korolliset kauppahintasaamiset

Korolliset velat:

- leasing- ja osamaksurahoitus
- luotolliset tiliratkaisut
- Tikkurila Oyj:n liikkeelle laskemat yritystodistukset
- pitkäaikaiset lainamiinit (revolving credit facility)
- pitkäaikaiset pankkilainat (term loan)
- muut korolliset velat

Tikkurilan korollisiin nettovelkoihin kohdistuu korkojen rahavirtariski. Tikkurilan liiketoimintasykli

noudattaa pääsääntöisesti talouden yleistä kehitystä, jolloin konsernin liiketoiminnan kassavirta on vahvempi talouden syklin ja yleensä tällöin myös korkojen ollessa noususuunnassa; toisaalta talouden syklin hidastuessa ja korkojen laskiessa konsernin kassavirta on tyypillisesti heikompi. Tästä syystä johtuen Tikkurila pitää konsernin korkosidonnaisuusajan (duraatio) lyhyenä, jolloin liiketoiminnan kassavirta ja korkotason muutos noudattavat soveltuvin osin samaa sykliä. Joului-

kuussa 2011 päivitetyn rahoituspolitiikan mukaisesti Tikkurila ei käytä korkojohdannaisia korkorisikien hallinnassa.

Tikkurilan korolliset rahoitusvarat ja -velat jakautuvat kiinteä- ja vaihtuvakorkoisin varoihin ja velkoihin seuraavan taulukon mukaisesti. Rahoitusinstrumentti on määritelty kiinteäkorkoiseksi

silloin, kun sen korkojakso on kiinteä koko juoksuajan ottamatta huomioon sitä, onko instrumentti pitkä- vai lyhytaikainen.

(Tuhatta euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Kiinteäkorkoiset		
Rahoitusvarat *	1 415	1 581
Rahoitusvelat	-18 136	-36 766
Netto	-16 721	-35 185
Vaihtuvakorkoiset		
Rahoitusvarat	3 626	4 639
Rahoitusvelat	-59 656	-59 787
Netto	-56 030	-55 148

* ei sisällä käteisvaroja

KORKOMUUTOKSEN VAIKUTUS TIKKURILAN TULOKSEEN

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 olleen 48,6 (31.12.2012: 80,8) miljoonan euron nettovelkapositioiden yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutus Tikkurila-konsernin tulokseen ennen veroja seuraavan tilikauden aikana olisi noin -0,6 (-0,7) miljoonaa euroa. Vastaavasti yhden prosenttiyksikön koron lasku parantaisi tulosta ennen veroja samalla määrällä. Herkkyysanalyysissä on oletettu, että korkomuutos tapahtuu vuoden alussa ja että korkomuutos on samanlainen eri korkoperiodeissa, eli kyseessä koko korkokäyrän samansuuruinen siirtyminen. Lisäksi on oletettu, että nettovelkapositio säilyy ennallaan ja valuuttakurssien muutosten vaikutus olisi nolla. Lyhytaikaisten lainojen osalta on oletettu, että lainat uudistetaan eräpäivänä. Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen osalta korkomuutoksen vaikutus on laskettu seuraavasta koronmääräytymispäivästä alkaen. Nettovelloissa on mukana käteiset varat ja muut rahavarat, joiden korkojen on kuitenkin oletettu olevan muuttumattomia tai niiden muutosten on oletettu tapahtuvan vasta seuraavan tilikauden jälkeen. Tikkurilan liiketoiminnasta johtuvan kausivaihtelun vuoksi tilinpäätöshetken tilanne ei yleensä ole kaikilta osin tyypillinen, joten korkoherkkyys vaihtelee tilikauden aikana. Mikäli tilikauden 2013 keskimääräisen, kunkin kuukauden lopun tilanteen mukaisena keskiarvona laskettuna, nettovelan määrä olisi tilikaudella 2014 keskimäärin samaa ta-

soa, eli noin 88 miljoonaa euroa, edellä mainituin oletuksin ja periaattein lasketun yhden prosenttiyksikön suuruisen koron nousu lisäisi konsernin tilikauden 2014 korkokuluja noin 0,9 miljoonalla eurolla ja vastaavasti koron laskun yhdellä prosenttiyksiköllä alentaisi korkokuluja vastaavasti samalla määrällä.

LUOTTORISKIT

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, ettei sopimuksen vastapuoli kykene suoriutumaan velvoitteistaan, eli kyseessä on vastapuoliriski. Tikkurilassa merkittävimmät luottoriskien alaiset erät ovat myyntisaamiset ja lyhytaikaiset sijoitukset sekä käteisvarat.

Myyntisaamisiin liittyvän luottoriskien hallinnan periaatteet on määritelty konsernin luottoriskipolitiikassa. Myyntisaamisiin liittyvän luottoriskien hallinnointi on hajautettu liiketoimintayksiköihin, mutta konsernin emoyhtiön rahoitusosasto seuraa sitä keskitetysti. Tikkurilan laaja ja maantieteellisesti hajaantunut asiakaskunta pienentää suurten luottoriskikeskittymien riskiä, vaikka joillakin suurilla kauppa- ja rakennusmaalien vähittäismyymäläketjuilla on suhteellisen suuri merkitys. Myyntisaamisiin liittyvää luottoriskiä hallitaan asiakas- ja luottolimiiteillä, jotka ottavat huomioon asiakkaan aikaisemman myyntihistorian ja luottokelpoisuuden. Uusille asiakkaille tehdään luottoriskitarkastus ennen kuin myynti aloitetaan.

Tikkurila pienentää myyntisaamisiin kohdistuvaa luottoriskiä soveltuvin osin ennakkomaksu- ja luottovakuutusten avulla.

Ennakkomaksut ovat käytössä Venäjällä, jossa noin 17 % (12 %) tilikauden 2013 myynnistä tapahtui ennakkomaksua vastaan.

Luottovakuutus on käytössä Puolassa, jossa noin 76 % (78 %) tilinpäätöshetken myyntisaamisista 31.12.2013 on vakuutettu. Vakuutusehtojen mukaan Tikkurila on oikeutettu saamaan 90 % vakuutetusta saatavasta, mikäli asiakas ei maksa velkaansa.

Suomessa Tikkurila pienentää myyntisaamisiin kohdistuvaa luottoriskiä myymällä osan saatavistaan rahoitusyhtiölle, joka ottaa kantaakseen saataviin liittyvän luottoriskien.

Sijoituksiin ja käteisvaroihin liittyvää luottoriskiä säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen määrittämät periaatteet. Tikkurila hallinnoi tätä vastapuoliriskiä hajauttamalla ylijäämälikvideettiansa usean vastapuolen kesken ja tallettamalla ylijäämälikvideettiin hyvälaatuisiin, hallituksen määrittämän politiikan sallimiin jälkimarkkinakelpoisiin yritys- ja sijoitustodistuksiin sekä pankkitalletuksiin. Sijoituksiin kohdistuva luottoriski on keskitetty pääsääntöisesti Tikkurila Oyj:öön, sillä tytäryhtiöt tallettavat ylijäämälikvideettinsä emoyhtiöön.

Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden maksimiluottoriskiä.

Raportointikauden päättymispäivänä rahoitusvarojen maksimiluottoriski oli:

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2013	31.12.2012
Myytävissä olevat rahoitusvarat	20	3 590	3 281
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	23, 33	478	386
Lainat ja muut saamiset	21, 22, 23, 24	115 856	108 757
Yhteensä		119 924	112 424

Lainojen ja muiden saamisten valuuttajakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

(Tuhatta euroa)	31.12.2013	31.12.2012
EUR	24 420	22 691
SEK	24 741	26 606
RUB	24 931	23 501
PLN	19 493	13 764
DKK	3 945	3 875
RSD	5 327	3 951
UAH	2 902	3 861
Muut	10 097	10 508
Yhteensä	115 856	108 757

Myyntisaamisten luottotappiovarauksen muutos

(Tuhatta euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Tasearvo 1.1	9 864	9 220
Kurssierot	-351	104
Lisäykset	2 370	2 533
Käytetyt	-1 029	-479
Liiketoimintojen myynnit /- hankinnat	0	-12
Vähennykset	-992	-1 502
Yhteensä	9 862	9 864

Lainojen ja muiden saamisten ikäjakaukama tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

(Tuhatta euroa)	Tasearvo 31.12.2013	Tasearvo 31.12.2012
Erääntymättömät	106 089	95 696
0–90 päivää erääntyneet	5 577	10 075
91–180 päivää erääntyneet	2 239	1 795
181–365 päivää erääntyneet	1 422	752
yli 365 päivää erääntyneet	529	439
Yhteensä	115 856	108 757

Konserni kirjaa arvonalentumistappion saamisista, kun on objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä tai maksujen laiminlyöntiä. Vuonna 2013 Tikkurila kirjasi 1,8 milj. euroa luottotappioita (1,6 milj. euroa) erääntyneistä lainoista ja muista saamisista.

Saamisista osakkuusyrityksiltä on kirjattu arvonalennustappiota tilikaudella 2013 0,2 (0,0) milj. euroa. Saamisista yhteisyrityksiltä ei ole kirjattu arvonalennustappioita tilikaudella 2013 eikä 2012.

MAKSUVALMIUSRISKIT

Tikkurilan liiketoiminnalle on olennaista tilikauden sisäinen kausivaihtelu, joka jonkin verran vaihtelee eri maantieteellisillä alueilla ja joka on voimakasta Pohjoismaissa kesän ulkomaalauskauden merkityksestä johtuen. Käyttöpääoman tarve kasvaa tyyppisesti kesän loppuun asti, jolloin suurin osa ulkomaalimyyntistä tuloutuu. Tämä aiheuttaa vuoden sisäisiä haasteita konsernin maksuvalmiuden hoidolle.

Tikkurila hallitsee maksuvalmiusriskiä pääasiallisesti lainajärjestelyin sekä kommitoitujen luottolimiittien avulla sekä myymällä osan myyntisaamisista rahoitusyhtiölle. Ylijäämälikvideetti pidetään joko pankkitilillä tai erittäin likvideissä lyhytaikaisissa sijoituksissa.

Syyskuussa 2011 kolmen pankin kanssa allekirjoitettu 180 miljoonan euron lainajärjestely jatkautuu 60 miljoonan euron viiden vuoden pituiseen pankkilainaan (term loan) ja 120 miljoonan euron kolmen vuoden pituiseen valmiusluottolimiittiin. Valmiusluottolimiittiin sisältyi optio jatkaa laina-aikaa pankkien niin halutessa yhteensä kahdella vuodella. Syyskuussa 2013 yhtiö käytti pidennysoptioon ja sopi laina-ajan pidennyksestä yhdellä vuodella. Tämän lisäksi Tikkurila allekirjoitti lokakuussa 2011 kahdenvälisen 25 miljoonan euron valmiusluottolimiitin. Näihin lainajärjestelyihin liittyy nettovelkojen ja oman pääoman sekä nettovelkojen ja EBITDA:n (käyttökate) suhteeseen sidotut kovenantit. Nettovelkojen suhde omaan pääomaan saa olla enintään 1,30 ja nettovelkojen suhde EBITDA:aan saa olla enintään 3,50. Tunnuslukuja laskettaessa nettovelat lasketaan neljän peräkkäisen vuosineljänneksen keskiarvona ja EBIT-

DA lasketaan neljän edeltävän vuosineljänneksen summaksi. Jos Tikkurila rikkoo nämä kovenantit, erääntyy laina heti takaisinmaksettavaksi, mikäli rahoittajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina. Rahoitussopimuksiin liittyy myös ehtoja, joiden mukaan merkittäviin investointeihin tai yrityshankintoihin tarvitaan rahoittajien suostumus. Näiden rahoitusjärjestelyjen lisäksi Tikkurila Oyj on allekirjoittanut nimellisarvoltaan 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman, jonka puitteissa on mahdollista laskea liikkeelle vähintään yhden vuorokauden ja enintään 364 vuorokauden pituisia Tikkurila Oyj:n yritystodistuksia.

Vuoden 2013 lopussa Tikkurilalla oli käytössään nostamattomana yhteensä 145 (145) miljoonan euron valmiusluottolimiitti sekä 10 (10) miljoonan kommitoidut luottolimitit. Yritystodistuksia oli tilinpäätöshetkellä laskettu liikkeelle yhteensä 15 (33,5) miljoonalla eurolla. Pankkitileillä oli tilikauden päättyessä 29 (16) miljoonaa euroa.

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi konsernissa on käytössään tulevien rahavirtojen rullaava enustaminen. Lisäksi konsernin rahoitus pyritään hajauttamaan useaan eri rahoitusmuotoon (oma pääoma, vieras pääoma), useaan eri instrument-

tityyppiin, useaan eri maturiteettiin uudelleenrahoitusriskien pienentämiseksi, tarvittaessa useaan eri valuuttaan ja useaan vastapuoleen.

Konsernin operatiivisessa toiminnassa hyödynnetään erilaisia netting- ja pooling -järjestelyjä sen

varmistamiseksi, että rahavirrat liikkuvat mahdollisimman tehokkaasti ja että konsernilla on mahdollisimman hyvä läpinäkyvyys rahavirtoihin. Tämä ei kuitenkaan ole vielä kokonaisvaltaisesti

mahdollista joillakin konsernin toiminta-alueilla, erityisesti SBU Eastin alueella.

Vieraan pääoman erääntymisjakaumat tilikauden päättämispäivänä 31.12. olivat seuraavat:

(Tuhatta euroa)

31.12.2013	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2014	2015	2016	2017	>2017
Rahoituslaitoslainat	61 692	64 628	2 902	863	60 863	-	-
Yritystodistukset	14 936	15 000	15 000	-	-	-	-
Muut korolliset velat	2	2	2	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	1 161	1 284	587	364	147	122	65
Ostovelat	42 315	42 315	42 315	-	-	-	-
Takaussopimukset	3 024	3 024	3 024	-	-	-	-
Yhteensä	123 130	126 252	63 829	1 227	61 010	122	65
Johdannaisvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma							
Termiinisopimukset							
saatavat rahavirrat	61 219	61 219	61 219	-	-	-	-
lähtevät rahavirrat	-61 139	-61 139	-61 139	-	-	-	-
Yhteensä	80	80	80	-	-	-	-

(Tuhatta euroa)

31.12.2012	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2013	2014	2015	2016	>2016
Rahoituslaitoslainat	61 863	65 659	3 013	882	882	60 882	-
Yritystodistukset	33 302	33 500	33 500	-	-	-	-
Muut korolliset velat	2	2	2	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	1 386	1 507	601	480	265	125	35
Ostovelat	43 491	43 491	43 491	-	-	-	-
Ehdollinen vastike	902	1 222	-	-	1 222	-	-
Takaussopimukset	2 666	2 666	2 666	-	-	-	-
Yhteensä	143 612	148 047	83 273	1 362	2 369	61 007	35
Johdannaisvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma							
Termiinisopimukset							
saatavat rahavirrat	22 842	22 842	22 842	-	-	-	-
lähtevät rahavirrat	-23 048	-23 048	-23 048	-	-	-	-
Yhteensä	-206	-206	-206	-	-	-	-

Taulukoissa esitetyt luvut ovat diskonttaamattomia.

PITKÄAIKAIISIIN SIOITUKSIIN LIITTYVÄ HINTARISKI

Tikkurila Oyj:llä on hallussaan Ekokem Oy:n osakkeita, jotka on arvostettu raportointikauden päättyessä markkinahintaan. Nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi, joten niiden realisoitumaton arvomuutos veroilla vähennettynä on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Ekokem Oy:n osakkeiden lisäksi yhtiöllä on hallussa pieni määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenuun. Nämä

osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia, henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä sekä ympäristön huoltoon liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytään määrittämään arvostusmenetelmien avulla, koska käypää arvoa koskevien järjevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytään kohtuudella arvioimaan.

PÄÄOMAN HALLINTA

Pääoman hallinnan tavoitteena Tikkurila-konsernissa on varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys lyhyellä ja pitkällä aikavälillä liiketoiminnan tarpeisiin ottaen huomioon toimintaympäristön riskitekijät, esimerkiksi rahoituksen saatuuteen ja hintaan liittyvät riskit. Lisäksi pääoman hallinta on keskeisesti sidoksissa asetettuihin liiketoiminnan kasvutavoitteisiin, uusien liiketoimintojen ja maantieteellisen jakauman mahdollisiin muutoksiin sekä reagointiherkkyyden säilyttämi-

seen kilpailutilanteiden muuttuessa. Pääoman tarvetta ja hallintaa suunniteltaessa otetaan soveltuvin osin huomioon myös ulkoisten sidosryhmien vaatimukset, kuten esimerkiksi omistajien vaatimukset voitonjaolle ja viranomaisten vaatimukset tai rajoitteet kunkin konserniyhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman tasoille ja niiden keskinäiselle suhteelle.

Tikkurilan ensisijainen rahoituslähde on sen operatiivisesta liiketoiminnasta kertyvä rahavirta. Jos rahavirta ja olemassa olevat rahoitusjärjestelyt eivät riitä, on yhtiöllä erilaisia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta: muun muassa vieraan pääoman ehtoinen rahoitus rahoituslaitoksilta tai laskemalla liikkeelle arvopapereita, oman pääoman ehtoinen rahoitus nykyisiltä ja/tai uusilta osakkeenomistajilta, käyttöpääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet ja omaisuuden myynti.

Tikkurila Oyj:n hallitus asetti syksyllä 2012 uudet pitkän aikavälin tavoitteet konsernin nettovelkaantumisasteelle (gearing) ja sidotun pääoman tuottoosentille (ROCE-%): vuonna 2018 nettovelkaantumisasteen tulee olla alle 70 % tasolla ja vastaavasti sidotun pääoman tuottoosentti tulee ylittää 20 %.

Osaan Tikkurila Oyj:n solmimista lainasopimuksista liittyy yhtiön pääomarakenteeseen liittyviä kovenantteja, joiden rikkoutuessa yhtiö joutuisi maksamaan lainat takaisin välittömästi, mikäli lainantajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina. Näitä kovenantteja on kuvattu tarkemmin kohdassa "Maksuvalmiusriski".

Kun Tikkurila-konserni analysoi mahdollisia investointikohteita, niiden yhtenä keskeisenä arviointikriteerinä on diskontattujen kassavirtojen nettonykyarvo, jossa laskentakorko on sidoksis-

sa pääoman painotettuun keskikustannukseen (WACC), mihin vaikuttaa muun muassa pääomarakenne.

Tikkurila Oyj:n hallitus on antanut osingonjakoa koskevan periaatelinjauksen, jonka mukaisesti Tikkurila Oyj:n osingonjaon määrä on tavoitteellisesti vähintään 40 % vuotuisesta nettotuloksesta, kun kertaluonteisten erien vaikutus on eliminoitu. Hallituksen ehdotus 25.3.2014 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle on, että yhtiö jakaisi osinkoa 0,80 euroa osakkeelta, mikä vastaa noin 69 % konsernin tilikauden 2013 nettotuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja niiden verovaikutusta.

(Tuhatta euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Oma pääoma	208 083	198 909
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Yhteensä	208 083	198 909
Korolliset velat, pitkäaikaiset	60 283	60 628
Korolliset velat, lyhytaikaiset	17 509	35 925
Rahavarat	29 171	15 739
Nettovelat	48 621	80 814
Gearing, %	23,4 %	40,6 %
Omavaraisuusaste, %	50,1 %	45,9 %
EBITDA	93 809	91 468
nettovelat/EBITDA	0,52	0,88
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma		
Liikearvo	66 388	66 971
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	1 433	1 859
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	125 049	139 707
Nettokäyttöpääoma	81 093	90 480
Sitoutunut pääoma yhteensä	273 963	299 017

35. Muut vuokrasopimukset

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Muut vuokrasopimukset sisältävät tila-, kaluste-, maa-, mainostila- ja varastotilavuokria. Kalustovuokrat koostuvat trukeista, henkilöautoista sekä kuljetus- ja nostokalustoista. Vuokraehdot vaihtelevat maittain. Sopimusten uudistamiset ovat mahdollisia.

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Yhden vuoden kuluessa	10 454	10 132
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	14 152	18 499
Yli viiden vuoden kuluessa	9 473	12 521
Yhteensä	34 079	41 152

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralle antajana, koostuvat pääosin omien ja vuokrattujen tilojen edelleenvuokrauksesta. Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Yhden vuoden kuluessa	947	459
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	1 161	469
Yli viiden vuoden kuluessa	899	995
Yhteensä	3 007	1 923

36. Vastuusitoumukset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Taseen velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Muut lainat	-	-
Annetut kiinnitykset	102	102
Lainat yhteensä	-	-
Annetut kiinnitykset yhteensä	102	102
Vastuusitoumukset		
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	204	230
Muiden sitoumusten puolesta	2 652	2 436
Muut vastuut omasta puolesta	168	-
Vuokravastuut	34 079	41 152
Vastuusitoumukset yhteensä	37 103	43 818

HANKINTASITOUKSET:

Konsernilla oli aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia 1,1 milj. euroa (1,4 milj. euroa) tilikauden 2013 päättyessä.

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia oli 0,0 milj. euroa (0,0 milj. euroa) vuoden 2013 lopussa.

MUUT SITOUKSET JA KESKENERÄISET JURIDISET RIIDAT

Maalinvalmistuksen prosesseissa käytetään vaarallisia aineita, kemikaaleja ja myrkyllisiä yhdisteitä. Tästä johtuen ympäristön ja maaperän saastumista vahingon seurauksena ei täysin voida sulkea pois, vaikka Tikkurila noudattaa toiminnassaan sekä tuotantolaitosten rakentamisessa, käytössä ja kunnossapidossa lakeja, asetuksia ja turvallisuusstandardeja sekä omia sisäisiä turvallisuusohjeita.

Mikäli nykyisissä toimintaolosuhteissa tapahtuisi muutoksia, tapahtuisi ympäristövahinko tai yhtiö tekisi jonkun tuotantolaitoksen sulkemis- tai siirtopäätöksen, näiden tapahtumien seurauksena voisi aiheutua velvollisuus maaperän puhdistus- tai ennallistamistoimenpiteisiin. Vastaavasti mikäli viranomaisten toiminnan seurauksena muutokset ympäristölainsäädäntöön ja/tai -asetuksiin aiheuttaisivat konsernille lisävelvoitteita, näistä voisi aiheutua konsernille velvoitteita, joilla voisi olla olennainen haitallinen vaikutus konsernin taloudelliseen tulokseen.

Tikkurilan johdon oletusten ja arvioiden mukaisesti tilikauden lopussa ei ollut tiedossa sellaisia

muutoksia toimintaolosuhteissa, jotka aikaiseman tapahtuman seurauksena aiheuttaisivat velvoitteen, minkä täyttäminen edellyttäisi taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja minkä seurauksena edellä mainitun kaltainen ympäristöön liittyvä varaus olisi kirjattava.

Tikkurila on antanut asiakkailleen toimitus- ja palvelusopimusten yhteydessä tietyt tuotteisiinsa liittyviä takuita. Mikäli näihin liittyen konsernille syntyisi maksuvelvoitteita, joiden toteutuminen olisi todennäköistä ja joiden määrä olisi arvioitavissa luotettavasti, nämä velvoitteet esitettäisiin joko varauksissa tai siirtovelvoissa.

Näiden ehdollisten velvoitteiden tarkkaa toteutumisasijainta ja määrää ei ole tiedossa, joten maksuvelvoitteen kirjaaminen edellyttää johdon arviota.

Konsernin tuotteita ja palveluita myydään ulkopuolisille tukku- ja vähittäiskauppaan erikoistuneille yrityksille sekä lisäksi, erityisesti teollisuus- ja ammattilaisuutteenä tietyillä markkinoilla, suoraan Tikkurila-tuotteiden loppuasiakkaille. Tikkurila-konsernin yhtiöt laativat eri asiakkaiden ja asiakasryhmien kanssa myyntiin liittyviä puite-, toimitus- ja muita sopimuksia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 Tikkurila-konsernin yhtiöillä oli asiakkaiden kanssa tehtyjä, tilinpäätöshetken yli ulottuvia sopimuksia, joissa on Tikkurilaa sitovia ehtoja. Valtaosin Tikkurilaa sitovat alennus-, kustannus- tai takuusitoumukset ovat ehdollisia. Sopimukset edellyttävät Tikkurilan tuotteiden ostamista ja perustuvat asiakkaiden tulevaisuudessa tekemien ti-

lausten määrään tai arvoon. Joissakin tapauksissa Tikkurila-konsernin yhtiöillä on kuitenkin myös sitoumus tiettyjen palveluiden tarjoamisesta tai osallistumisesta asiakkaidensa myynninedistämis- toimenpiteisiin ilman suoraa sidonnaisuutta Tikkurila-tuotteiden toimituksiin.

Vuonna 2006 Tikkurila myi tytäryhtiönsä Lövholsgränd 12 AB:n Skanska Nya Hem AB:lle. Myyty yritys omisti maa-alueen ja rakennuksia Lövholmenilla Tukholmassa. Lopullinen kauppahinta oli sidottu rakennusneliömetrien määrään (ns. BTA), jolle ostaja saa luvan rakentamiseen. Vuonna 2006 alustava kauppahinta saatiin ja siitä laskettu voitto kirjattiin tulona. Alkuperäisten liiketapahtuman ehtojen mukaan, jos todellinen rakennusneliömetrien määrä ylittää tai alittaa ennakolta sovitun vaihteluvälin, lasketaan kauppahinnan oikaisu joko ylös- tai alaspäin. Rakennusneliömetrien alempi raja sovitulla vaihteluvälillä asetettiin niin, että nykyisin hinnan alaspäin tehtävän oikaisun riskiä pidetään pienenä.

Koska Tukholman kaupungin rakennuslupien myöntämisprosessi kyseiselle maa-alueelle on viivästynyt, kaupan osapuolet päättivät vuonna 2013 pidentää alkuperäisen sopimuksen liiketapahtuman viimeistelyn tapahtuvaksi viimeistään 31 päivä joulukuuta 2019. Uudistettujen ehtojen mukaan, mikäli vuoden 2019 loppuun mennessä kyseiselle alueelle ei ole lopullista kaupunkikaavaa rakennusneliömäärin, Skanskalla on mahdollisuus joko viimeistellä liiketoimi alkuperäisellä kauppahinnalla ilman oikeutta myöhemmin tarkistaa kauppahintaa tai perua liiketoimi ja antaa Tikku-

rilan ostaa omaisuus takaisin alkuperäisellä kaup- pahinnalla. Jos liiketoimi peruttaisiin, Tikkurila on sitoutunut tietyn rajoituksen korvaamaan Skanskalle kulut, jotka ovat koituneet omaisuuden valmistelemisestä jatkotoimenpiteisiin.

Tikkurila Oyj on vastaajana kanteessa, jossa Tikkurilan Suomen liiketoimintojen entinen asiakas vaatii yhteensä noin 0,3 miljoonan euron vahingonkorvausta. Asia on vireillä Helsingin hovioikeudessa. Tikkurilan näkemyksen mukaan kanne on perusteeton.

Tikkurila Oyj on vastaajana eräissä palveluiden ulkoistamiseen liittyvässä kanteessa, joka on keskenäinen tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 ja jonka taloudellinen intressi ei ole merkittävä. Tikkurilan näkemyksen mukaan kanne on perusteeton.

37. Osakeperusteiset maksut

HALLITUKSEN PERIAATEPÄÄTÖS HELMIKUUSSA 2012

Avainhenkilöiden sitouttamiseksi ja kannustamiseksi Tikkurila Oyj:n hallitus päätti helmikuussa 2012 uudesta osakeperusteisesta järjestelmästä. Yhtiöllä ei ole aikaisemmin ollut henkilöstöä koskevaa osakeperusteista palkitsemista.

Vuonna 2012 päätetyssä osakeperusteisessa järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: tilikaudet 2012–2014, 2013–2015 ja 2014–2016. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmään osallistuminen ja palkkion saaminen edellyttää, että avainhenkilö on ostanut markkinoilta ja omistaa Tikkurilan osakkeita järjestelmän ehtojen mukaisesti. Ansaintajaksojen 2012–2014 ja 2013–2015 mahdolliset suoriteperusteiset palkkiot perustuvat Tikkurila-konsernin operatiiviseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovelkaan. Lisäksi avainhenkilöillä on mahdollisuus ansaita ansaintajaksolta 2012–2014 ehdollista palkkiota, joka on sidottu työ- tai toimosuhteen voimassaoloon. Palkkioiden määrä riippuu ostettujen osakkeiden määrästä, työ- tai toimosuhteen voimassaolosta ja ansaintakriteerien toteutumisesta kunkin ansaintajakson aikana. Palkkiot maksetaan kunkin ansaintajakson jälkeen osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Palkkiota ei makseta, mikäli avainhenkilön työ- tai toimosopimus päättyy ennen palkkioiden maksamista.

Osakeperusteisen järjestelmän kohderyhmään kuuluu tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 yhteensä 10 hallituksen valitsemaa avainhenkilöä.

ANSAINAJAKSON 2012–2014 PÄÄASIAALLISET EHDOT JA PALKITSEMISEN PERUSTEENA OLEVAT TALOUDELLISET TAVOITTEET

JÄRJESTELMÄÄN KUULUVIEN OSAKKEIDEN ENIMMÄISMÄÄRÄ KULLEKIN OSALLISTUJALLE

Hallitus päättää kullekin osallistujalle yhtiön osakkeiden enimmäismäärän, jonka ostamalla hän voi osallistua järjestelmään. Osakkeiden oston kukin

järjestelmään kuuluva henkilö suorittaa omilla varoillaan ja omalla riskillään. Järjestelmään osallistumisen ja palkkion maksamisen edellytyksenä on, että osallistuja on ostanut Tikkurila Oyj:n osakkeita markkinoilta ennen 1.1.2013. Palkkiota maksetaan vain siltä osin, kun osallistuja omistaa ostettuja osakkeita palkkion maksuhetkellä.

EHDOLLINEN OSAKEPALKKIO

Mikäli osallistuja edelleen omistaa ostetut osakkeet ja osallistujan työ- tai toimosuhde on voimassa palkkion maksuhetkellä, osallistuja saa yhtä ennen 1.1.2013 ostettua osaketta kohden ehdollisena osakepalkkiona yhden osakkeen arvon joulukuussa 2014. Palkkio maksetaan puoliksi rahana ja puoliksi osakkeina.

SUORITEPERUSTEINEN OSAKEPALKKIO

Osallistujalla on ehdollisen osakepalkkion lisäksi mahdollisuus ansaita ansaintajaksolta osakkeita palkkiona ansaintajakson ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitus päättää suoriteperusteisen osakepalkkion ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen. Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää sen, kuinka suuri osa enimmäispalkkiosta maksetaan osallistujalle. Hallituksella on oikeus muuttaa ansaintakriteereille asetettuja tavoitteita ansaintajaksolla tapahtuneesta merkittävästä muutoksesta johtuen. Palkkio maksetaan puoliksi rahana ja puoliksi osakkeina. Ansaintajaksolle 2012–2014 ansaintakriteereiksi asetettu konsernin operatiivisen käyttökatteen (EBITDA) ja nettovelan kehitys verrattuna ennalta asetettuun tavoiteskaalaan.

OMISTUSVELVOITE

Osallistujan tulee sitoutua olemaan myymättä järjestelmän perusteella palkkioksi saamia osakkeita vähintään bruttovuosipalkkansa arvosta kunnes hänen työ- tai toimosopimuksensa lakkaa.

MUITA KESKEISIÄ EHTOJA

Palkkiota ei makseta osallistujalle, jos hän on myynyt ostetut osakkeet tai hänen työ- tai toimosopi-

muksensa päättyy ennen palkkion maksamista. Suoriteperusteisen osakepalkkion määrä on kullakin ansaintajaksolla enintään neljän (4) osakkeen arvo kutakin ostettua osaketta kohti. Osallistujalle vuodessa maksettavan osakepalkkion enimmäismäärä on kuitenkin aina osallistujan palkkion maksuhetkeä edeltävän kuukauden bruttopalkka kerrottuna kahdellakymmenelläneljällä.

ANSAINAJAKSON 2013–2015 PÄÄASIAALLISET EHDOT JA PALKITSEMISEN PERUSTEENA OLEVAT TALOUDELLISET TAVOITTEET

Ansaintajakson 2013–2015 pääasialliset ehdot ovat identtiset ansaintajakson 2012–2014 ehtojen kanssa pois lukien seuraavat poikkeukset: ansaintajaksolta 2013–2015 ei ole mahdollista ansaita ehdollista osakepalkkiota, ja lisäksi ansaintajakson 2013–2015 palkitsemisen perusteena oleva skaala taloudellisille tavoitteille, joiden perusteella suoriteperusteisen osakepalkkion suuruus määräytyy, poikkeaa ansaintajakson 2012–2014 tavoiteskaalasta, vaikka alla olevat tunnusluvut ovat samat eli konsernin operatiivinen käyttökatte (EBITDA) ja nettovelka. Mahdollisten osakepalkkioiden maksuajankohta on keväällä 2016.

JÄRJESTELMÄN ANSAINAJAKSOIHIN 2012–2014 JA 2013–2015 OSALLISTUVIEN HENKILÖIDEN OSAKEOMISTUS

OSALLISTUVIEN OSAKEOMISTUS 31.12.2013
Tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 järjestelmään kuuluvien henkilöiden järjestelmään liittyvät osakeomistukset olivat seuraavat ansaintajaksojen 2012–2014 ja 2013–2015 osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän ehtojen mukaisesti:

Positio	Henkilöitä	Osakkeita	% enimmäismäärästä
Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja	1	14 000	100 %
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	4	16 000	100 %
Muut henkilöt	5	14 000	100 %
Yhteensä	10	44 000	100 %

JÄRJESTELMÄN ANSAINAJAKSON 2012–2014 LASKENNALLINEN ARVO

Yllämainittujen osakeomistusten ja järjestelmän ehtojen mukaisesti ansaintajakson 2012–2014 palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä, kun otetaan huomioon sekä ehdollinen osakepalk-

kio että suoriteperusteinen osakepalkkio ja kun ei oteta huomioon kunkin henkilön bruttopalkkaan sidottua maksimimäärää, vastaa 220 000 Tikkurilan osakkeen arvoa, josta puolet maksetaan rahana ja puolet osakkeina.

Perustuen osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän sekä sen ansaintajakson 2012–2014 ehtoihin, arvioon tulevasta taloudellisesta kehityksestä, 31.12.2013 vallinneeseen Tikkurila Oyj:n osakekurssiin sekä olettaen järjestelmään osallistuvien työ- tai toimosuhteen sekä

tämän järjestelmän mukaisten osakeomistusten säilyvän 31.12.2013 tilanteen mukaisina, niin tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 ansaintajakson 2012–2014 laskennallinen kokonaisarvo oli yhteensä noin 2,6 miljoonaa euroa (noin 2,4 miljoonaa euroa 31.12.2012). Tämän ansaintajakson perusteella tilikaudella 2013 kirjattiin yhteensä 1,0 miljoonaa euroa (0,5 miljoonaa tilikaudella 2012) konsernin tuloslaskelmaan henkilöstökuluksi ja -0,1 (-0,1) miljoonaa euroa laskennallisina veroina, joten tämä osakeperusteisen palkitsemisen osa heikensi konsernin tilikauden nettotulosta 0,9 (0,5) miljoonalla eurolla. Vastaavasti mikäli mitkään taustaoletukset eivät muuttuisi ja osallistujien osakeomistus sekä työ- ja toimeisuhteet säilyisivät 31.12.2013 tilanteen mukaisina sekä lisäksi Tikkurila Oyj:n osakekurssi säilyisi muuttumattomana 31.12.2013 päätöskurssin tasolla, tämän osakeperusteisen järjestelmän tämän osan arvioitu vaikutus tilikauden 2014 henkilöstökuluihin konsernituloslaskelmassa olisi noin 0,9 miljoonaa euroa ja vaikutus nettotulokseen vero-oikaisun jälkeen noin 0,7 miljoonaa euroa tuloista heikentävä. Konsernitaseessa 31.12.2013 oli osakeperusteisen järjestelmän tähän osaan liittyen noin 0,9 (0,3) miljoonan euron koroton velka sekä yhteensä 0,2 (0,1) miljoonan euron laskennallinen verosaaminen.

Järjestelmän laskennallinen kokonaisarvo muuttuu, kun sen keskeisissä taustamuuttujissa tapahtuu muutoksia. Esimerkiksi Tikkurila Oyj:n

osakekurssin muuttuessa, käteisellä maksettavien palkkioiden velan määrä ja kuluvaikutus muuttuu, ja vastaavasti suoriteperusteisen palkkion arvioitu määrä muuttuu, kun tulevaisuuden taloudellista kehitystä koskevia ennusteita päivitetään. Lopullinen arvo määräytyy vasta ansaintajakson päätöstyössä.

JÄRJESTELMÄN ANSAINTAJAKSON 2013–2015 LASKENNALLINEN ARVO

Yllämainittujen osakeomistusten ja järjestelmän ehtojen mukaisesti ansaintajakson 2013–2015 palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä, kun otetaan huomioon suoriteperusteinen osakepalkkio ja kun ei oteta huomioon kunkin henkilön bruttopalkkaan sidottua maksimimäärää, vastaa 176 000 Tikkurilan osakkeen arvoa, josta puolet maksetaan rahana ja puolet osakkeina.

Perustuen osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän sekä sen ansaintajakson 2013–2015 ehtoihin, arvioon tulevasta taloudellisesta kehityksestä, 31.12.2013 vallinneeseen Tikkurila Oyj:n osakekurssiin sekä olettaen järjestelmään osallistujien työ- tai toimeisuhteen sekä tämän järjestelmän mukaisten osakeomistusten säilyvän 31.12.2013 tilanteen mukaisina, niin tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 ansaintajakson 2013–2015 laskennallinen kokonaisarvo oli yhteensä noin 0,5 miljoonaa euroa. Tämän ansaintajakson perusteella kirjattiin tilikaudella 2013 yhteensä 0,1

miljoonaa euroa konsernin tuloslaskelmaan henkilöstökuluksi ja -0,0 miljoonaa euroa laskennallisina veroina, joten järjestelmä heikensi konsernin tilikauden nettotulosta 0,1 miljoonalla eurolla. Vastaavasti mikäli mitkään taustaoletukset eivät muuttuisi ja osallistujien osakeomistus sekä työ- ja toimeisuhteet säilyisivät 31.12.2013 tilanteen mukaisina sekä lisäksi Tikkurila Oyj:n osakekurssi säilyisi muuttumattomana 31.12.2013 päätöskurssin tasolla, tämän osakeperusteisen järjestelmän tämän osan arvioitu vaikutus tilikauden 2014 henkilöstökuluihin konsernituloslaskelmassa olisi vajaa 0,2 miljoonaa euroa ja vaikutus nettotulokseen vero-oikaisun jälkeen noin 0,1 miljoonaa euroa tuloista heikentävä. Konsernitaseessa 31.12.2013 oli osakeperusteisen järjestelmän tähän osaan liittyen noin 0,1 miljoonan euron koroton velka sekä yhteensä 0,0 miljoonan euron laskennallinen verosaaminen.

Järjestelmän laskennallinen kokonaisarvo muuttuu, kun sen keskeisissä taustamuuttujissa tapahtuu muutoksia. Esimerkiksi Tikkurila Oyj:n osakekurssin muuttuessa, käteisellä maksettavien palkkioiden velan määrä ja kuluvaikutus muuttuu, ja vastaavasti suoriteperusteisen palkkion arvioitu määrä muuttuu, kun tulevaisuuden taloudellista kehitystä koskevia ennusteita päivitetään. Lopullinen arvo määräytyy vasta ansaintajakson päätöstyössä.

YHTEENVETO OSAKEPERUSTEISEN PALKITSEMISJÄRJESTELMÄN LASKENNALLISISTA ARVOISTA JA HENKILÖSTÖKULUKIRJAUKSISTA

(Miljoonaa euroa)	31.12.2013	31.12.2012
Laskennallinen kokonaisarvo		
Ansaintajakso 2012–2014	2,6	2,4
Ansaintajakso 2013–2015	0,5	-
Ansaintajakso 2014–2016	-	-
Yhteensä	3,0	2,4

(Miljoonaa euroa)	2012–2013	2013	2012
Laskennallinen henkilöstökulu, (ilman laskennallisen veron vaikutusta)			
Ansaintajakso 2012–2014	1,5	1,0	0,5
Ansaintajakso 2013–2015	0,1	0,1	-
Ansaintajakso 2014–2016	-	-	-
Yhteensä	1,6	1,1	0,5

JÄRJESTELMÄN TULEVIA ANSAINTAJAKSOJA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET

Hallituksen palkitsemisvaliokunta valmistelee ja hallitus päättää osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän tulevien ansaintajaksojen periaatteista ja tavoitteista erikseen. Tilinpäätöstiedotteen julkaisuhetkellä 10.2.2014 Tikkurila Oyj:n hallitus ei ollut tehnyt päätöstä ansaintajakson 2014–2016 osakeperusteisesta palkitsemisesta.

38. Lähipiiri

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö (Tikkurila Oyj), tytär- ja osakkuusyhtymät ja yhteisyritykset.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja sekä heidän perheenjäsenensä.

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa.

Luettelo tytär- ja osakkuusyhtymistä ja yhteisyrityksistä on esitetty liitetiedossa 39 Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet.

Lähipiiriin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

(Tuhatta euroa)	Myyntit	Ostot	Saamiset	Velat
2013				
Osakkuusyritykset	14 529	690	2 092	-
Yhteisyritykset	4 917	-	143	33

2012

Osakkuusyritykset	20 724	1 261	3 151	-
Yhteisyritykset	4 702	-	238	26

Konsernin yhteisyritykseltä tilikaudella saadut osingot olivat 254 tuhatta euroa (175 tuhatta euroa).

LAINAT, TAKAUKSET JA MUUT VAKUUDET LÄHIPIIRILLE

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ollut annettu rahalainaa tai myönnetty takauksia tai muita vakuuksia vuosina 2013 tai 2012.

LIIKETOIMINTOJEN MYYNTI LÄHIPIIRIIN KUULUNEELLE HENKILÖLLE

Tikkurila myi Unkarin, Tshekin, Slovakian sekä Romanian tytäryhtiöt Tikkurilan paikallisen johdon perustamalle Dejmark Group -nimiselle yhtiölle 29.2.2012. (Liitetieto 4.)

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Johdon työsuhte-etuudet ¹⁾		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1 543	1 813
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	240	297
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	639	345
Yhteensä	2 422	2 455

¹⁾ Sisältää konsernin johtoryhmälle (mukaan lukien toimitusjohtaja) maksetut palkat sekä hallitukselle maksetut palkkiot. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät sekä lakisääteiset eläkemaksut että vapaaehtoiset lisäeläkkeen maksut. Nämä on jaoteltuna alla olevissa taulukoissa erikseen. Järjestelmät ovat maksuperusteisia.

Palkat ja palkkiot on esitetty suoriteperusteisesti.

Osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä on kerrottu liitetiedossa 37.

JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Toimitusjohtaja		
Erkki Järvinen		
Rahapalkka luontoisetuineen	441	430
Tulospalkkiot	53	221
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	236	159
Yhteensä	730	810
Vapaaehtoiset lisäeläkkeen eläkemaksut	61	58
Lakisääteiset työeläkemaksut	84	121
Muu johtoryhmä		
Rahapalkka luontoisetuineen	666	621
Tulospalkkiot	67	225
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	402	186
Yhteensä	1 135	1 033
Lakisääteiset työeläkemaksut	95	119

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Hallituksen jäsenten palkkiot		
Hallituksen jäsenet *)		
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja	65	65
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja	44	45
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen	40	42
Pia Rudengren, hallituksen jäsen	45	45
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen	44	46
Harri Kerminen, hallituksen jäsen 28.3.2012 alkaen	39	36
Aleksey Vlasov, hallituksen jäsen 28.3.2012 alkaen	39	36
Yhteensä	316	315

*) Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 100 (100) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta.

Toimitusjohtajan eläkeiksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajalla on lisäeläke, joka on maksuperusteinen järjestelmä. Tämän eläkevakuutuksen perusteella tavoiteltava eläkkeen taso vastaisi 65 prosenttia eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta, joka on vuoden 2009 peruspalkka. Lisäeläke on hoidettu vakuutusyhtiössä. Konsernilla ei ole tähän eläkejärjestelyyn liittyviä velvoitteita työsuhteen päättymisen jälkeen.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63–65 vuotta.

Konsernilla on Tikkurila Oyj:n hallituksen 3.12.2012 hyväksymä johdon bonusohjelma tili-

kaudelle 2013. Tähän bonusohjelmaan kuuluvat Tikkurilan johtoryhmän jäsenet, liiketoimintayksiköiden ja funktioiden johtotason työntekijät, Tikkurila-konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajat sekä valikoidut johtajat ja asiantuntijat, jotka ovat Tikkurila-konserniin kuuluvissa yhtiöissä erityisissä asemassa. Yhteensä ohjelman piiriin kuului 107 henkilöä vuonna 2013. Bonuskriteerit käsittävät Tikkurila-konsernin tilikauden 2013 liikevaihdon kasvun, operatiivisen rahavirran ja operatiivisen liikutuloksen (EBIT), sekä lisäksi funktio-, alue-, yritys- tai tiimikohtaisia tavoitteita sekä henkilökohtaisia tavoitteita. Tähän bonusohjelmaan liittyen toimitusjohtajalle ja muulle johtoryhmälle ovat suoriteperusteisesti jaksotetut bonukset yhteensä 120 tuhatta euroa. Nämä maksetaan maaliskuussa 2014.

Konsernilla oli Tikkurila Oyj:n hallituksen 15.2.2012 päättämä tilikauden 2012 vuosibonusohjelma. Tähän bonusohjelmaan kuuluivat Tikkurilan johtoryhmän jäsenet, liiketoimintayksiköiden ja funktioiden johtotason työntekijät, Tikkurila-konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajat sekä valikoidut johtajat ja asiantuntijat, jotka ovat Tikkurila-konserniin kuuluvissa yhtiöissä erityisissä asemassa. Yhteensä ohjelman piiriin kuului 110 henkilöä vuonna 2012. Tähän bonusohjelmaan liittyen toimitusjohtajalle ja muulle johtoryhmälle ovat suoriteperusteisesti jaksotetut bonukset yhteensä 446 tuhatta euroa. Nämä maksettiin maaliskuussa 2013.

Hallituksen ja johdon osakkeenomistuksesta on kerrottu sivulla 85 Osakkeet ja osakkeenomistajat.

39. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2013				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Färdigfärgat AB ¹⁾	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
IP Tikkurila	Minsk	Valko-Venäjä	100	100
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
TOV Tikkurila	Kiova	Ukraina	100	99
Isanta LLC	Kiova	Ukraina	100	-
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Zorka d.o.o.	Sabac	Serbia	100	100
Tikkurila dooel	Skopje	Makedonia	100	-
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2013				
Färgservice i Malmö AB	Malmö	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	-
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	-
Tikkurila GmbH ²⁾	Ansbach	Saksa	100	-

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2012				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Färdigfärgat AB ¹⁾	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Coatings B.V. ³⁾	Rozenburg	Alankomaat	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
IP Tikkurila	Minsk	Valko-Venäjä	100	100
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
TOV Tikkurila	Kiova	Ukraina	100	99
Isanta LLC	Kiova	Ukraina	100	-
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Zorka d.o.o.	Sabac	Serbia	100	100
Tikkurila dooel	Skopje	Makedonia	100	-
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	-
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	-
Tikkurila GmbH ²⁾	Ansbach	Saksa	100	-

¹⁾ Entinen Tikkurila AB.

²⁾ Entinen Pigrol Farben GmbH.

³⁾ Likvidointiprosessi saatiin päätökseen tilikauden 2013 aikana.

Yhteisyritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2013				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-
2012				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-

Osakkuusyrietykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2013				
Happy Homes i Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	45	-
2012				
Happy Homes i Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	45	-

40. Konsernirakenteen muutokset

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2013

Tikkurila sai hollantilaisen tytäryhtiönsä, Tikkurila Coatings B.V.:n, purkamisen päätökseen helmikuussa 2013.

Tikkurila Sverige AB, Tikkurila Oyj:n tytäryhtiö, sai 14.10.2013 päätökseen Färgservice i Malmö AB -nimisen kuluttajavähittäisliikkeen hankinnan.

NIMENMUUTOKSET:

Entinen nimi:	Uusi nimi:
Tikkurila AB	Färdigfärgat AB
Pigrol Farben GmbH	Tikkurila GmbH

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2012

Tikkurila myi puolalaisen tytäryhtiönsä Kujot Sp.zo.o:n, entinen Tikkurila Coatings Sp.zo.o., osakkeet 31.7.2012. Yhtiön varat ja velat luokitel-

tiin osavuosiokatsauksessa kesäkuun lopussa 2012 myytävänä oleviin omaisuuseriin.

Tikkurila sai 29.2.2012 päätökseen Unkarin, Tshekin ja Slovakian tytäryhtiöidensä myynnin Dejmark Group -nimiselle yhtiölle. Tämän lisäksi

Tikkurila myi myös Romanian tytäryhtiönsä samalle ostajalle.

NIMENMUUTOKSET:

Entinen nimi:	Uusi nimi:
Alcro-Beckers AB	Tikkurila Sverige AB
Tikkurila Coatings Sp.zo.o.	Kujot Sp.zo.o.

41. Muutokset laatimisperiaatteissa

Konserni on soveltanut takautuvasti 1.1.2013 alkaen standardeja IAS 19 (uudistettu 2011) sekä IFRS 11 Yhteisjärjestelyt. Näillä standardimuutoksilla on ollut merkittävä vaikutus konsernin lukuihin. Laatimisperiaatteiden muutosten vaikutukset vertailukauden lukuihin on esitetty alla olevissa taulukoissa.

IFRS 11

Konserni on muuttanut laadintaperiaatteita liittyen sijoituksiin yhteisjärjestelyissä IFRS 11 Yhteisjärjestelyt mukaan. Standardissa painotetaan yhteisjärjestelyiden kirjanpidollisessa käsittelyssä järjestelyistä seuraavia oikeuksia ja veloitteita enemmän kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyt jaetaan kahteen kategoriaan: yhteiset toiminnot ja yhteisyritykset. Yhteisissä toiminnoissa osapuolilla on oikeus tiettyihin toiminnon käytössä oleviin varoihin ja veloitteisiin, kun taas yhteisyrityksissä osapuolilla on oikeus nettovarioihin. Yhteisissä toiminnoissa osapuoli yhdistelee oman osuutensa varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Yhteisyritys on yhdisteltävä pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Tikkurila-konserni osallistuu yhteen yhteisjärjestelyyn ja on luokitellut tämän IFRS 11 mukaisesti yhteisyritykseksi tarkasteltuaan järjestelmän rakennetta ja oikeudellista muotoa, sopimukseen perustuvia ehtoja sekä muita tosiseikkoja ja olosuhteita. Yhteisyritys,

Alcro Parti AB on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä aikaisemmin käytetyn suhteellisen yhdistelyn sijaan. Konserni kirjaa osuutensa yhteisyrityksen kauden tuloksesta tulosvaikutteisesti laajan tuloslaskelman erään "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista". Konserni on myös oikaissut yhteisyrityksen kirjanpitoarvoa konsernin osuudella yhteisyrityksen muun laajan tuloksen erien muutoksesta. Nämä sisältävät etuuspoijajisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä. Konsernin yhteisyrityssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

Standardia on sovellettu siirtymäsääntöjen mukaisesti takautuvasti, IAS 8:n mukaisesti. Muutoksella on vaikutus konsernin taseeseen ja laajaan tulokseen. Vertailukauden 2012 tiedot on oikaistu uudistetun standardin mukaisiksi.

IAS 19 (UUDISTETTU 2011)

Konserni on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita IAS 19 (uudistettu 2011) Työsuhde-etuedet -standardin perusteella. Uudistetun standardin mukaisesti vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan välittömästi muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jona ne syntyvät eikä näitä voida siirtää tulosvaikutteiksi myöhemmällä kaudella. Korkomeno ja varojen odotettu tuotto on korvattu etuuspoijajaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) nettokorolla. Nettokorko kirjataan tu-

losvaikutteisesti ja konserni esittää tämän osana työsuhde-etuuksista aiheutuvia kuluja. Nettokorkomeno on määritetty kertomalla etuuspoijajainen nettovelka (tai -omaisuuserä) diskonttauskorolla. Sekä diskonttauskorko että etuuspoijajainen nettovelka (tai -omaisuuserä) määritetään kauden alussa huomioiden nettovelan muutokset johtuen kauden aikana tapahtuvista maksusuorituksista ja etuuksien maksamisesta johtuvista muutoksista. Nettokorko koostuu järjestelyyn kuuluvien varojen korkotuotosta, etuuspoijajaisen velvoitteen korkokulusta sekä omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen korosta. Uudistettua standardia on sovellettu siirtymäsääntöjen mukaisesti takautuvasti, IAS 8:n mukaisesti. Aikaisemmin kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on merkitty vertailukauden avaavaan taseeseen 1.1.2012.

Lisäksi standardimuutoksen yhteydessä käytiin läpi myös konsernin muita pitkäaikaisia työsuhde-etuuksia, minkä seurauksena konsernissa kirjattiin palvelusvuosipalkkiojärjestelmään liittyen konsernitaseeseen 31.12.2012 yhteensä 3,9 miljoonan euron velka. Tämä pienensi konsernin emoyrityksen omistajille kuuluvaa omaa pääomaa 2,9 miljoonalla eurolla (verovaikutus huomioon otettuna).

Palvelusvuosipalkkiojärjestelmän johdosta tulleet muutokset konsernin lukuihin on esitetty taulukossa osana IAS 19 kirjattuja oikaisuja.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	ennen oikaisua	IAS 19	IFRS 11	oikaistu
(Tuhatta euroa)	1-12/2012			1-12/2012
Liikevaihto	671 836	-	-1 397	670 439
Liiketoiminnan muut tuotot	3 266	-	-	3 266
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-6 324	-	-	-6 324
Materiaalit ja palvelut	-338 075	-	36	-338 039
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-115 905	112	258	-115 535
Poistot ja arvonalentumiset	-25 140	-	-	-25 140
Liiketoiminnan muut kulut	-123 105	-	766	-122 339
Liikevoitto	66 553	112	-337	66 328

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA	ennen oikaisua	IAS 19	IFRS 11	oikaistu
(Tuhatta euroa)	1-12/2012			1-12/2012
Rahoitustuotot	7 652	-	-15	7 637
Rahoituskulut	-15 025	-	8	-15 017
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	62	-	254	316
Voitto ennen veroja	59 242	112	-90	59 264
Tuloverot	-18 664	-25	90	-18 599
Tilikauden tulos	40 578	87	-	40 665

Muut laajan tuloksen erät

Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi

Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-130	-	-130
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-173	-	-173
Yhteensä muut laajan tuloksen erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-303	-	-303

Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi

Myytavissä olevat rahoitusvarat	237	-	-	237
Muuntoerot	6 248	-166	-	6 082
Tuloverot liittyen eriin, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	-68	-	-	-68
Yhteensä muut laajan tuloksen erät jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	6 417	-166	-	6 251

Tilikauden laaja tulos yhteensä	46 995	-382	-	46 613
--	---------------	-------------	----------	---------------

Tilikauden tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajille	40 578	87	-	40 665
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-	-
Tilikauden tulos yhteensä	40 578	87	-	40 665

Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajille	46 995	-382	-	46 613
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-	-
Tilikauden laaja tulos yhteensä	46 995	-382	-	46 613

Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	0,92	0,00	0,00	0,92
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	0,92	0,00	0,00	0,92

KONSERNIN TASE	ennen oikaisua	IAS 19	IFRS 11	oikaistu
(Tuhatta euroa)	31.12.2012			31.12.2012

VARAT

Pitkäaikaiset varat

Liikearvo	66 971	-	-	66 971
Muut aineettomat hyödykkeet	26 922	-	-	26 922
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	112 785	-	-	112 785
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	1 070	-15	804	1 859
Myytavissä olevat rahoitusvarat	3 281	-	-	3 281
Pitkäaikaiset saamiset	10 631	-	-761	9 870
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	467	-467	-	-
Laskennalliset verosaamiset	6 627	2 158	-13	8 772
Pitkäaikaiset varat yhteensä	228 754	1 676	30	230 460

KONSERNIN TASE	ennen oikaisua	IAS 19	IFRS 11	oikaistu
(Tuhatta euroa)	31.12.2012			31.12.2012
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus	84 766	-	-	84 766
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	332	-	-	332
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	102 236	-	-185	102 051
Rahavarat	15 927	-	-188	15 739
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	-	-	-	-
Lyhytaikaiset varat yhteensä	203 261	-	-373	202 888
Varat yhteensä	432 015	1 676	-343	433 348
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Osakepääoma	35 000	-	-	35 000
Muut rahastot	359	-	-	359
Käyvän arvon rahasto	1 815	-	-	1 815
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	-	-	40 000
Muuntoerot	-7 852	-166	-	-8 018
Kertyneet voittovarot	136 763	-7 010	-	129 753
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	206 085	-7 176	-	198 909
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-	-
Oma pääoma yhteensä	206 085	-7 176	-	198 909
Pitkäaikaiset velat				
Pitkäaikaiset korolliset velat	60 628	-	-	60 628
Muut pitkäaikaiset velat	1 160	-	-	1 160
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	17 772	8 903	-243	26 432
Varaukset	924	-	-	924
Laskennalliset verovelat	11 678	-51	-20	11 607
Pitkäaikaiset velat yhteensä	92 162	8 852	-263	100 751
Lyhytaikaiset velat				
Lyhytaikaiset korolliset velat	35 925	-	-	35 925
Lyhytaikaiset korottomat velat	97 672	-	-80	97 592
Varaukset	171	-	-	171
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	-	-	-	-
Lyhytaikaiset velat yhteensä	133 768	-	-80	133 688
Oma pääoma ja velat yhteensä	432 015	1 676	-343	433 348

KONSERNIN TASE	ennen oikaisua	IAS 19	IFRS 11	oikaistu
(Tuhatta euroa)	1.1.2012			1.1.2012
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Liikearvo	68 696	-	-	68 696
Muut aineettomat hyödykkeet	30 155	-	-	30 155
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	112 570	-	-	112 570
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	971	-18	693	1 646
Myytävissä olevat rahoitusvarat	3 028	-	-	3 028
Pitkäaikaiset saamiset	7 564	-	-718	6 846
Saamiset etuusperusteisista eläkejärjestelyistä	491	-491	-	-
Laskennalliset verosaamiset	4 932	2 346	-14	7 264
Pitkäaikaiset varat yhteensä	228 407	1 837	-39	230 205

KONSERNIN TASE	ennen oikaisua	IAS 19	IFRS 11	oikaistu
(Tuhatta euroa)	1.1.2012			1.1.2012
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus	94 690	-	-	94 690
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	63	-	-	63
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	96 023	-	-153	95 870
Rahavarat	10 426	-	-125	10 301
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	4 894	-	-	4 894
Lyhytaikaiset varat yhteensä	206 096	-	-278	205 818
Varat yhteensä	434 503	1 837	-317	436 023
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Osakepääoma	35 000	-	-	35 000
Muut rahastot	359	-	-	359
Käyvän arvon rahasto	1 636	-	-	1 636
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	-	-	40 000
Muuntoerot	-16 281	-	-	-16 281
Kertyneet voittovarot	130 786	-6 794	-	123 992
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	191 500	-6 794	-	184 706
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-	-
Oma pääoma yhteensä	191 500	-6 794	-	184 706
Pitkäaikaiset velat				
Pitkäaikaiset korolliset velat	60 345	-	-	60 345
Muut pitkäaikaiset velat	2 382	-	-	2 382
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	16 743	8 631	-221	25 153
Varaukset	534	-	-	534
Laskennalliset verovelat	10 980	-	-	10 980
Pitkäaikaiset velat yhteensä	90 984	8 631	-221	99 394
Lyhytaikaiset velat				
Lyhytaikaiset korolliset velat	49 504	-	-	49 504
Lyhytaikaiset korottomat velat	101 675	-	-96	101 579
Varaukset	222	-	-	222
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	618	-	-	618
Lyhytaikaiset velat yhteensä	152 019	-	-96	151 923
Oma pääoma ja velat yhteensä	434 503	1 837	-317	436 023

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

ennen oikaisua oikaisu oikaistu

(Tuhatta euroa)

1-12/2012

1-12/2012

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Kauden tulos	40 578	87	40 665
Oikaisut			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	31 509	-389	31 120
Korkokulut ja muut rahoituskulut	8 782	-7	8 775
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot	-1 409	15	-1 394
Verot	18 664	-64	18 600
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	98 124	-358	97 766

Käyttöpääoman muutos	240	22	262
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-6 645	9	-6 636
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	770	-15	755
Maksetut tuloverot	-26 465	95	-26 370
Liiketoiminnan nettorahavirta	66 024	-247	65 777

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Liiketoimintojen yhdistäminen	-	-	-
Muut investoinnit	-16 827	-	-16 827
Luovutustulot	714	-	714
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)	283	-	283
Saadut osingot	132	178	310
Investointien nettorahavirta	-15 698	178	-15 520
Rahavirta ennen rahoitusta	50 326	-69	50 257

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-	-	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	-14 032	43	-13 989
Osingonjako	-32 199	-	-32 199
Muut erät	1 457	-37	1 420
Rahoituksen nettorahavirta	-44 774	6	-44 768

Rahavarojen nettomuutos	5 552	-63	5 489
--------------------------------	--------------	------------	--------------

Rahavarat kauden alussa	10 426	-125	10 301
Rahavarojen kurssimuutos	387	0	387
Rahavarat, jotka on esitetty myytävänä olevina varoina	-336	-	-336
Rahavarat kauden lopussa	15 927	-188	15 739
Rahavarojen nettomuutos	5 552	-63	5 489

TUNNUSLUVUT

ennen oikaisua oikaisu oikaistu

 1-12/2012/
31.12.2012

 1-12/2012/
31.12.2012

Tulos / osake, perus, euroa	0,92	0,00	0,92
Tulos / osake, laimennettu, euroa	0,92	0,00	0,92
Liiketoiminnan rahavirta, 1 000 euroa	66 024	-247	65 777
Liiketoiminnan rahavirta / osake, euroa	1,50	-0,01	1,49
Investoinnit, 1 000 euroa	16 827	-	16 827
Investoinnit / liikevaihto, %	2,5 %	0,0 %	2,5 %

TUNNUSLUVUT	ennen oikaisua	oikaisu	oikaistu
	1–12/2012/ 31.12.2012		1–12/2012/ 31.12.2012
Osakkeita (1 000 kpl), keskimäärin	44 108	-	44 108
Osakkeita (1 000 kpl), kauden lopussa	44 108	-	44 108
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 179	-	44 179
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 218	-	44 218
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	4,67	-0,16	4,51
Omavaraisuusaste, %	47,7 %	-1,8 %	45,9 %
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	39,1 %	1,5 %	40,6 %
Korolliset nettorahoitusvelat, 1 000 euroa	80 626	188	80 814
Sidotun pääoman tuottoprosentti (ROCE), % p.a.	21,0 %	0,0 %	21,0 %
Henkilökunta keskimäärin	3 425	-3	3 422

42. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut olennaisia tapahtumia.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Liikevaihto	2	214 036	220 390
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	4	471	-5 874
Liiketoiminnan muut tuotot	3	819	1 652
Materiaalit ja palvelut	4	-109 904	-108 481
Henkilöstökulut	5	-36 835	-42 321
Poistot ja arvonalentumiset	7	-5 677	-6 255
Liiketoiminnan muut kulut	4,6	-32 023	-33 394
Liikevoitto		30 887	25 717
Rahoitustuotot ja -kulut	8	19 167	22 979
Voitto ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja		50 053	48 696
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		50 053	48 696
Tilinpäätössiirrot	7,9	694	1 718
Välittömät verot	10	-8 075	-7 108
Tilikauden voitto		42 672	43 306

EMOYHTIÖN TASE (FAS)

(Tuhatta euroa)	Liitetieto	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	11		
Aineettomat hyödykkeet		2 813	4 271
Aineelliset hyödykkeet		20 968	23 565
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		170 025	175 834
Muut sijoitukset		634	651
Sijoitukset yhteensä		170 659	176 484
Pysyvät vastaavat yhteensä		194 439	204 320
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	24 901	24 776
Pitkäaikaiset saamiset	13	29 064	32 644
Lyhytaikaiset saamiset	13	53 324	51 869
Rahat ja pankkisaamiset		13 584	8 703
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		120 873	117 993
Vastaavaa yhteensä		315 312	322 313
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 000	40 000
Edellisten tilikausien voitto		57 611	47 828
Tilikauden voitto		42 672	43 306
Oma pääoma yhteensä		175 283	166 133
Tilinpäätössiirtojen kertymä	15	4 974	5 667
Pakolliset varaukset	16	607	607
Vieras pääoma	17		
Pitkäaikainen vieras pääoma		60 000	60 000
Lyhytaikainen vieras pääoma		74 448	89 906
Vieras pääoma yhteensä		134 448	149 906
Vastattavaa yhteensä		315 312	322 313

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

(Tuhatta euroa)	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen satunnaisia eriä	50 053	48 696
Oikaisut:		
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	692	449
Poistot ja arvonalentumiset	5 677	6 255
Korkotuotot	-3 904	-4 862
Korkokulut	2 356	4 658
Osinkotuotot	-34 191	-28 362
Muut oikaisut	-478	790
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista	4 461	3 700
Lainasaamisten alaskirjaus	9 500	-
Muut rahoituserät	1 919	1 438
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	36 085	32 761
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-124	6 889
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-8 293	-1 900
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	-1 244	-1 415
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-9 662	3 574
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-5 030	-6 798
Saadut korkotuotot ja muut rahoitustuotot	3 861	5 432
Maksetut verot	-6 859	-7 740
Saadut osingot	30 729	25 935
Liiketoiminnasta kertyneet rahavarat	49 125	53 165
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-1 622	-4 789
Luovutustulot muista osakkeista	895	1
Luovutustulot tytäryrityksistä	1 348	1 765
Pitkäaikaisten lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	3 637	733
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	167
Saadut osingot	120	132
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	4 379	-1 991
Rahavirta ennen rahoitusta	53 504	51 175
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	-15 101	-13 660
Maksetut osingot	-33 522	-32 199
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-48 623	-45 859
Rahavarojen nettomuutos	4 881	5 316
Rahavarat 31.12.	13 584	8 703
Rahavarat 1.1.	8 703	3 387
Rahavarojen muutos	4 881	5 316

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen, kun yhtiön silloinen emoyhtiö Kemira Oyj jakoi Tikkurilan osakkeita osinkona Kemira Oyj:n osakkeenomistajille. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite on Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö.

Tikkurila Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten (FAS) mukaisesti.

VALUUTTAMÄÄRÄISET SAAMISET JA VELAT

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Myyntisaamisten kurssierot kirjataan myynnin oikaisuksi ja ostovelkojen kurssierot ostojen oikaisuksi. Rahoitustapahtumien kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

RAHOITUSVARAT, RAHOITUSVELAT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Rahoitusvarat ja -velat johdannaissopimuksia lukuun ottamatta on kirjattu hankintamenuon- tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon. Johdannaissopimukset on arvostettu käypään arvoon. Johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan rahoituseriin. Johdannaisten kirjaamisperiaatteet ja arvostusmenetelmät on kerrottu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

Sijoitukset yritystodistuksiin on arvostettu käypään arvoon.

HENKILÖSTÖN OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Osakepalkkiojärjestelmän käsittelystä on kerrottu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Emoyhtiössä osakepalkkiot kirjataan kuluksi maksettavien suoritusten suuruisina.

LIKEVAIHTO

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimittujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuina myynnin välilliset verot, alennukset ja myyntisaamisten kurssierot.

VEROT

Tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot ja lopulliset verot aikaisemmilta tilikausilta, sekä laskennallisten verojen muutoksen.

LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verot on kirjattu väliaikaisista eroista, jotka johtuvat varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon erosta. Laskennallinen vero on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavan vuoden verokantaa.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA POISTOT

Pysyvät vastaavat esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenuosta kumulatiiviset poistot ja arvonalentumiset.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Poistoajat ovat:

rakennukset ja rakennelmat	8–25 vuotta
koneet ja kalusto	3–15 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5–10 vuotta

Kertynyt verotuksen poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen välinen ero esitetään taseen vastattavissa tilinpäätössiirtojen kertymässä.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Tikkurila Oyj:n vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään hankintamenuon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden hankintamenu määrätään painotetun keskihinnan määrittämää käyttäen. Valmiiden tuotteiden hankintamenuon on aktivoitu välittömien menujen lisäksi valmistuksen ja hankinnan kiinteät kustannukset sekä valmistukseen ja hankintaan liittyvien pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot ja vakuutusmaksut.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISENNOT

Tutkimus- ja kehittämisennot on kirjattu vuosikuluksi. Kehittämismenuja ei ole aktivoitu, koska nämä eivät täytä aktivointiedellytyksiä. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenuja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla. Mikäli kehittämisennot täyttävät aktivointiedellytykset, ne esitetään taseessa erässä Aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

LEASING

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina. Maksamattomat leasingmaksut on esitetty tilinpäätöksessä vastuissa.

2. Liikevaihto

	2013	2012
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta	%	%
Suomi	49	49
Muut EU-maat	22	22
Muu Eurooppa	25	24
Muut maat	5	5
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain yhteensä	100	100

3. Liiketoiminnan muut tuotot

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	19	52
Osakkeiden myyntivoitot	478	670
Tytäryhtiön likvidointi	-	815
Muut liiketoiminnan tuotot	321	115
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	819	1 652

4. Kulut

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	471	-5 874
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-108 834	-106 777
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-347	-1 014
Ulkopuoliset palvelut	-724	-690
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-109 904	-108 481
Henkilöstökulut	-36 835	-42 321
Vuokrat	-1 513	-1 699
Pysyvien vastaavien myyntitappiot	-	-1 087
Muut kulut ja kulujen hyvitykset	-30 511	-30 608
Kulut yhteensä	-178 291	-190 071

5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Palkat	-29 530	-33 238
Eläkekulut	-5 587	-6 589
Muut henkilösivukulut	-1 718	-2 494
Henkilöstökulut yhteensä	-36 835	-42 321
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja muu johtoryhmä	-1 946	-1 984

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHTORYHMÄN SUORITEPERUSTEISET PALKAT JA PALKKIOT

Taulukossa on esitetty toimitusjohtajan suoriteperusteiset palkat ja palkkiot vuosina 2012 ja 2013. Aikaisemmissa tilinpäätöksissä palkat ja palkkiot on esitetty maksuperusteisesti.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Toimitusjohtaja		
Rahapalkka luontoisetuineen	-441	-430
Tulospalkkiot	-53	-221
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-152	-79
Yhteensä	-646	-730
Vapaaehtoiset lisäeläkkeen eläkemaksut	-61	-58
Lakisääteiset työeläkemaksut	-84	-121

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta.

Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajalla on lisäeläke, joka on maksuperusteinen järjestelmä. Tämän eläkevakuutuksen

perusteella tavoiteltava eläkkeen taso vastaisi 65 prosenttia eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta, joka on vuoden 2009 peruspalkka. Lisäeläke on hoidettu vakuutusyhtiössä. Lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muu johtoryhmä ¹⁾		
Rahapalkka luontoisuuineen	-666	-621
Tulospalkkiot	-67	-225
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-251	-92
Yhteensä	-984	-939
Lakisääteiset työeläkemaksut	-95	-119
Lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen.		

¹⁾ Tästä 174 tuhatta euroa ei sisälly Tikurila Oyj:n tuloslaskelmalla riville "Palkat" vuonna 2013. Vertailukaudella vastaavasti 205 tuhatta euroa ei ole esitetty palloissa.

HALLITUKSEN JÄSENET JA HEIDÄN PALKKIONSAA *

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Jari Paasikivi	-65	-65
Petteri Walldén	-44	-45
Harri Kerminen, 28.3.2012 alkaen	-39	-36
Pia Rudengren	-45	-45
Eeva Ahdekivi	-40	-42
Aleksey Vlasov, 28.3.2012 alkaen	-39	-36
Riitta Mynttinen	-44	-46
Yhteensä	-316	-315

* Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta maksettu Tikurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 100 (100) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

LAINAT LÄHIPIIRIIN KUULUVILLE HENKILÖILLE

Lähipiirillä ei ole ollut yhtiöstä lainoja kumpanakaan vuonna.

Henkilöstömäärä	2013	2012
Toimihenkilöt keskimäärin	355	371
Työntekijät keskimäärin	252	270
Henkilökunta keskimäärin	607	641

6. Tilintarkastajan palkkiot

(Tuhatta euroa)	2013	2012
KHT-yhteisö KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	-159	-142
Veroneuvonta	-9	-6
Muut tarkastukset	-40	-
Muut palkkiot	-12	-14
Muut yhteisöt		
Muut palkkiot	-31	-46
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-251	-207

7. Poistot ja arvonalentumiset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Liikearvo	-	-943
Muut pitkävaikuttaiset menot	-1 377	-1 083
Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	-57	-
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueiden arvonalentumiset	-323	-
Rakennukset ja rakennelmat	-1 406	-1 637
Rakennusten ja rakennelmien arvonalentumiset	-49	-
Koneet ja kalusto	-2 238	-2 567
Koneiden ja kaluston arvonalentumiset	-200	-
Muut aineelliset hyödykkeet	-27	-24
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 677	-6 255
Poistoeron muutos		
Aineettomat oikeudet	0	0
Muut pitkävaikuttaiset menot	600	639
Rakennukset ja rakennelmat	-483	876
Koneet ja kalusto	555	178
Muut aineelliset hyödykkeet	22	24
Yhteensä	694	1 718

8. Rahoitustuotot ja -kulut

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Osinkotuotot konserniyrityksiltä	34 071	28 230
Osinkotuotot muilta	120	132
Osinkotuotot yhteensä	34 191	28 362
Korkotuotot		
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista muilta	0	3
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista konserniyrityksiltä	3 678	4 568
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista muilta	226	291
Korkotuotot yhteensä	3 904	4 862
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot konserniyrityksiltä	106	219
Muut rahoitustuotot yhteensä	106	219
Kurssivoitot		
Kurssivoitot konserniyrityksiltä	109	3 016
Kurssivoitot muilta	3 164	1 408
Kurssivoitot yhteensä	3 272	4 424
Rahoitustuotot yhteensä	41 473	37 868
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		
Tytäryhtiöosakkeista	-4 461	-3 700
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	-4 461	-3 700

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut konserniyrityksille	-397	-436
Korkokulut muille	-1 959	-4 222
Korkokulut yhteensä	-2 356	-4 658
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut konserniyrityksille	-9 500	-
Muut rahoituskulut muille	-860	-758
Muut rahoituskulut yhteensä	-10 360	-758
Kurssitappiot		
Kurssitappiot konserniyrityksille	-3 285	-1 580
Kurssitappiot muille	-1 845	-4 194
Kurssitappiot yhteensä	-5 130	-5 773
Rahoituskulut yhteensä	-17 845	-11 189
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	19 167	22 979
Kurssierot		
Realisoituneet	-1 165	-900
Realisoitumattomat	-692	-449
Kurssierot yhteensä	-1 857	-1 349

9. Tilinpäätössiirtojen muutos

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Poistoeron muutos	694	1 718
Tilinpäätössiirtojen muutos yhteensä	694	1 718

10. Välittömät verot

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Välittömät verot tilikaudelta	-8 182	-7 275
Vero edellisiltä tilikausilta	23	0
Laskennallisten verojen muutos	84	167
Välittömät verot yhteensä	-8 075	-7 108

11. Pysyvät vastaavat

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Liikearvo		
Hankintameno vuoden alussa	10 291	10 291
Hankintameno vuoden lopussa	10 291	10 291
Kertyneet poistot vuoden alussa	-10 291	-9 347
Tilikauden poistot	-	-943
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-10 291	-10 291
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	-	-

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno vuoden alussa	9 650	9 040
Lisäykset	2 087	610
Vähennykset	-905	-
Hankintameno vuoden lopussa	10 831	9 650
Kertyneet poistot vuoden alussa	-7 531	-6 448
Vähennysten kertyneet poistot	905	-
Arvonalentumiset	-57	-
Tilikauden poistot	-1 377	-1 083
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-8 060	-7 531
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	2 772	2 119
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	2 153	1 029
Muutos vuoden aikana	-2 111	1 123
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	41	2 153
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 813	4 271

AINEELLISET HYÖDYKKEET

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	1 990	2 020
Arvonalentumiset	-323	-
Siirrot	-	-31
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 667	1 990
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	35 081	34 492
Lisäykset	1 117	637
Vähennykset	-13 572	-48
Hankintameno vuoden lopussa	22 625	35 081
Kertyneet poistot vuoden alussa	-28 314	-26 713
Vähennysten kertyneet poistot	13 572	36
Tilikauden poistot	-1 406	-1 637
Arvonalentumiset	-49	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-16 197	-28 314
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	6 427	6 766

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	55 918	53 466
Lisäykset	510	3 879
Vähennykset	-15 043	-1 458
Siirrot	1	31
Hankintameno vuoden lopussa	41 386	55 918
Kertyneet poistot		
Kertyneet poistot vuoden alussa	-41 547	-40 324
Vähennysten kertyneet poistot	15 041	1 344
Tilikauden poistot	-2 238	-2 567
Arvonalentumiset	-200	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-28 944	-41 547
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	12 442	14 371

Tuotantokoneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo vuoden 2013 lopussa oli 11 548 tuhatta euroa ja vuoden 2012 lopussa 13 262 tuhatta euroa.

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	1 094	1 094
Vähennykset	-156	-
Hankintameno vuoden lopussa	938	1 094
Kertyneet poistot		
Kertyneet poistot vuoden alussa	-909	-884
Vähennysten kertyneet poistot	156	-
Tilikauden poistot	-27	-24
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-779	-909
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	159	185
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	253	1 720
Muutos vuoden aikana	21	-1 467
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	273	253
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	20 968	23 565

SIJOITUKSET

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	175 834	181 698
Arvonalentumiset	-4 461	-3 700
Vähennykset	-1 348	-2 164
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	170 025	175 834
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	651	652
Vähennykset	-17	-1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	634	651
Sijoitukset yhteensä	170 659	176 484

12. Vaihto-omaisuus

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Aineet ja tarvikkeet	8 994	9 196
Puolivalmisteet	190	334
Valmiit tuotteet	15 717	15 246
Vaihto-omaisuus yhteensä	24 901	24 776

13. Saamiset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	26 081	29 072
Lainasaamiset muilta	2 669	3 341
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	28 750	32 413
Laskennalliset verosaamiset	315	231
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	29 064	32 644
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset muilta	1 357	2 155
Lyhytaikaiset korolliset saamiset konserniyrityksiltä	16 893	22 888
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	18 250	25 043
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Lainasaamiset muilta	255	615
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset muilta	22	24
Myyntisaamiset		
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	20 832	11 784
Myyntisaamiset muilta	7 911	8 439
Myyntisaamiset yhteensä	28 743	20 223
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset konserniyrityksiltä	3 020	1 759
Siirtosaamiset muilta	3 034	4 206
Siirtosaamiset yhteensä	6 054	5 965
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	35 074	26 827
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	53 324	51 870
Saamiset yhteensä	82 388	84 514
Siirtosaamiset		
Koroista	458	485
Johdannaisista	498	428
Vakuutuksista	49	52
Henkilöstöstä	585	1 089
Ostoista	994	2 089
IT-palveluista	3 217	1 032
Muista	254	789
Siirtosaamiset yhteensä	6 054	5 965

14. Oma pääoma

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Osakepääoma 1.1.	35 000	35 000
Osakepääoma 31.12.	35 000	35 000
Sidottu oma pääoma yhteensä	35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1. *)	40 000	40 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	40 000	40 000
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	91 133	80 027
Osingonjako	-33 522	-32 199
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	57 611	47 828
Tilikauden voitto	42 672	43 306
Kertyneet tulokset ja tilikauden tulos 31.12.	100 283	91 133
Vapaa oma pääoma yhteensä	140 283	131 133
Oma pääoma yhteensä 31.12.	175 283	166 133
Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot	57 611	47 828
Tilikauden voitto	42 672	43 306
Yhteensä	140 283	131 133

*) Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto voidaan jakaa pääomanpalautuksena. Siitä ei voida jakaa osinkoa.

15. Tilinpäätössiirtojen kertymä

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Poistoero		
Kertynyt poistoero omaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	-2 274	-2 734
Koneet ja kalusto	6 830	7 361
Muut aineelliset hyödykkeet	46	68
Muut pitkävaikutteiset menot	367	967
Aineettomat oikeudet	5	5
Poistoero yhteensä	4 974	5 667
Poistoeron muutos		
Poistoero 1.1.	5 667	7 385
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	-694	-1 718
Poistoero 31.12.	4 974	5 667

16. Pakolliset varaukset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Muut pakolliset varaukset	607	607

17. Vieras pääoma

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	60 000	60 000
Muut pitkäaikaiset velat konserniyrityksille	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	60 000	60 000
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
Erääntymisajat		
2015 (2014)	-	-
2016 (2015)	60 000	-
2017 (2016)	-	60 000
2018 (2017)	-	-
2019 (2018)	-	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	60 000	60 000

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Muut korolliset velat		
Muut korolliset velat konserniyrityksille	26 015	22 751
Muut korolliset velat muille	14 936	33 301
Muut korolliset velat yhteensä	40 951	56 052
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	40 951	56 052

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Ostovelat		
Ostovelat konserniyrityksille	595	734
Ostovelat muille	12 980	13 248
Ostovelat yhteensä	13 575	13 982
Siirtovelat		
Siirtovelat konserniyrityksille	4	8
Siirtovelat muille	18 509	18 925
Siirtovelat yhteensä	18 514	18 933
Muut korottomat velat muille	1 408	939
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	33 497	33 854
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	74 448	89 906

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Siirtovelat		
Henkilöstökuluista	7 176	8 627
Myyntistä	8 438	7 536
Koroista	251	369
Veroista	1 659	859
Johdannaisista	398	592
Muista	592	950
Siirtovelat yhteensä	18 514	18 933

18. Vakuudet ja vastuusitoumukset

(Tuhatta euroa)	2013	2012
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 092	1 180
Myöhemmin maksettavat	1 110	1 520
Yhteensä	2 202	2 699
Muut vastuut		
Hankintasitoumukset investoinneista	270	570
Takaukset		
Omat takaukset	38	107
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	21 818	23 851
Yhteensä	21 856	23 958

Lisäksi Tikkurila Oyj:llä on henkilökunnan palvelusvuosien perusteella maksettavia tiettyjä vapaaehtoisia sitoumuksia, jotka perustuvat vakiintuneisiin toimintatapoihin, sekä osakepalkkiojärjestelmään liittyviä sitoumuksia. Nämä yhteensä ovat noin 4,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2006 Tikkurila Oyj:n tytäryhtiö, Tikkurila Sverige AB, myi tytäryhtiönsä Skanska Nya Hem AB:lle. Myyty yritys omisti maa-alueen ja rakennuksia Tukholmassa. Uudistettujen ehtojen mukaan, mikäli vuoden 2019 loppuun mennessä kyseiselle alueelle ei ole lopullista kaupunkikaavaa

rakennusneliömäärin, Skanskalla on mahdollisuus joko viimeistellä liiketoimi alkuperäisellä kauppahinnalla ilman oikeutta myöhemmin tarkistaa kauppahintaa tai perua liiketoimi ja antaa Tikkurila Sverige AB:n ostaa omaisuus takaisin alkuperäisellä kauppahinnalla. Jos liiketoimi peruttaisiin, Tikkurila Sverige AB on sitoutunut tietyin rajoituksin korvaamaan Skanskalle kulut, jotka ovat koituneet omaisuuden valmistelemisesta jatkotoimenpiteisiin. Tikkurila Oyj on antanut takauksen Tikkurila Sverige AB:n puolesta.

Tikkurila Oyj on vastaajana kanteessa, jossa Tikkurilan Suomen liiketoimintojen entinen asiakas vaatii yhteensä noin 0,3 miljoonan euron vahingonkorvausta. Asia on vireillä Helsingin hovioikeudessa. Tikkurilan näkemyksen mukaan kanne on perusteeton.

Tikkurila Oyj on vastaajana eräissä palveluiden ulkoistamiseen liittyvässä kanteessa, joka on keskenäinen tilinpäätöshetkellä 31.12.2013 ja jonka taloudellinen intressi ei ole merkittävä. Tikkurilan näkemyksen mukaan kanne on perusteeton.

19. Johdannaisopimukset

(Tuhatta euroa)	2013		2012	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit	71 572	80	47 919	-206

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2013 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilalla on yksi osakesarja, ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä samansuuruiseen osinkoon. Tikkurilan osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Tikkurilan hallussa ei ollut omia osakkeita vuoden 2013 lopussa.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Tikkurilan varsinainen yhtiökokous valtuutti 10.4.2013 Tikkurilan hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta sekä osakeannista.

VALTUUTUS OMIEN OSAKKEIDEN HANKKIMISEEN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista.

Omat osakkeet voidaan hankkia julkisessa kaupankäynnissä, minkä vuoksi hankinta tapahtuu suunnatusti eli muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeiden hankinnat toteutetaan osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeet hankitaan ja maksetaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti.

Osakkeiden hankkimisesta maksettavan vastikkeen tulee perustua yhtiön osakkeen hintaan julkisessa kaupankäynnissä. Omien osakkeiden hankkimisen vähimmäisvastike on osakkeen alin julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana ja enimmäishinta vastaavasti osakkeen korkein julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana.

Osakkeita voidaan hankkia käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättäisi muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista.

Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 30.6.2014 saakka. Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2013 mennessä.

VALTUUTUS OSAKEANTIIN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 8 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön

oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta yhdessä tai useammassa erässä. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin 20 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista.

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintähintaa merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Hallitus päättäisi muista osakeanteihin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 30.6.2014 saakka. Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2013 mennessä.

MARKKINA-ARVO JA KAUPANKÄYNTI

Tikkurila Oyj:n osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurilan osakkeen vuoden 2013 päätöskurssi oli 19,90 euroa. Tikkurilan osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskiarvo tammijoulukuussa oli 17,12 euroa, korkein kurssi 20,90 euroa ja alin kurssi 14,77 euroa. Vuoden lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 877,8 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammijoulukuussa NASDAQ OMX Helsingissä 12,4 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 28 prosenttia rekisteröityjen osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 212,0 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppa myös NASDAQ OMX Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

HALLITUKSEN JA JOHDON OSAKKEENOMISTUS

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2013 yhteensä 92 275 osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n toimitusjohtajana.

Tikkurilan johtoryhmä ja heidän lähipiirinsä omistivat joulukuun lopussa yhteensä 30 025 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 0,1 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiri-

läisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa www.tikkurilagroup.fi/hallinnointi/sisapiiri/.

KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Avainhenkilöiden sitouttamiseksi ja kannustamiseksi Tikkurila Oyj:n hallitus päätti helmikuussa 2012 uudesta osakeperusteisesta järjestelmästä.

Uudessa osakeperusteisessa järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: tilikaudet 2012–2014, 2013–2015 ja 2014–2016. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmään osallistuminen ja palkkion saaminen edellyttää, että avainhenkilö ostaa markkinoilta Tikkurilan osakkeita järjestelmän ehtojen mukaisesti.

Ansaintajakson 2012–2014 mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin operatiiviseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovelkaan. Lisäksi avainhenkilöillä on mahdollisuus ansaita palkkiota, joka on sidottu työ- tai toimisuhteen voimassaoloon. Palkkioiden määrä riippuu ostettujen osakkeiden määrästä ja ansaintakriteerien toteutumisesta. Palkkiot maksetaan vuonna 2015 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Palkkiota ei makseta, mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuus päättyy ennen palkkioiden maksamista.

Osakeperusteisen järjestelmän kohderyhmään kuuluu 10 johtoon kuuluvaa henkilöä. Ansaintajaksoilta 2012–2014 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 220 000 Tikkurila Oyj:n osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden).

OSINKOPOLITIIKKA

Tikkurilan tavoitteena on jakaa osinkoa, joka vastaa vähintään 40 prosenttia vuotuisesta operatiivisesta nettotuloksesta. Operatiivinen nettotulos tarkoittaa tilikauden voittoa ilman kertaluonteisia eriä verovaiikutuksella oikaistuna.

Hallitus esittää 25.3.2014 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2013 maksetaan osinkoa 0,80 euroa osakkeelta. Ehdotettu osinko vastaa noin 69 prosenttia operatiivisesta nettotuloksesta.

OSAKKEENOMISTAJAT

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2013 yhteensä noin 21 000 osakkeenomistajaa, joista suurin oli Oras Invest Oy 18,1 prosentin omistussuudella. Luettelo suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyinä Tikkurilan internetsivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat/osaketieto/osakkeenomistajat.

LIPUTUSILMOITUKSET

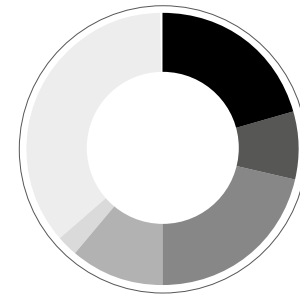
Tikkurila Oyj vastaanotti 4.10.2013 arvopaperimarkkinalain mukaisen ilmoituksen Threadneedle Investmentsiltä. Ilmoituksen mukaan Ameriprise Financial Inc:in hallinnoimien yhtiöiden (Columbia Wanger Asset Management LLC, Columbia Management Investment Advisers LLC ja Threadneedle Asset Management Holdings Limited)

omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista ylittää 1/20 (5 %) rajan 3.10.2013 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppojen jälkeen edellä mainittujen yhtiöiden omistus Tikkurila Oyj:ssä on yhteensä 2 215 512 osaketta, mikä vastaa 5,02 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä.

Tikkurila Oyj vastaanotti 8.1.2014 arvopaperimarkkinalain mukaisen ilmoituksen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta. Ilmoituksen mukaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista alitti 1/10 (10 %) rajan 8.1.2014 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppojen jälkeen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen omistus Tikkurila Oyj:stä on yhteensä 4 312 079 osaketta, mikä vastaa 9,78 pro-

senttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä. Tikkurila Oyj vastaanotti katsauskauden jälkeen 5.2.2014 arvopaperimarkkinalain mukaisen ilmoituksen FMR LLC:ltä. Ilmoituksen mukaan FMR LLC:n kontrolloimien yhteisöjen omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista ylitti 1/20 (5 %) rajan 4.2.2014 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppojen jälkeen edellä mainittujen yhteisöjen omistus Tikkurila Oyj:ssä on yhteensä 3 414 085 osaketta, mikä vastaa 7,74 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista, ja yhteensä 3 365 085 ääntä, mikä vastaa 7,63 prosenttia Tikkurila Oyj:n äänimäärästä.

Osakkeenomistajat omistajaryhmittäin 31.12.2013

20,8 %	Yritykset
7,9 %	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
21,5 %	Julkisyhteisöt
11,1 %	Kotitaloudet
2,6 %	Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
36,2 %	Ulkomaat ja hallintarekisteröidyt

Tikkurilan suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2013

	Osakkeiden määrä	Osuus osakkeista, %
1 Oras Invest Oy	7 969 552	18,1
2 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 519 940	10,3
3 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 493 525	5,7
4 Lähitapiola Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö	1 798 906	4,1
5 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	1 577 079	3,6
6 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	650 000	1,5
7 Valtion Eläkerahasto	507 000	1,2
8 Fondita Nordic Micro Cap	475 000	1,1
9 Sijoitusrahasto Evli Suomi Pienyhtiöt	200 197	0,5
10 ODIN Finland	172 609	0,4
10 suurinta rekisteröityä omistajaa yhteensä	15 843 868	35,9
Hallintarekisteröidyt yhteensä	15 622 706	35,4
Muut osakkeet	12 641 678	28,7
Yhteensä	44 108 252	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2013

Osakkeiden määrä	Omistajien määrä	Osuus omistajista, %	Osake- ja äänimäärä, kpl	Osuus osakekannasta ja äänimäärästä, %
1-100	10 795	52,0	499 339	1,1
101-1 000	8 993	43,4	2 755 178	6,3
1 001-10 000	871	4,2	2 115 255	4,8
10 001-100 000	70	0,3	2 216 734	5,0
100 001-1 000 000	11	0,1	2 685 752	6,1
yli 1 000 000	7	0,0	33 835 994	76,7
Yhteensä	20 747	100,0	44 108 252	100,0

HALLITUKSEN EHDOTUS

VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n, Tikkurila-konsernin emoyhtiön, jakokelpoiset varat ovat 140 283 413,87 euroa, josta tilikauden voitto on 42 672 395,88 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ja edellisten tilikausien voittova-

roista jaetaan osinkoa 0,80 euroa osakkeelta, eli yhteensä 35 286 601,60 euroa. Jakokelpoisiin varoihin jätetään 104 996 812,27 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia

muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Vantaalla, 7. helmikuuta 2014

Jari Paasikivi
Hallituksen puheenjohtaja

Petteri Walldén
Hallituksen varapuheenjohtaja

Pia Rudengren
Hallituksen jäsen

Eeva Ahdekivi
Hallituksen jäsen

Riitta Mynttinen
Hallituksen jäsen

Aleksey Vlasov
Hallituksen jäsen

Harri Kerminen
Hallituksen jäsen

Erkki Järvinen
Toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

TIKKURILA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Tikkurila Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2013. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnit-

telemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllystyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka, rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arviointi. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arviointi.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO

KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat riittäviä.

Vantaalla, 7. helmikuuta 2014

KPMG OY AB

Toni Aaltonen
KHT

Yhteystiedot

Minna Avellan, sijoittajasuhdepääällikkö

☎ 040 533 7932

✉ minna.avellan@tikkurila.com

Tikkurilan vuoden 2013 vuosikertomus ja yritysraportti löytyvät osoitteesta

🖨 www.tikkurilagroup.fi/vuosikertomus_2013

TIKKURILA

Tikkurila Oyj | PL 53 | Kuninkaalantie 1 | 01301 Vantaa | Puh. 020 191 2000 | www.tikkurilagroup.fi